

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag till anslag för år 2007 under utgiftsområde 4 Rättsväsendet samt motioner som väckts under den allmänna motionstiden hösten 2006.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för utgiftsområdet som uppgår till totalt ca 30,8 miljarder kronor. De största anslagsposterna är Polisorganisationen (drygt 16,7 miljarder kronor), Sveriges Domstolar (drygt 4,2 miljarder kronor) och Kriminalvården (knappt 6,1 miljarder kronor).

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har, med hänvisning till sina respektive förslag till medelsanvisning för utgiftsområdet, inte deltagit i beslutet såvitt avser tilldelningen på anslag. I stället redovisar dessa partier sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I ärendet behandlar utskottet också ett stort antal motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden år 2006. I yrkandena tas i första hand upp frågor som rör mål och resurser samt organisations- och prioriteringsfrågor för myndigheterna inom rättsväsendet. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, i första hand med hänvisning till gällande regler och pågående arbete.

I ärendet föreligger reservationer och särskilda yttranden från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Sammanlagt handlar det om 8 reservationer och 8 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
Utgiftsramen och anslagen	9
Inledning	9
Förslag till anslag	10
Polisorganisationen	10
Säkerhetspolisen	11
Åklagarmyndigheten	12
Ekobrottsmyndigheten	13
Sveriges Domstolar	13
Kriminalvården	15
Brottsförebyggande rådet	16
Rättsmedicinalverket	16
Gentekniknämnden	17
Brottsoffermyndigheten	17
Ersättning för skador på grund av brott	18
Rättsliga biträden m.m.	18
Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	19
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19
Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	20
Utskottets ställningstagande	20
Kompetens och bemötande	23
Prioritering av olika slags brott	27
Polisväsendet	29
Inledning	29
Resultatuppföljning	29
Polisorganisationen	29
Säkerhetspolisen	39
Verksamhetsinriktning år 2007	41
Övriga frågor	43
Resursfördelningen inom polisväsendet m.m.	43
Polisförsörjningen m.m.	47
Åklagarväsendet	49
Inledning	49
Resultatuppföljning	50
Inledning	50
Åklagarmyndigheten	50
Ekobrottsmyndigheten	55
Utskottets överväganden	57
Verksamhetsinriktning år 2007	58
Särskilt om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet	59
Sveriges Domstolar	60
Inledning	60
Resultatuppföljning	60

Verksamhetsinriktning år 2007	65
Videokonferens i allmän domstol och allmän förvaltningsdomstol	67
Övriga frågor	68
Domstolsverkets ställning och domstolsorganisationen i övrigt	68
Regionala projekt	70
Ersättningen till nämndemännen	71
Kriminalvården	72
Inledning	72
Resultatuppföljning	72
Verksamhetsinriktning år 2007	82
Övriga frågor	84
Häkte	84
Brottsförebyggande rådet, m.m.	84
Inledning	84
Resultatuppföljning	85
Verksamhetsinriktning år 2007	88
Övriga frågor	88
Rättsmedicinalverket	89
Inledning	89
Resultatuppföljning	89
Verksamhetsinriktning år 2007	92
Brottsoffermyndigheten, m.m.	92
Inledning	93
Resultatuppföljning	93
Verksamhetsinriktning år 2007	95
Rättsliga biträden	96
Inledning	96
Resultatuppföljning	97
Övriga frågor	98
Reservationer	100
1. Prioritering av ekonomisk brottslighet, punkt 3 (s, v, mp)	100
2. Prioritering av mäns våld mot kvinnor samt hatbrott, punkt 5 (mp)	100
3. Resursfördelning inom polisen, m.m., punkt 7 (v)	101
4. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 9 (s)	102
5. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 9 (v)	103
6. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (s)	103
7. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (v)	104
8. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (mp)	105
Särskilda yttranden	106
1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (s)	106
2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (v)	109
3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (mp)	111
4. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (s)	112
5. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (v)	112
6. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (mp)	113
7. Prioritering av våldsbrott mot barn, punkt 4 (v)	114
8. Polisförsörjningen, punkt 8 (s, v)	114

<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	115
Propositionen	115
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	115
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	128
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	130
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4	
Rättsväsendet	132
<i>Bilaga 5</i>	
Sammanställning av förslag till anslag för år 2007 inom utgiftsområde 4	
Rättsväsendet	133
<i>Bilaga 6</i>	
Anmälda och uppklarade brott samt upklaringsprocent efter brottstyp år	
2005	134
<i>Bilaga 7</i>	
Genomsnittligt antal frivårdsklienter åren 2000–2005	135
<i>Tabeller</i>	
Anslag till Polisorganisationen	10
Anslag till Säkerhetspolisen	12
Anslag till Åklagarmyndigheten	12
Anslag till Ekobrottsmyndigheten	13
Anslag till Sveriges Domstolar	14
Anslag till Kriminalvården	15
Anslag till Brottsförebyggande rådet	16
Anslag till Rättsmedicinalverket	17
Anslag till Gentekniknämnden	17
Anslag till Brottsoffermyndigheten	18
Anslag till Ersättning för skador på grund av brott	18
Anslag till Rättsliga biträden m.m.	18
Anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	19
Anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	20
Anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	20
Fördelning av polisens samlade medel på verksamhetsgrenar, anslag	
4:1	30
Årsarbetskrafter per resultatområde år 2005	30
Utredningsresursernas fördelning på resultatområde år 2005	33
Utredningsverksamheten åren 2000–2005	34
Antal och andel ärenden redovisade till åklagare åren 2001–2005	35
Anställda inom polisen åren 2000–2005	37
Antal poliser som avgått med pension m.m.	38
Resursanvändningen inom Säkerhetspolisen år 2005	40
Åklagarmyndighetens ärendeutveckling åren 2001–2005	51
Åklagarmyndighetens balanser åren 2001–2005	51

Antal misstänkta personer som lagförts åren 2001–2005	52
Lagföring åren 2001–2005	52
Genomströmningstider åren 2001–2005	53
Ekobrottsmyndighetens ärendeutveckling 2001–2005	56
Ekobrottsmyndighetens lagföring 2001–2005	56
Ekobrottsmyndighetens genomströmningstider 2001–2005	57
Tingsrätternas målutveckling 2000–2005	61
Hovrätternas målutveckling 2000–2005	62
Målutvecklingen i Högsta domstolen 2000–2005	62
Länsrätternas målutveckling 2000–2005	63
Kammarrätternas målutveckling 2000–2005	63
Målutvecklingen i Regeringsrätten 2000–2005	64
Beläggning på kriminalvårdsanstalter, totalt	73
Beläggning på kriminalvårdsanstalter, slutna och öppna anstalter	74
Antal häktesplatser och medelbeläggning på häkte	75
Medelantal verkställighetsfall på rikets häkten	75
Antalet avvikelser	75
Påbörjade normalpermissioner vid anstalt	77
Fördelningen av sysselsättning vid anstalt (tusental tim.)	78
Drogmissbrukare inskrivna i anstalt per den 1 oktober åren 2000– 2005	79
Ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt	87
Antalet rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg	91
Brottskadeärenden 2000–2005	94
Utbetald brottskadeersättning och intäkter från regressverksamhet 2000– 2005	94
Fördelningen av kostnader för rättsliga biträden m.m.	98
Utskottets förslag till anslag för 2007	132

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utgiftsramen och anslagen

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Riksdagen anvisar för budgetåret 2007 anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 4 punkt 3 och avslår motionerna 2006/07:Ju262 yrkande 1, 2006/07:Ju340 och 2006/07:Ju372 yrkandena 1–3, 7, 9, 14 och 16.

Kompetens och bemötande

2. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:K312 yrkandena 18 och 19, 2006/07:Ju224, 2006/07:Ju252, 2006/07:Ju307, 2006/07:Ju312 yrkande 12, 2006/07:Ju313 yrkandena 4–6, 2006/07:Ju314 yrkande 1, 2006/07:Ju316 yrkandena 6 och 7, 2006/07:Ju341 yrkande 5, 2006/07:Ju343 yrkande 9, 2006/07:Ju348, 2006/07:Ju367 yrkandena 2, 7 och 8, 2006/07:Ju372 yrkande 10, 2006/07:Ju382, 2006/07:Ju398, 2006/07:Ju402, 2006/07:C206 yrkande 5, 2006/07:U294 yrkandena 13 och 17, 2006/07:Sf223 yrkande 14, 2006/07:So312 yrkande 3, 2006/07:So463 yrkandena 10, 14 och 15, 2006/07:MJ334 yrkande 1 och 2006/07:A270 yrkande 50.

Prioritering av olika slags brott

3. Prioritering av ekonomisk brottslighet

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju216.

Reservation 1 (s, v, mp)

4. Prioritering av våldsbrott mot barn

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju306 yrkande 2.

5. Prioritering av mäns våld mot kvinnor samt hatbrott

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju372 yrkande 6.

Reservation 2 (mp)

6. Övriga prioriteringar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju244 yrkandena 1 och 2, 2006/07:Ju247, 2006/07:Ju281 yrkandena 2 och 3, 2006/07:Ju295, 2006/07:Ju297, 2006/07:Ju302, 2006/07:Ju316 yrkande 3, 2006/07:Ju339, 2006/07:Ju367 yrkandena 9 och 10, 2006/07:Ju372 yrkande 8, 2006/07:Ju376 yrkande 2, 2006/07:Ju391, 2006/07:Ju395, 2006/07:U294 yrkande 16, 2006/07:T356 yrkande 5, 2006/07:T358 yrkande 7 och 2006/07:N297 yrkande 1.

*Polisväsendet***7. Resursfördelning inom polisen, m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju209, 2006/07:Ju213, 2006/07:Ju231 yrkande 1, 2006/07:Ju267, 2006/07:Ju301, 2006/07:Ju310 yrkandena 1 och 3, 2006/07:Ju343 yrkande 1, 2006/07:Ju355, 2006/07:Ju359, 2006/07:So311 yrkande 8 och 2006/07:N202 yrkande 3.

Reservation 3 (v)

8. Polisförsörjningen

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju201, 2006/07:Ju215, 2006/07:Ju231 yrkande 2, 2006/07:Ju232, 2006/07:Ju234, 2006/07:Ju241, 2006/07:Ju270, 2006/07:Ju278, 2006/07:Ju286, 2006/07:Ju309, 2006/07:Ju310 yrkande 2, 2006/07:Ju319, 2006/07:Ju326, 2006/07:Ju354, 2006/07:Ju358, 2006/07:Ju365, 2006/07:Ju370, 2006/07:Ju384 och 2006/07:Ju400.

*Åklagarväsendet***9. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju254 yrkande 1, 2006/07:Ju266 och 2006/07:Ju361 i denna del.

Reservation 4 (s)

Reservation 5 (v)

*Sveriges domstolar***10. Videokonferens i domstol**

Riksdagen antar

dels regeringens förslag till

a) lag om fortsatt giltighet av lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol,

dels utskottets förslag i bilaga 3 till

b) lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång,

c) lag om ändring i lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 4 punkt 2 och bifaller delvis proposition 2006/07:1 utgiftsområde 4 punkt 1.

11. Domstolsverkets ställning

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju243.

12. Domstolsorganisationen i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju207, 2006/07:Ju238 yrkande 1, 2006/07:Ju277, 2006/07:Ju300, 2006/07:Ju332, 2006/07:Ju366 och 2006/07:Ju396.

13. Ersättning till nämndemännen

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju338 yrkande 3.

*Kriminalvården***14. Häktesfilial i Hudiksvall**

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ju236 yrkandena 1 och 2.

*Brottsförebyggande rådet, m.m.***15. Utredning om arbetsmiljöbrott**

Riksdagen avslår motion 2006/07:A319 yrkande 5.

*Rättsliga biträden m.m.***16. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju317, 2006/07:Ju357, 2006/07:Ju372 yrkandena 17 och 18, 2006/07:Ju401, 2006/07:U232 yrkande 6, 2006/07:U265 yrkande 2 och 2006/07:N297 yrkande 12.

Reservation 6 (s)

Reservation 7 (v)

Reservation 8 (mp)

Stockholm den 30 november 2006

På justitietskottets vägnar

Inger Davidson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger Davidson (kd), Hillevi Engström (m), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s)¹, Johan Linander (c), Elisebeht Markström (s)², Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Karl Gustav Abramsson (s)³, Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s)⁴, Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v)⁵, Kerstin Andersson (s)⁶, Peter Althin (kd), Mehmet Kaplan (mp)⁷, Anders Hansson (m) och Maryam Yazdanfar (s)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet omfattar anslag till polis-, åklagar- och domstolsväsendena, kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Rättsmedicinalverket, Gentekniknämnden och Brottsoffermyndigheten samt för bl.a. rättshjälpskostnader och brottsskadeersättning. För år 2006 anslogs, inklusive tillskott på tilläggsbudget, drygt 29 miljarder kronor. De tyngsta anslagsposterna är polisen, kriminalvården och domstolsväsendet.

Inom rättsväsendets verksamhet kan två huvudsakliga områden urskiljas. Det ena området rör kriminalpolitiken, sammanfattningsvis frågor om brott och straff och, inte minst, frågor som rör brottsförebyggande verksamhet. Det andra området rör rättskipningen och organisationen av rättsväsendet.

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar framför allt till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, att förebygga brott, att utreda brott, att se till att den som begått brott lagförs, att verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbas av brott. Det internationella samarbetet utgör en ökande andel av verksamheten.

Utgiftsramen och anslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och avstyrker bifall till motionsyrkanden som står i strid med regeringens förslag. Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens budgetförslag och de motioner som väckts med anledning av budgetpropositionen och som avser fördelningen på anslag inom rättsväsendet. Vidare behandlar utskottet en del motionsyrkanden som mer allmänt rör resursfrågor eller verksamhet och prioriteringar m.m. och som utskottet ansett bör behandlas i detta sammanhang.

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen först fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp till vilket summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst får uppgå (5 kap. 12 § riksdagsordningen). Därefter tas ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde.

Justitieutskottet har den 14 november 2006 i yttrande till finansutskottet dels tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet för år 2007 om 30 753 868 000 kr, dels tillstyrkt den preliminära fördelningen respektive beräkningen av utgifter på utgiftsområdet för åren 2008 och 2009. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har anmält avvikande meningar och tillstyrkt bifall till sina respektive alternativa förslag till utgiftsram för utgiftsområde 4 (utskottets protokoll 2006/07:3).

Finansutskottet har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom den av regeringen föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 4 (bet. 2006/07:FiU1). Riksdagen kommer först i början av december att ta ställning till finansutskottets förslag. Justitieutskottets ställningstagande till anslagsfördelningen för budgetåret 2007 bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 4 i enlighet med finansutskottets förslag.

I detta betänkande behandlas alltså fördelningen på anslag inom utgiftsområdet. Regeringen har lagt fram ett förslag till sådan fördelning. Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har i motionerna Ju340 respektive Ju372 lämnat förslag till fördelning på anslag utifrån sina alternativa förslag till ram för utgiftsområdet. Fördelningen på anslag inom utgiftsområdet framgår av *bilaga 5*.

En utförlig redovisning av anslagen följer nedan. Under respektive anslag presenteras regeringens förslag samt de av Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna framställda alternativa förslagen till fördelning på anslagen.

Förslag till anslag

Polisorganisationen

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till polisorganisationen år 2007.

Anslag till Polisorganisationen

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2006 inkl. TB	Prop. 2007	v	mp
15 657 418	16 728 635	- 155 000	- 50 000

Från anslaget till Polisorganisationen betalas kostnaderna för verksamheten vid polismyndigheterna, Rikspolisstyrelsen, med undantag för Säkerhetspolisen, samt Statens kriminaltekniska laboratorium. Rikskriminalpolisen och Polishögskolan hör till Rikspolisstyrelsen.

För år 2006 uppgår anslaget till Polisorganisationen, inklusive medel på tilläggsbudget, till drygt 15,6 miljarder kronor. Vid ingången av året fanns ett anslagssparande om drygt 620 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till knappt 15,6 miljarder kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på drygt 16,7 miljarder kronor. Ett tillskott görs om 700 miljoner kronor, vilket aviserades i budgetpropositionen för år 2005. Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett ytterligare tillskott om 250 miljoner kronor för år 2007, samtidigt som 75 miljoner kronor överförs från Polisorganisationen till Säkerhetspolisen för att bl.a. finansiera en satsning på kontraterrorverksamheten där.

Enligt regeringen ska budgetförstärkningarna möjliggöra en ökning av den polisiära närvaron, en ökad utredningskapacitet och en förbättrad förmåga att förebygga brott. Regeringens mål är att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i landet. Utöver detta krävs också särskilda satsningar för en effektiv bekämpning av den grova organiserade brottsligheten.

Härutöver görs vissa begränsade överföringar till och från anslaget, bl.a. med anledning av genomförda lagstiftningsreformer. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I två motioner yrkas att anslaget ska sänkas i förhållande till regeringens förslag.

I motion Ju340 (v) begärs att anslaget till Polisorganisationen ska minskas med 155 miljoner kronor. Motionärerna anför att man står bakom det sedan tidigare aviserade tillskottet om 700 miljoner kronor, men att man inte förespråkar det ytterligare tillskott som regeringen föreslår. Däremot förespråkas ett tillskott om 5 miljoner kronor att användas för att inrätta en nationell haverikommission kring mord på kvinnor som utförs av närstående män samt en ökning av anslaget med 15 miljoner för utbildningsinsatser rörande sexualiserat våld. Motionärerna anför vidare att 7 miljoner kronor bör öronmärkas för att förstärka arbetet mot miljöbrott.

I motion Ju372 (mp) begärs att anslaget ska minskas med 50 miljoner kronor. Motionärerna anför att man står bakom det sedan tidigare aviserade tillskottet om 700 miljoner kronor, men att man inte förespråkar det ytterligare tillskott som regeringen föreslår. I stället bör polisen enligt motionärerna effektivisera sin verksamhet. Vidare anför motionärerna att verksamheten för personskydd bör överflyttas från Säkerhetspolisen till den öppna polisen, och att 100 miljoner kronor för det ändamålet bör överföras från anslaget för Säkerhetspolisen till anslaget för Polisorganisationen. Motionärerna vill härutöver skjuta till 20 miljoner kronor för att tillgänglighetsanpassa polisens lokaler för funktionshindrade och 5 miljoner kronor till utbildning, information och handledning av polisens personal i syfte att bekämpa diskriminering och fördomar.

Säkerhetspolisen

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Säkerhetspolisen år 2007.

Anslag till Säkerhetspolisen*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
698 631	783 623	- 75 000	- 200 000

För år 2006 uppgår anslaget till Säkerhetspolisen till nästan 700 miljoner kronor. Vid ingången av året fanns ett anslagssparande om knappt 7,5 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till drygt 714 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på drygt 783 miljoner kronor. I beräkningarna finns med en höjning av ramen med ytterligare 25 miljoner kronor som aviserades i budgetpropositionen för år 2006. Det anslagstillskottet ska användas för att täcka ökade kostnader för personskyddet av den centrala statsledningen. Härutöver föreslår regeringen i budgetpropositionen ett ytterligare tillskott till Säkerhetspolisen om 75 miljoner kronor, genom överföring från anslaget för polisorganisationen. Tillskottet ska bl.a. användas för en förstärkning av Säkerhetspolisens terrorismbekämpning. I anslagsberäkningen har hänsyn även tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju340 (v) begärs att anslaget till Säkerhetspolisen ska minskas med 75 miljoner kronor. Motionärerna anför att det inte bör ges något ytterligare tillskott för Säkerhetspolisens verksamhet för terrorismbekämpning.

I motion Ju372 (mp) begärs att anslaget till Säkerhetspolisen ska minskas med totalt 200 miljoner kronor. Motionärerna anför att något ytterligare tillskott för Säkerhetspolisens verksamhet för terrorismbekämpning inte behövs. Vidare anför motionärerna att verksamheten för personskydd bör överflyttas från Säkerhetspolisen till den öppna polisen och att 100 miljoner kronor därför bör föras över från Säkerhetspolisens anslag till anslaget för polisorganisationen. Ytterligare 25 miljoner kronor bör enligt motionärerna föras över till anslaget för Polisorganisationen för att finansiera tillskott för tillgänglighetsanpassning och utbildning m.m.

Åklagarmyndigheten

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Åklagarmyndigheten för år 2007.

Anslag till Åklagarmyndigheten*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
862 424	897 050	+ 2 000	+ 5 000

För år 2006 uppgår Åklagarmyndighetens anslag till drygt 862 miljoner kronor. Vid utgången av år 2005 hade myndigheten ett anslagssparande på knappt 30 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till knappt 882 miljoner kronor.

Regeringen föreslår för år 2007 ett ramanslag till Åklagarmyndigheten på 897 050 000 kr. Förslaget innehåller en förstärkning på 25 miljoner kronor för att Åklagarmyndigheten ska kunna hantera den ökande ärendetillströmningen med bibehållen kvalitet. I anslagsberäkningen har hänsyn vidare tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju340 (v) föreslås att anslaget höjs med 2 miljoner kronor för utbildningsinsatser när det gäller sexualiserat våld. En anslagsökning med 5 miljoner kronor föreslås i motion Ju372 (mp) för att myndigheten ska klara av bekämpningen av vissa prioriterade brottstyper.

Ekobrottsmyndigheten

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Ekobrottsmyndigheten för år 2007.

Anslag till Ekobrottsmyndigheten

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
350 429	362 647	+ 13 000	–

För år 2006 uppgår Ekobrottsmyndighetens anslag till drygt 350 miljoner kronor. Vid utgången av år 2005 hade myndigheten ett anslagssparande på drygt 4,4 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till knappt 349 miljoner kronor.

Regeringen föreslår för år 2007 ett ramanslag till Ekobrottsmyndigheten på 362 647 000 kr. Förslaget innehåller en förstärkning på 9 miljoner kronor för att Ekobrottsmyndigheten ska kunna bedriva verksamheten med bibehållen kvalitet. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Då Ekobrottsmyndighetens pris- och löneomräkning automatiskt blir felräknad varje år, på grund av att kompensation för de poliser som arbetar på myndigheten finns i polisens pris- och löneomräkning, överförs 147 000 kr från anslaget för polisorganisationen.

I motion Ju340 (v) föreslås att anslaget ökas med 13 miljoner kronor för förstärkning av ekobrottsbekämpningen.

Sveriges Domstolar

Från och med år 2007 ändras namnet på anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* till 4:5 *Sveriges Domstolar*.

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Sveriges domstolar för år 2007.

Anslag till Sveriges Domstolar*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006 inkl. TB	Prop. 2007	v	mp
3 916 190	4 205 208	+ 3 000	+ 11 000

För år 2006 uppgår Sveriges Domstolars anslag, inklusive tillskott på tilläggsbudget, till knappt 4 miljarder kronor. Vid ingången av år 2006 fanns ett anslagssparande om drygt 287 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för året uppgår till knappt 4 miljarder kronor. Regeringen föreslår ett ramanslag för Sveriges Domstolar för år 2007 om 4 205 208 000 kr.

Målbalansen hos domstolarna är generellt sett hög och antalet inkommande mål fortsätter att ligga på en hög nivå. Anslaget ökas därför med 125 000 000 kr år 2007, som aviserats i tidigare budgetpropositioner. En reform kring elektroniska kommunikationstjänster m.m. inom psykiatrisk tvångsvård bedöms innebära en ökad måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna. För att kompensera domstolarna för denna måltillströmning ökas anslaget med 400 000 kr fr.o.m. år 2007, som aviserats i tidigare budgetpropositioner. Lagen om elektronisk kommunikation, som trädde i kraft den 25 juli 2003, har lett till en ökad tillströmning av mål till de allmänna förvaltningsdomstolarna. För att kompensera domstolarna för denna målökning ökas anslaget med 1 400 000 kr fr.o.m. år 2007. Den nya lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling i skolan förväntas leda till att de allmänna förvaltningsdomstolarna får ökade kostnader på grund av ökad tillströmning av mål. För att kompensera domstolarna för denna måltillströmning ökas anslaget med 1 000 000 kr för åren 2007, 2008 och 2009 inför en utvärdering av reformens ekonomiska konsekvenser för domstolarna 2009. Den nya lagen om förnybara drivmedel förväntas leda till att de allmänna förvaltningsdomstolarna får ökade kostnader på grund av ökad måltillströmning. Av den anledningen ökas anslaget med 750 000 kr åren 2007 och 2008 (utskottet noterar att i budgetpropositionen felaktigt angetts åren 2008 och 2009). I samband med den nya lagen om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden får Finansinspektionen utökade arbetsuppgifter. Anslaget minskas med 1 000 000 kr fr.o.m. år 2007 för att finansiera de ökade kostnaderna för Finansinspektionen. Med anledning av det reformerade skuldsaneringsförfarandet minskas anslaget med 3 760 000 kr fr.o.m. år 2007 samt med ytterligare 340 000 kr engångsvis år 2007 för att kompensera Kronofogdemyndigheterna. Av samma anledning minskas anslaget med 2 100 000 kr fr.o.m. år 2007 för att kompensera Konsumentverket. Utgifter för tolkförmedlingsavgifter som uppgår till 1 200 000 kr per år överförs från anslaget till anslag 4:12 Rättsliga biträden. I samband med en satsning på att stimulera användningen av e-legitimationer minskas anslaget med 175 000 kr under år 2007 och 2008.

I motion Ju340 (v) föreslås en höjning av anslaget med 3 miljoner kronor för att användas i utbildningsinsatser om sexualiserat våld. I motion Ju372 (mp) föreslås en anslagshöjning om 11 miljoner kronor. Av dessa

medel ska enligt motionen 5 miljoner kronor användas till utbildningsinsatser i syfte att bekämpa bl.a. diskriminering och hatbrott, 5 miljoner kronor användas till att tillgänglighetsanpassa domstolsbyggnader och 1 miljon kronor, vilka ska överföras från anslaget 23:3 Arbetsdomstolen, användas för att överflytta målen om diskriminering till de allmänna domstolarna.

Kriminalvården

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Kriminalvården år 2007.

Anslag till Kriminalvården

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
5 729 965	6 088 454	+ 67 000	+ 10 000

För år 2006 uppgår Kriminalvårdens anslag till drygt 5,7 miljarder kronor. Vid ingången av året hade en anslagskredit om drygt 247 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till drygt 5,5 miljarder kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på knappt 6,1 miljarder kronor. För att ge Kriminalvården förutsättningar att fullfölja den planerade utbyggnaden av anstalts- och häkteskapaciteten samt i övrigt utveckla verksamheten i fråga om säkerhet, behandling och sysselsättning föreslår regeringen att anslaget tillförs 350 miljoner kronor i enlighet med vad som aviserats i tidigare budgetpropositioner. Av anslaget ska 50 miljoner kronor användas till en fortsättning på den särskilda narkotikasatsning inom Kriminalvården som inleddes år 2002 (se prop. 2001/02:91). Vidare ökas anslaget med 20 miljoner kronor för att förstärka behandlingen av sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Anslaget minskas med 62 miljoner kronor år 2007 för att finansiera förslagen i propositionen Ingripanden mot unga lagöverträdare (prop. 2005/06:165, bet. 2005/06:JuU34). Härutöver görs en mindre överföring från anslaget för att delfinansiera ett program för att stimulera ökad användning av e-legitimationer. I anslagsberäkningen har hänsyn även tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju340 (v) begärs att anslaget ska höjas med 67 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna anser att regeringens förslag att minska anslaget för att finansiera förslagen i propositionen Ingripanden mot unga lagöverträdare inte ska genomföras, utan dessa medel ska stanna hos Kriminalvården. 30 miljoner kronor av dessa ska användas för behandling av sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Vidare ska 5 miljoner kronor av anslaget användas till att finansiera inrättandet av en fångombudsman. Slutligen vill motionärerna återinföra villkorlig halvtidsfrigivning från den i juli 2007, vilket

skulle frigöra ca 450 miljoner under år 2007 för satsningar på en förbättrad kriminalvård. Även i motion Ju262 (v) begärs att en fångombudsman ska inrättas.

I motion Ju372 (mp) begärs att anslaget ska höjas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av höjningen ska dels 5 miljoner kronor säkra att erforderlig kompetens finns hos Kriminalvårdens personal för att handlägga ärenden om myndighetsutövning mot enskilda intagna, dels 5 miljoner kronor anslås för vård och behandling av dem som dömts för våld eller hot i nära relationer. I motionen påtalas även vikten av att alla som dömts för att ha misshandlat, hotat eller annars uppträtt kränkande mot en nära anhörig får sådan vård.

Brottsförebyggande rådet

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Brottsförebyggande rådet (Brå) år 2007.

Anslag till Brottsförebyggande rådet

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2006 inkl. TB	Prop. 2007	v	mp
65 616	60 263	+ 6 000	+ 5 500

För år 2006 uppgår Brås anslag, inklusive tillskott på tilläggsbudget, till ca 65,6 miljoner kronor. Vid årets ingång fanns ett anslagssparande på drygt 3,7 miljoner kronor. Merparten av anslagssparandet avsåg anslagsmedel avsatta för medlingsverksamhet. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till ca 66 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på drygt 60 miljoner kronor såvitt gäller Brå. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju340 (v) föreslås att anslaget till Brå ska höjas med 6 miljoner kronor. Höjningen ska möjliggöra för Brå att anpassa och utveckla sitt statistiksystem i takt med övriga myndigheter inom rättsväsendet, särskilt som Brå fr.o.m. 2006 även ansvarar för statistikföringen avseende hatbrott.

I motion Ju372 (mp) föreslås att anslaget till Brå ska höjas med 5,5 miljoner kronor. Höjningen ska säkerställa arbetet med kriminalstatistiken och statistiken över hatbrotten.

Rättsmedicinalverket

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Rättsmedicinalverket för år 2007.

Anslag till Rättsmedicinalverket*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
227 312	241 367	-	-

För år 2006 uppgår Rättsmedicinalverkets anslag till drygt 227 miljoner kronor. Vid ingången av år 2006 fanns ett anslagssparande om knappt 6 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för året uppgår till knappt 227 miljoner kronor. Regeringen föreslår att 241 367 000 kr anvisas under anslaget för år 2007.

Efterfrågan på Rättsmedicinalverkets tjänster har ökat under de senaste åren. Verket har genomfört strukturåtgärder och rationaliseringar för att möta den ökade efterfrågan. Verket har som en följd av flodvägskatastrofen i Sydostasien i december 2004 bedrivit ett omfattande identifieringsarbete under år 2005, vilket har påverkat den ordinarie verksamheten. För att Rättsmedicinalverket ska kunna bedriva verksamheten med bibehållen kvalitet ökas anslaget med 12 miljoner kronor fr.o.m. år 2007.

Gentekniknämnden

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Gentekniknämnden för år 2007.

Anslag till Gentekniknämnden*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
3 843	3 889	-	-

Anslaget finansierar Gentekniknämndens verksamhet. Nämnden ska bl.a. följa den nationella och internationella utvecklingen på genteknikområdet, bevaka de etiska frågorna inom gentekniken samt bedriva rådgivande och upplysande verksamhet.

Vid utgången av år 2005 uppgick nämndens anslagssparande till 905 000 kr. För år 2006 uppgår Gentekniknämndens anslag till drygt 3,8 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till knappt 3,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag till Gentekniknämnden för år 2007 om 3 889 000 kr.

Brottsoffermyndigheten

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Brottsoffermyndigheten för år 2007.

Anslag till Brottsoffermyndigheten*(Beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
27 449	29 703	-	-

För år 2006 uppgår Brottsoffermyndighetens anslag till drygt 27 miljoner kronor. Vid ingången av året uppgick anslagssparandet till knappt 3,3 miljoner kronor. Av detta har 2,4 miljoner kronor dragits in. Utgiftsprognosen är beräknad till knappt 27,7 miljoner kronor.

Regeringen föreslår för år 2007 ett ramanslag till Brottsoffermyndigheten på 29 703 000 kr. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

Ersättning för skador på grund av brott

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Ersättning för skador på grund av brott för år 2007.

Anslag till Ersättning för skador på grund av brott*(Beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
83 474	89 474	-	-

Från anslaget betalas ersättning av statsmedel enligt brottskadelagen (1978:413) för skador på grund av brott. Utgifterna på anslaget styrs av antalet beviljade ansökningar om brottsskadeersättning och ersättningarnas storlek. Anslaget disponeras av Brottsoffermyndigheten.

För år 2006 uppgår anslaget till knappt 83,5 miljoner kronor. Vid ingången av året uppgick anslagssparandet till knappt 18,3 miljoner kronor. Av detta har 15,3 miljoner kronor dragits in. Utgiftsprognosen är beräknad till drygt 80,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår för år 2007 ett ramanslag till Ersättning på grund av brott på 89 474 000 kr.

Rättsliga biträden m.m.

Från och med år 2007 ändras namnet på anslaget 4:12 *Rättshjälpkostnader m.m.* till 4:12 *Rättsliga biträden m.m.*

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Rättsliga biträden m.m. för år 2007.

Anslag till Rättsliga biträden m.m.*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006 inkl. TB	Prop. 2007	v	mp
1 359 214	1 225 657	+ 100 000	+ 5 000

För år 2006 uppgår anslaget, inklusive tillskott på tilläggsbudget, till knappt 1,4 miljarder kronor. Under år 2005 förbrukades mer medel än vad som anslagits, vilket lett till att vid budgetårets slut anslagskrediten utnyttjas med knappt 69 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till knappt 1,4 miljarder kronor. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 anvisar ett ramanslag om drygt 1,2 miljarder kronor.

Med anledning av att utgifter för tolkförmedlingsavgifter, som tidigare belastat anslaget 4:5 Sveriges Domstolar, sedan år 2006 i stället belastar anslaget 4:12 Rättsliga biträden m.m. överförs 1,2 miljoner kronor från anslaget 4:5 Sveriges Domstolar. Som kompensation för ökade priser och timkostnader räknas anslaget upp med drygt 25 miljoner kronor.

I motion Ju340 (v) föreslås en höjning av anslaget med 100 miljoner kronor. I motion Ju372 (mp) yrkas en anslagshöjning om 5 miljoner kronor för att finansiera fler sorters tvister inom rättshjälpsystemet.

Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag för kostnader för vissa skaderegleringar m.m. år 2007.

Anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2006 Inkl. TB	Prop. 2007	v	mp
31 163	27 163	-	-

Från anslaget, som disponeras av Justitiekanslern, betalas statens kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Det rör sig bl.a. om ersättning till frihetsberövade enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder, ersättning enligt lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning samt skadestånd enligt bestämmelserna i skadeståndslagen (1972:207) om fel och försummelse vid myndighetsutövning. I anslutning till att sådan ersättning utbetalas kan ersättning även utgå för ombuds- och rättegångskostnader. Rättegångskostnader som tillfaller staten från motparter i sådana mål tillgodoräknas anslaget.

För år 2006 uppgår anslaget till drygt 21,1 miljoner kronor. Härtill kommer 10 miljoner kronor som tillförts på tilläggsbudget. Vid utgången av år 2005 redovisades på anslaget ett överskott på drygt 1,5 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till 32 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 anvisar ett ramanslag på drygt 27,1 miljoner kronor. Det föreslagna anslaget innefattar en ramhöjning med 6 miljoner kronor, vilket aviserats i tidigare budgetpropositioner.

Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag för avgifter till vissa internationella sammanslutningar år 2007.

Anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
3 578	3 578	-	-

Från anslaget betalas årsavgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNID-ROIT), Association Internationale des Hautes Jurisdictions Administratives, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi (NSfK) samt Bernunionen (WIPO = World Intellectual Property Organization). Från anslaget betalas också bidrag till FN:s Crime Prevention and Criminal Justice Fund som stöd för aktiviteter inom Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI). Även bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

För år 2006 uppgår anslaget till knappt 3,6 miljoner kronor. Vid utgången av år 2005 redovisade anslaget ett överskott om 687 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till 3,6 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på 3 578 000 kr. Anslaget förblir härigenom oförändrat jämfört med innevarande budgetår.

Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag för bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete år 2007.

Anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2006	Prop. 2007	v	mp
7 157	7 157	-	-

För år 2006 uppgår anslaget Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete till knappt 7,2 miljoner kronor. Vid ingången av året fanns ett anslagssparande om 700 000 kr. Av detta har 500 000 kr dragits in under innevarande år. Utgiftsprognosen för år 2006 är beräknad till drygt 7,2 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2007 på knappt 7,2 miljoner kronor. Anslaget är oförändrat jämfört med innevarande budgetår.

Utskottets ställningstagande

Det övergripande målet för rättsväsendet är människors rättssäkerhet och rättstrygghet. Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Utvecklingen de senaste åren visar på en ökning av antalet våldsbrott, särskilt bland unga, vilket bidrar till bilden av ett allt rårare samhälle. Brottsoffer får inte det skydd och det stöd som de behöver.

I budgetpropositionen redogör regeringen för att den under mandatperioden kommer att vidta en rad offensiva åtgärder för att förebygga och bekämpa brottsligheten. Vidare prioriterar regeringen insatser för att

utforma ett rättsväsende som är väl rustat för sina uppgifter. Ett väl fungerande rättsväsende är en självklar förutsättning för att kampen mot brottsligheten ska bli framgångsrik och människors trygghet ska kunna öka. Utskottet instämmer med regeringen i att fortsatta satsningar är nödvändiga för ett framgångsrikt arbete och välkomnar därför att rättsväsendet tillförs ytterligare medel utöver de tillskott som aviserats i tidigare års budgetpropositioner.

En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen. Föräldrar har ett huvudansvar för att förmedla normer och värderingar till sina barn och ungdomar, men det går inte att bortse från rättsväsendets normativa verkan. Genom tidiga och tydliga insatser mot ungdomsbrottsligheten motverkas allvarlig brottslighet i framtiden. Utskottet delar därför vad regeringen anför om att särskilt fokus bör riktas mot ungdomsbrottsligheten.

En synlig och närvarande polis i hela landet är viktig för människors trygghet. Som regeringen anför i budgetpropositionen måste polisen finnas tillgänglig över hela landet, inte bara för att ingripa mot brott utan även för att förebygga brott. För att öka den polisiära närvaron, öka utredningskapaciteten och förebygga brott behövs fler poliser i yttre tjänst; målet sätts av regeringen till 20 000 poliser år 2010. Utskottet delar regeringens uppfattning att fler poliser ska utbildas och anställas, vilket kräver att ytterligare resurser tillförs polisen än vad som tidigare aviserats.

En stor del av alla brott begås av en mindre grupp återfallsbrottslingar. Rekryteringen till denna grupp måste minska. Det kräver tidiga insatser för unga som nyligen börjat begå brott, men också kraftfulla åtgärder för dem som redan utvecklat en kriminell livsstil. De som återkommande begår brott är ofta föremål för åtgärder från rättsväsendets sida under långa tider. Det skapar förutsättningar för ett effektivt påverkansarbete anpassat till varje individs behov. Som regeringen anför är det enligt utskottets mening därför viktigt att det redan från början upprättas en individuell verkställighetsplan för alla klienter inom kriminalvården. En god kunskap om klienterna på individnivå är en förutsättning för att rehabiliteringen ska lyckas. Tydliga satsningar måste göras på behandling och rehabilitering av kriminalvårdens klienter. Utskottet välkomnar här vad regeringen anför om fler motivations- och behandlingsplatser för personer med missbruksproblem. Samtidigt förutsätter ett aktivt återfallsförebyggande arbete att de dömda avhåller sig från kriminalitet och droger under verkställigheten, att de inte avviker från anstalt eller annan placering och att de regler som gäller för verkställigheten respekteras. Det är självfallet också en förutsättning att varje person behandlas på ett respektfullt sätt.

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om att brottsoffrens ställning måste stärkas. Brottsoffer ska mötas med medkännande och professionalism oavsett var i landet de bor. Alla myndigheter som kommer i kontakt med brottsoffer har ansvar för detta. Det förutsätter god kunskap och återkommande utbildning om brottsoffers reaktioner och utsatta situation. Det är viktigt att brottsoffer får ett gott bemötande genom hela rättskedjan.

Vidare är det som regeringen anför angeläget att det brottsofferstödande och det brottsförebyggande arbetet närmar sig varandra och inte betraktas som separata verksamheter. Det är därför viktigt att uppmärksamma brottsoffrens situation i det brottsförebyggande arbetet.

Alla former av våld i nära relationer måste bekämpas. Detta gäller såväl mäns våld mot kvinnor som det våld som förekommer i samkönade relationer. Skyddet och stödet för kvinnor och barn som utsätts för mäns våld bör stärkas. Denna brottslighet sker i stor utsträckning i hemmet och är därmed svår att upptäcka. Regeringen anför att den kommer att sätta särskilt fokus på att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Utskottet välkomnar den handlingsplan som aviseras i budgetpropositionen. Det är, som anförs där, inte bara angeläget att ha en bra och modern lagstiftning. Det är även viktigt att öka kunskaperna om denna form av brottslighet inom bl.a. rättsväsendet genom kontinuerlig utbildning. Vidare krävs samverkan mellan myndigheter och ideella organisationer, att man följer utvecklingen av tekniska hjälpmedel som kan skydda från och förhindra vidare brottslighet liksom att det finns tydliga rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas om ett beslut om besöksförbud överträds.

Vidare delar utskottet vad regeringen anför om att särskilda satsningar bör göras för en effektiv bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. Det har blivit allt vanligare att kriminella grupperingar sätter i system att, som en del i sin verksamhet, hota och trakassera vittnen, journalister eller personal inom rättsväsendet. Därigenom utmanar de också själva grunderna för vår rättsstat och demokrati, vilket aldrig kan tolereras. Ofta tillhör dessa brottslingar mer eller mindre slutna kriminella miljöer. För att bekämpa dem krävs gemensamma och målmedvetna mobiliseringar över myndighetsgränser. Polis och åklagare måste ges möjlighet att vända denna utveckling. All erfarenhet inom brottsbekämpningen visar att ett väl utvecklat internationellt samarbete är en nödvändighet för att effektivt kunna möta utvecklingen. Också när det gäller terrorismbekämpningen delar utskottet regeringens bedömning att stor kraft måste ägnas åt att, med bibehållen respekt för mänskliga rättigheter och frågor om personlig integritet, undanröja risker för terrorhandlingar och andra brott mot rikets säkerhet.

Sammanfattningsvis delar utskottet regeringens syn på vilka åtgärder som bör vidtas för att minska brottsligheten och öka tryggheten. För att genomföra dessa åtgärder anser utskottet att regeringens förslag vad gäller anslagen till rättsväsendet är väl avvägda. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, se *bilaga 4*, och avstyrker bifall till motionerna Ju262, Ju340 och Ju372 i nu behandlade delar.

Kompetens och bemötande

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet ett stort antal motionsyrkanden om olika kompetenshöjande insatser inom rättsväsendets myndigheter samt om bemötande och information från rättsväsendets företrädare. Utskottet föreslår, med hänvisning till att regeringen har aviserat ett stort antal åtgärder för att öka kompetensen och förbättra bemötandet inom rättsväsendet, att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Jämför särskilda yttrandena 4 (s), 5 (v) och 6 (mp).

I ett stort antal motioner förespråkas olika åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter och för att myndigheternas företrädare bättre ska bemöta och lämna information till dem som i olika sammanhang kommer i kontakt med myndigheterna.

Sålunda betonas i motion Ju252 (s) behovet av en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess. I motionerna Ju307 (fp, v, mp, m, kd, c), Ju348 (kd) och Ju398 (s) framhålls behovet av ökad kompetens för domare i mål om sexualbrott mot barn och mål om barnpornografi. I motion C206 (v) yrkas att domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

I motionerna Ju313 och Ju341 (båda v) betonas behovet av utbildning, kunskaper och metodutveckling i rättskedjan när det gäller sexualiserat våld. I motion Ju316 (mp) efterfrågas ett rättssäkert och jämställdhetsmedvetet rättsväsende med en förhöjd jämställdhetskompetens hos polis, åklagare och domare. I motion Ju343 (v) anför motionärerna att polisens kunskaper om de strukturer som ligger bakom mäns våld mot kvinnor måste öka.

I motionerna K312 (v), Ju313 (v), Ju367 (mp, v, c, fp) och U294 (fp) anförs att kompetensen inom rättsväsendet om brott mot och situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner måste öka samt att bemötandet av dessa personer måste bli bättre. I motion So463 (mp) yrkas att åklagare och domare ska tillförsäkras tillfredsställande HBT-kompetens. I samma motion efterfrågas en ökad öppenhet om våld i samkönade relationer samt påtalas att homo- och transfobin behöver minska inom bl.a. polisen så att homosexuella, bisexuella och transpersoner vågar anmäla misshandel inom förhållandet. Även i motion U294 (fp) framhålls vikten av ökad kunskap om våld mot närstående i samkönade relationer. I motion K312 (v) betonas vikten av en ökad kompetens hos brottsofferjourerna när det gäller HBT-personer. I motion Ju367 (mp, v, c, fp) begär motionärerna ökade utbildningsinsatser rörande straffskärpningsbestämmelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken, som innebär att det är en försvårande omständighet om

syftet med ett brott är att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet.

I motion Ju312 (v) begärs ökade utbildningsinsatser vad gäller rasistisk, homofobisk och vitmaktrelaterad brottslighet hos alla som kommer i kontakt med brottsoffer. I motionerna Ju313 och A270 (båda v) begärs att rättsväsendets myndigheter ska utbilda alla anställda om strukturell diskriminering på grund av etnisk, kulturell och religiös tillhörighet. I motionerna Ju372 (mp) och Ju382 (s) anföras att domstolarnas kompetens måste höjas så att förmågan att inte ta ovidkommande hänsyn till den tilltalades eller målsägandens kön, sexuella läggning, etnicitet och religion eller funktionshinder förbättras.

I flera motioner framhålls behovet av ökad kompetens främst hos polisen inom olika områden. I motion Sf223 (mp) yrkas således att polisen ska få utbildning för att på ett bättre sätt kunna bemöta asylsökande. I motion So312 (fp) anföras att kunskapen hos polisen och åklagarna om dopningsbrott måste bli bättre och i motion MJ334 (v) efterfrågas ökade kunskaper hos polisen när det gäller miljöbrott.

I motion Ju224 (m) efterfrågas en ökad kompetens i skattemål vid länsrätterna, och i motion Ju402 (s) anföras att nämndemän i migrationsdomstolarna måste få utbildning om bl.a. barnkonventionen och flyktingkonventionen.

Slutligen, i motion Ju314 (kd), betonas behovet av bättre kunskap inom kriminalvården när det gäller neuropsykiatriska funktionshinder.

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. att rättsväsendets verksamheter ska utgå från enskilda människors behov. Personer som kommer i kontakt med rättsväsendets myndigheter ska bemötas med respekt och professionalism, vilket ställer höga krav på säkerhet, kompetens, snabb och effektiv handläggning med god kvalitet liksom på myndigheternas tillgänglighet och servicenivå. Regeringen vill särskilt understryka vikten av att brottsofferkompetensen vid polismyndigheterna och inom åklagarväsendet stärks. För att säkerställa detta och för att brottsoffer ska kunna få relevant information dygnet runt bör enligt regeringens uppfattning en brottsofferinriktad funktion finnas vid varje polismyndighet. Regeringen kommer noga att följa utvecklingen av bemötande av brottsoffer och avser att vid behov återkomma i frågan.

Vidare avser regeringen att återkomma med förslag till nationell handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Det är enligt regeringen viktigt att inte bara ha en bra och modern lagstiftning, utan även att öka kunskaperna om denna form av brottslighet inom bl.a. rättsväsendet genom kontinuerlig utbildning.

Inom rättsväsendets myndigheter har under de senaste åren vidtagits ett flertal åtgärder för att bl.a. höja kompetensen inom olika områden samt förbättra bemötandet av brottsoffer och andra som kommer i kontakt med

myndigheterna. För att underlätta barns möte med rättsväsendet pågår t.ex. försöksverksamhet med samverkan under ett tak vid misstanke om brott mot barn, s.k. barnahus. Syftet är att åstadkomma en ordning som innebär att de utredningar som görs i samband med misstankar om att ett barn har utsatts för brott ska vara anpassade till barnen. Ett annat exempel finns inom åklagarväsendet som under flera år satsat på specialisering av åklagare för en effektivare bekämpning av vissa brottstyper. Ärenden avseende bl.a. familjevåld och hatbrott handläggs av specialiståklagare eller åklagare med särskilda kunskaper och erfarenhet för uppgiften. Det objektivitetsprojekt som Riksåklagaren tillsammans med Domstolsverket, Advokatsamfundet och Brottsförebyggande rådet startade under 2004 har fortsatt under 2005. Projektet syftar bl.a. till att belysa de problem som kan uppstå under brottsutredning och rättegång till följd av fördomar och okunskap om andra kulturer.

I budgetpropositionen anføres också att rättsväsendets myndigheter har fortsatt arbetet för att förebygga och förhindra alla former av diskriminering i myndigheternas verksamheter. Det har bl.a. handlat om att medvetandegöra personalen om orsakerna till diskriminerande beteenden och om att sådana beteenden kan finnas också i den egna verksamheten. Utbildning har genomförts om den gällande diskrimineringslagstiftningen. Insatser har gjorts för att säkerställa ett korrekt bemötande av personer som kommer i kontakt med myndigheternas verksamhet. När det gäller polisen har insatser gjorts inom de tre storstadsmyndigheterna för att höja kunskaperna hos den egna personalen. Exempelvis har Polismyndigheten i Stockholm genomfört en riktad utbildning för poliser i områden där det bor många människor med annan etnisk bakgrund än svensk. När det gäller Kriminalvården finns diskriminerings- och mångfaldsfrågor med i den grundläggande utbildningen som alla medarbetare med klientnära arbete genomgår efter nyanställning. Inom Sveriges Domstolar ingår frågor om diskriminering och bemötande bl.a. i den återkommande obligatoriska utbildningen för ordinarie domare. Inslag av mångfaldsfrågor ingår även i en rad andra utbildningar för domstolspersonalen.

Regeringen anför i budgetpropositionen att man senare i år kommer att ge Statskontoret i uppdrag att utvärdera de kompetensstrategier i diskrimineringsfrågor som gäller för polisen, Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och Kriminalvården. Syftet är att utvärderingen ska ligga till grund för bedömningen av vilka satsningar och åtgärder som behövs för att värna principen om allas likhet inför lagen och för att motverka alla former av diskriminering inom rättsväsendet. För att de åtgärder som vidtas när det gäller diskriminerings- och mångfaldsfrågorna ska få genomslag är det nödvändigt att enskilda myndigheter och verksamhetsenheter känner ansvar för och tar en aktiv del i arbetet. Här spelar myndigheterna på central nivå en viktig roll. Vidare krävs enligt regeringen att myndigheterna även fortsättningsvis avsätter resurser för arbetet.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om bl.a. åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter, senast hösten 2005 (bet. 2005/06:JuU1 s. 28 f.). Utskottet ansåg, bl.a. mot bakgrund av det arbete som gjorts och gjordes ute på rättsväsendets myndigheter, att det inte fanns anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motionerna om betydelsen av att de anställda inom rättsväsendets olika myndigheter har hög kompetens. Utskottet ser det också som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. brottsoffer och vittnen, ska få ett korrekt och professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. I bemötandet ingår att dessa personer ska erhålla relevant och lättförståelig information. Dessa frågor är av central betydelse för möjligheten för rättsväsendets myndigheter att fullgöra sin uppgift att värna den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet samt för det övergripande målet för kriminalpolitiken, att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Utskottet kan samtidigt konstatera att det inom rättsväsendets olika myndigheter kontinuerligt vidtas åtgärder för att öka kompetensen hos all personal inom de i motionerna berörda områdena, som också i stor utsträckning handlar om prioriterad brottslighet. Myndigheterna uppmärksammar också betydelsen av goda rutiner och ett bra bemötande av dem som kommer i kontakt med rättsväsendets myndigheter. Även om ett flertal åtgärder har vidtagits och görs ute på rättsväsendets myndigheter för att tillgodose dessa behov är det angeläget att ansträngningarna intensifieras under de kommande åren. Åtgärder för att höja kompetensen och uppfylla skyldigheter i detta avseende bör enligt utskottet prioriteras inom ramen för respektive myndighets anslag och vara ett självklart inslag i verksamheten. Arbetet ska bedrivas målmedvetet och vidtagna åtgärder redovisas.

Regeringen har aviserat ett stort antal åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter och för att myndigheternas företrädare bättre ska bemöta och lämna information till dem som i olika sammanhang kommer i kontakt med myndigheterna. Utskottet finner mot denna bakgrund inte anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor. Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Prioritering av olika slags brott

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlas ett stort antal motionsyrkanden rörande prioritering av olika slags brott. Utskottet, som inte har något att erinra mot regeringens överväganden i budgetpropositionen, avstyrker samtliga motionsyrkanden. Jämför reservationerna 1 (s, v, mp) och 2 (mp) samt särskilt yttrande 7 (v).

I budgetpropositionen uttalar regeringen att vissa brottstyper på grund av sin karaktär ska uppmärksammas särskilt. Inledningsvis anför regeringen att den under den kommande mandatperioden kommer att vidta en rad offensiva åtgärder för att förebygga och bekämpa brottsligheten. För att nå bästa resultat i kampen mot brottsligheten krävs kraftfulla insatser inom följande områden.

Genom tidiga och tydliga insatser mot *ungdomsbrottsligheten* motverkas allvarlig brottslighet i framtiden. Här pekar regeringen bl.a. på familjens betydelse som förmedlare av normer och värderingar och på behovet av att kunna ingripa tidigt mot drogmisbruk bland ungdomar.

Vidare anför regeringen att särskilt fokus kommer att riktas mot *mäns våld mot kvinnor*. Det ökande antalet anmälda *våldtäkter* måste också uppmärksammas särskilt.

Grov organiserad brottslighet samt *terrorism* utgör enligt regeringen ett allvarligt hot mot samhället som måste tas på allvar. Brottsligheten utmanar genom sina metoder själva grunderna för rättsstaten och demokratin. Brottsligheten bedrivs alltmer över nationsgränserna och inom flera brottsområden samtidigt, t.ex. narkotikabrottslighet och människohandel.

Även *brott mot rikets säkerhet* lyfts fram som en brottstyp som är högt prioriterad av regeringen.

Frågan om prioritering av olika slags brottslighet lyfts fram i ett antal motioner. I motionerna Ju316 (mp) och Ju376 (fp) gäller det människohandel och prostitution. I motion Ju372 (mp) handlar det om mäns våld mot kvinnor, hatbrott, sexualbrott samt miljöbrott. I motion Ju367 (mp, v, c, fp) efterfrågas ökade insatser för att bekämpa brott mot homo- och bisexuella samt transpersoner. I samma motion samt i motion U294 (fp) anför att hedersrelaterade brott mot samma personkategori bör uppmärksammas mer av de brottsbekämpande myndigheterna. I motion Ju306 (v, kd, fp, c, mp, m) pekas på vikten av att polisen prioriterar tillräckliga resurser för bekämpning av brott mot barn. I motion T356 (v) anför att bekämpandet av barnpornografi bör prioriteras genom inrättande av en nationell enhet inom Rikspolisstyrelsen för detta ändamål. I motion Ju295 (m) anför att bekämpande av hot, våld och trakasserier mot tjänstemän i myndighetsutövande ställning, såsom domare, poliser och anställda vid Skattemyndigheten, måste prioriteras. I motion Ju216 (s) pekas på betydelsen av att

bekämpa ekonomisk brottslighet, däribland skattebrott, hårdare medan motionären bakom motion Ju391 (s) pekar på att brottslighet som begås av välbeställda personer bör uppmärksammas och beivras mer än vad som sker i dag. I motion Ju297 (m) anförs att fusk i utnyttjandet av socialförsäkringarna måste bekämpas hårdare. I motion T358 (v) betonas behovet av att prioritera polisens verksamhet för trafikövervakning för att trafikbrottsligheten ska kunna bekämpas bättre. I motion Ju247 (m) efterfrågar motionären en förbättrad miljöbrottsbekämpning. I motionerna Ju244 (c), Ju281 (m) och Ju302 (fp) begärs en bättre bekämpning av brott begångna av djurrättsaktivister. I motion Ju339 (fp) anförs att smuggling av hundar bör bekämpas hårdare. I motion Ju395 (kd) anför motionären att det är angeläget att alla typer av brott bekämpas, en nolltolerans mot brott bör enligt motionären tillämpas. Avslutningsvis anförs i motion N297 (mp) att upphovsrättsbrott *inte* bör prioriteras framför andra brott.

Utskottet har inget att erinra mot vad regeringen anför i propositionen rörande olika brottstyper och om betydelsen av att de nämnda brotten på olika sätt uppmärksammas särskilt. Utskottet kan konstatera att regeringen t.ex. avser att rikta särskilt fokus mot mäns våld mot kvinnor, något som lyfts fram i motion Ju372. Det förhållandet att vissa brott ska ägnas särskild uppmärksamhet innebär emellertid inte att annan brottslighet ska läggas åt sidan. Sålunda ska även bl.a. ekonomisk brottslighet – däribland skattebrott som berörs i motion Ju216 – bekämpas kraftfullt. Utskottet delar motionärernas uppfattning att skattebrottslighet är allvarlig eftersom den undandrar resurser som behövs för att säkra välfärden i samhället samt undergräver den allmänna skattemoralen. Självfallet måste även kraftfulla insatser göras mot t.ex. hatbrott och våldsbrott mot barn.

När det särskilt gäller yrkandet i motion Ju306 om prioritering av bekämpande av våldsbrott mot barn vill utskottet peka på den ändring i straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § brottsbalken som genomfördes år 2003 (prop. 2002/03:53, bet. SoU15, yttr. JuU1y, rskr. 225). Genom lagändringen tillades att det som en försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet för ett brott särskilt ska beaktas om brottet varit ägnat att skada tryggheten och tilliten hos ett barn i dess förhållande till en närstående person. Genom införande av den nya straffskärpningsregeln har det från lagstiftarens sida indikerats att samhället ser särskilt allvarligt på brott av närstående mot barn, något som kan ha betydelse i de prioriteringar myndigheterna gör.

Vilka insatser mot olika typer av brottslighet som ska göras i den operativa verksamheten bör avgöras lokalt ute i polismyndigheterna och vid Åklagarmyndigheten inom ramen för statsmaktens prioriteringar. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att det följer av 3 kap. 1 § polisförordningen (1998:1558) att polisstyrelserna ska se till att polisarbetet bedrivs i enlighet med de prioriteringar och riktlinjer som riksdagen och regeringen lagt fast för polisverksamheten.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju216, Ju247, Ju295, Ju297, Ju302, Ju339, Ju391 och Ju395 samt motionerna Ju244, Ju281, Ju306, Ju316, Ju367, Ju372, Ju376, U294, T356, T358 och N297 i nu behandlade delar.

Polisväsendet

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för polisväsendets resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet konstaterar att polisorganisationen inte uppnått målet helt vad gäller verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete, bl.a. eftersom antalet våldsbrott ökat. I avsnittet tar utskottet också ställning till inriktningen för verksamheten under år 2007. Utskottet behandlar därutöver ett antal motionsyrkanden som i huvudsak rör frågor om resursfördelningen inom polisväsendet samt polisförsörjningen. Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Jämför reservation 3 (v) och särskilt yttrande 8 (s, v).

Inledning

Polisens verksamhet syftar till att förebygga och beivra brott, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.

Rikspolisstyrelsen (RPS) är central förvaltningsmyndighet för polisväsendet och har tillsyn över detta. Till Rikspolisstyrelsen hör Säkerhetspolisen, Rikskriminalpolisen och Polishögskolan. Styrelsen är chefsmyndighet för Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL). Rikspolisstyrelsen ingår också i samverkansområdena Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen samt Skydd, undsättning och vård. Samverkansområdena redovisas under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

I varje län finns en polismyndighet som ansvarar för polisverksamheten där. Polismyndigheten leds av en polisstyrelse. Den består av myndighetens chef och det antal övriga ledamöter som regeringen bestämmer och även utser.

Resultatuppföljning

Polisorganisationen

I detta avsnitt redovisas polisorganisationens resultat under år 2005 såvitt avser den del av verksamheten som bedrevs inom ramen för politikområde Rättsväsendet. Polisen verkar här i princip inom tre verksamhetsområden

och tre verksamhetsgrenar som överensstämmer med verksamhetsområdena, nämligen brottsförebyggande arbete, utredning och lagföring samt övrig verksamhet. I det följande tar utskottet endast upp de två förstnämnda verksamhetsgrenarna. Utskottet utgår i huvudsak från de uppgifter som lämnats i polisens årsredovisning för år 2005. Den bygger i sin tur på den nationella resultatmodellen som upptar sex olika resultatområden. Dessa är våldsbrottslighet, ekonomisk brottslighet, narkotikabrottslighet, trafikbrott, tillgrepps- och skadegörelsebrottslighet samt övrig brottslighet.

Polisens samlade medelsresurser fördelades år 2005 på de tre verksamhetsgrenarna i huvudsak enligt följande uppdelning.

Fördelning av polisens samlade medel på verksamhetsgrenar, anslag 4:1

(beloppen anges i tusental kronor)

Brottsförebyggande arbete	Utredning och lagföring	Övrig verksamhet m.m. (inkl. intäkter)
7 065 000	6 484 400	1 371 700

Målet för verksamhetsområdet *Brottsförebyggande arbete* var att brott ska förebyggas. Målet för verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete var att tillfällena att begå brott skulle bli färre.

De sammanlagda resursinsatserna för det brottsförebyggande arbetet, *exklusive* ingripandeverksamheten, utgör knappt 20 % av polisens samlade resurstid. Om ingripandeverksamheten räknas in utgjorde motsvarande andel 45 %. Arbetet mot de sex brottsområden som ingår i den nationella resultatmodellen tog år 2005 i anspråk ungefär 2 000 årsarbetskrafter, vilket motsvarar ungefär 10 % av den samlade arbetstiden inom polisväsendet. Av nedanstående tabell framgår de samlade resursinsatser som lagts ned på det brottsförebyggande arbetet för respektive resultatområde.

Årsarbetskrafter per resultatområde år 2005

Våldsbrott	Ekobrott ¹	Narkotikabrott	Trafikbrott	Tillgrepp m.m.	Övriga brott m.m.
382	4	234	900	283	203

¹ Omfattar inte Ekobrottsmyndighetens och Skatteverkets verksamhet.

Antalet från polismyndigheterna inrapporterade planlagda brottsförebyggande projekt och insatser uppgick år 2005 till 549 stycken, vilket utgjorde en fördubbling jämfört med år 2004. Enligt Rikspolisstyrelsen var antalet projekt och insatser antagligen ännu högre eftersom all sådan verksamhet sannolikt inte har inrapporterats till Rikspolisstyrelsen. Den redovisade resurstiden för det planlagda brottsförebyggande arbetet uppgick år 2005 till 457 årsarbetskrafter. Motsvarande resurstid år 2004 redovisades som 635 årsarbetskrafter.

Det ligger nära till hands att utgå från brottsutvecklingen vid bedömningen av om målen om att brott ska förebyggas och tillfällena till att begå brott ska minska har uppnåtts.

Här kan konstateras att det år 2005 anmäldes nästan 1 242 000 brott, vilket utgör en marginell minskning jämfört med år 2004.

Antalet anmälda *våldsbrott* ökade år 2005 till ca 145 000 brott, vilket utgör en ökning med 7 % jämfört med år 2004. Av de anmälda våldsbrotten var misshandel det vanligast förekommande brottet. Under år 2005 anmäldes totalt ca 72 600 fall av misshandel, vilket utgör 8 % fler anmälningar jämfört med år 2004. Anmälda fall av misshandel mot kvinnor ökade därvid med 6 %, medan misshandel mot män ökade med 11 %. Antalet anmälda grova kvinnofridskränkningar ökade under samma period med 4 %.

Tillgreppsbroten utgör antalsmässigt ungefär hälften av alla anmälda brott. Dessa brott minskade år 2005 med knappt 3 % jämfört med föregående år. Antalet anmälda rån ökade dock under samma period med 9 %.

Antalet anmälda *skadegörelsebrott* låg på en i stort sett oförändrad nivå år 2005 jämfört med föregående år.

Antalet rapporterade *narkotikabrott* fortsatte att öka även år 2005, en ökning med hela 15 % jämfört med år 2004 och med hela 27 % jämfört med år 2003.

Antalet *sexualbrott* ökade år 2005 med 12 % jämfört med föregående år, varav antalet anmälda våldtäkter ökade med hela 44 %. När det gäller ökningen av antalet anmälda våldtäkter kan konstateras att definitionen av vilka gärningar som utgör våldtäkt förändrades per den 1 april 2005. Antalet gärningar som kan rubriceras som våldtäkt torde med anledning av lagändringen ha ökat väsentligt.

Antalet *rattfylleribrott* (grovt rattfylleri och rattfylleri av normalgraden) ökade år 2005 med 5 % jämfört med år 2004. Av dessa ökade antalet rapporterade fall av drograttfylleri med 12 %.

Det som nu anförts talar för att verksamhetsmålet inte har uppnåtts. Man kan emellertid inte enbart utgå från den anmälda brottsligheten vid bedömningen av hur väl myndigheterna, främst polisväsendet, lyckats med att förebygga brott. För vissa brottstyper säger utvecklingen mer om polisens aktiviteter än om brottsutvecklingen. Detta gäller exempelvis narkotikabrott och trafikbrott. Dessutom är andelen oupptäckta brott – det s.k. mörkertalet – av varierande storlek beträffande olika typer av brott. För att kunna analysera hur den faktiska brottsligheten beträffande vissa brottstyper utvecklas genomförs t.ex. brottsofferundersökningar i Statistiska centralbyråns (SCB) regi. Härtill kommer att brottsutvecklingen också påverkas av vad andra myndigheter, kommuner m.fl. gör eller inte gör i fråga om de bakomliggande orsakerna till brott. Med det synsättet kan brottsutvecklingen sägas utgöra resultatet av samhällets samlade åtgärder för att minska brottsligheten.

Det anförda visar att det är svårt att med hjälp av utvecklingen av antalet anmälda brott mäta hur väl verksamhetsmålet uppnåtts. En mer samlad bedömning av det brottsförebyggande arbetet kräver att man vid sidan av brottsutvecklingen även använder andra kriterier. Ett sätt är att försöka

styra verksamheten i enlighet med brottsförebyggande strategier. Ett annat sätt är att genomföra planlagda insatser mot konkreta problembilder i syfte att uppdaga brott.

Ett område som är av särskild betydelse när det gäller att förebygga brott är insatserna för *ungdomar*. Här kan noteras att antalet gånger någon person i åldern 15–20 år registrerats som misstänkt för brott ökat med 4 % sedan år 2004 till nästan 55 000 gånger. Antalet individer under 20 år som misstänktes för brott under år 2005 uppgick till 25 400, vilket utgör en ökning med 1 % jämfört med föregående år. Andelsmässigt utgör dessa misstänkta ungdomar 24 % av samtliga misstänkta personer samtidigt som denna åldersgrupp utgör 9 % av befolkningen. Omfattningen av insatserna mot ungdomsbrottslighet är svåra att uppskatta eftersom insatser mot exempelvis våldsbrott också kan rikta sig mot ungdomar.

När det gäller inriktningen på aktiviteter mot ungdomsbrott framgår av polisens årsredovisning att flera polismyndigheter arbetat aktivt, underrättelselett och i samverkan med andra aktörer med att förebygga ungdomsbrottslighet och nyrekrytering av ungdomar till kriminalitet och kriminella nätverk samt spridningen av dessa. Erfarenheterna visar tydligt att det krävs ökat och förbättrat samarbete mellan polis, föräldrar, myndigheter, kommuner, frivilligorganisationer och andra aktörer för att kunna uppnå förebyggande effekter.

Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att dess bedömning är att det brottsförebyggande arbetet fortsatt att utvecklas under år 2005. Det har skett genom att polisen i allt högre utsträckning arbetar enligt en numera dokumenterad metodbeskrivning för planlagd underrättelseledd polisverksamhet. I förhållande till det övergripande verksamhetsmålet bedömer Rikspolisstyrelsen att det inte går att påvisa att polisens brottsförebyggande arbete har medfört att tillfällena att begå brott skulle ha minskat. Målet har enligt Rikspolisstyrelsen således inte helt uppnåtts. Rikspolisstyrelsen pekar bl.a. på att trots ökade polisiära åtgärder inom området fortsätter antalet anmälda våldsbrott att öka. Tillgreppsbrotten fortsätter att minska men det är osäkert om de polisiära åtgärderna har haft någon inverkan på denna utveckling.

Regeringen anför i propositionen att dess samlade uppfattning är att målet för verksamhetsområdet brottsförebyggande arbete inte har uppfyllts fullt ut. Bedömningen grundar sig framför allt på det faktum att antalet anmälda våldsbrott under 2005 ökat väsentligt. Bedömningen stärks enligt regeringen också av att Rikspolisstyrelsen anser att polisorganisationen inte helt har uppnått målet. Regeringens uppfattning är att det går att komma betydligt längre i det brottsförebyggande arbetet inom rättsväsendet. Ett aktivt brottsförebyggande arbete är avgörande för att långsiktigt öka tryggheten och minska brottsligheten. Under år 2005 har den sedan flera år pågående förskjutningen från tillgreppsbrott till brott mot person förstärkts ytterligare. Regeringen ser med stor oro på att rättsväsendet inte har lyckats bryta trenden med den ökande våldsbrottsligheten. Rikspolissty-

relsens årsredovisning visar enligt regeringen att resurstiden för det planlagda brottsförebyggande arbetet har minskat under år 2005 även om antalet projekt och insatser har ökat. Årsredovisningen förmedlar också en bild av att polisens mer långsiktiga brottsförebyggande arbete fortfarande får stå tillbaka till förmån för insatser som pågår under en kortare tidsperiod och som endast ger indirekta brottsförebyggande effekter.

Utskottet delar Rikspolisstyrelsens och regeringens uppfattning att målet för det brottsförebyggande arbetet inte helt har uppnåtts. Antalet brott har inte minskat, tvärtom har antalet anmälda våldsbrott ökat väsentligt under år 2005. Denna utveckling är oroväckande. Att den redovisade resurstiden för planlagt brottsförebyggande arbete samtidigt har minskat är inte heller bra. *Utskottet* utgår från att Rikspolisstyrelsen vidtar erforderliga åtgärder för att tillse att det brottsförebyggande arbetet bedrivs på ett sådant sätt att målet i framtiden kan uppfyllas. Genom de tillskott av anslagsmedel som föreslås och aviseras i budgetpropositionen skapas enligt *utskottets* mening resursmässiga förutsättningar att vidta sådana åtgärder. I takt med att antalet poliser i Sverige ökar ges ökade möjligheter att arbeta mer målriktat på att förebygga brott. *Utskottet* kommer att följa utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet noga.

Utskottet övergår härefter till att behandla verksamhetsområdet och verksamhetsgrenen *Utredning och lagföring*. Målet för verksamhetsområdet var att verksamheten skulle bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet och kvalitet och att fler brott skulle leda till lagföring. Målet för verksamhetsgrenen var att fler brott skulle leda till lagföring och att kvaliteten skulle höjas på brottsutredningsverksamheten.

Med lagföring menas att någon blir dömd, godkänner föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller får en s.k. åtalsunderlåtelse. I viss utsträckning kan polisen själv se till att lagföring äger rum. Detta sker genom att föreläggande om ordningsbot utfärdas, vilket i praktiken i huvudsak förekommer vid trafikbrott. Huvuddelen av polisens bidrag till verksamhetsmålet består dock av att efter genomförd utredning av brott redovisa ärendet till åklagare.

Av polisens totala antal årsarbetskrafter användes ca 6 300 till utredning och lagföring, vilket motsvarar 32 % av polisens totala arbetstid under år 2005. Det innebär i alla avseenden en motsvarande arbetstid inom utredningsverksamheten som under föregående år. I årsredovisningen lämnas en utförlig redogörelse för varje resultatområde för utvecklingen av utredningsverksamheten. Fördelningen av utredningsresurser på respektive resultatområde framgår av följande tabell.

Utredningsresursernas fördelning på resultatområde år 2005

Våldsbrott	Ekobrott	Narkotikabrott	Trafikbrott	Tillgrepp m.m.	Övriga brott
36,6 %	1,8 %	11,4 %	6,5 %	27,5 %	16,1 %

Den brottskategori som tar mest resurser i anspråk är alltså våldsbrotten. Kostnaderna för utredning och lagföring av denna brottstyp har också ökat genom att större utredningsresurser lagts på dessa brott. Polisen har bearbetat ett större antal ärenden och redovisat fler till åklagare. Såvitt gäller ekobrotten bör framhållas att polisen bara handlägger en del av de ärenden som gäller denna typ av brott. En stor del sköts av Ekobrottsmyndigheten. Dessutom har Skatteverket övertagit vissa enklare ärenden. De utredningsresurser som har tagits i anspråk för tillgreppsbrott är i princip oförändrade jämfört med år 2004 medan resurserna för utredning av narkotikabrott minskat något under år 2005.

Till underlag för bedömningen av måluppfyllelsen finns det anledning att redovisa några nyckeltal. Utvecklingen av ett antal sådana nyckeltal framgår av följande tabell.

Utredningsverksamheten åren 2000–2005

År	Inkomna ärenden	Till åklagare	Genomströmningstider	Balans den 31 december respektive år	
				Totalt	varav >1 år
2000	1 163 187	189 368	44 dagar	155 173	29 800 (19 %)
2001	1 141 912	187 244	43 dagar	136 996	22 555 (16 %)
2002	1 197 197	189 179	37 dagar	136 438	21 001 (15 %)
2003	1 227 578	194 671	37 dagar	142 820	20 582 (14 %)
2004	1 221 697	202 852	39 dagar	141 901	20 024 (14 %)
2005	1 223 787	207 210	39 dagar	146 266	22 088 (15 %)

Av de resultatmått som tabellen innehåller är det framför allt uppgifterna om antalet ärenden som lämnats till åklagare som är intressanta när det gäller att bedöma om målet att öka lagföringen uppfyllts. Totalt sett ökade antalet ärenden som redovisades till åklagare med 3 %, samtidigt som andelen redovisade ärenden i förhållande till antalet inkomna ärenden ökade något till 16,9 %, jämfört med 16,6 % år 2004. Även med bortseende från trafikbrottsärendena har antalet ökat. Här måste dock framhållas att balansavbetningar som skett under perioden typiskt sett leder till att fler ärenden redovisas till åklagare. Ökningen kan också till en del vara ett resultat av det ökade inflödet av narkotikabrottsärenden, vilka ofta är ärenden som gäller innehav eller eget bruk, dvs. från utredningssynpunkt enklare ärenden. Det kan också konstateras att antalet äldre utredningar i balans ökat med ca 10 % år 2005 jämfört med föregående år.

Totalt sett har alltså antalet ärenden som lämnats till åklagare ökat. Av följande tabell framgår utvecklingen sedan år 2001 när det gäller antalet ärenden som lämnas till åklagare för respektive resultatområde. Inom parentes anges andelen i förhållande till antalet inkomna ärenden av samma slag.

Antal och andel ärenden redovisade till åklagare åren 2001–2005

År	Våldsbrott	Ekobrott	Narkotika- brott	Trafik- brott	Tillgrepp m.m.	Övriga brott
2001	24 145 (26 %)	599 (61 %)	17 011 (72 %)	69 018 (45 %)	49 723 (7 %)	26 748 (23 %)
2002	24 204 (25 %)	415 (43 %)	19 118 (68 %)	72 000 (43 %)	47 872 (6 %)	25 570 (21 %)
2003	24 494 (24 %)	496 (47 %)	21 228 (72 %)	71 841 (43 %)	50 828 (7 %)	25 784 (17 %)
2004	25 427 (24 %)	365 (45 %)	22 810 (70 %)	75 605 (40 %)	51 279 (7 %)	27 366 (19 %)
2005	26 229 (23 %)	372 (45 %)	25 969 (71 %)	75 547 (39 %)	50 218 (7 %)	28 873 (19 %)

Av tabellen kan utläsas att antalet ärenden till åklagare ökade i alla kategorier utom när det gäller trafikbrott, där antalet redovisade ärenden var i princip oförändrat, och tillgrepps- och skadegörelsebrott, för vilka antalet redovisade ärenden minskade med 2 %. När det gäller narkotikabrotten kan man notera att antalet ärenden som redovisats till åklagare ökat med hela 14 %, samtidigt som andelen av inkomna ärenden som lämnas till åklagare ökat något.

Den totala *upplklaringsprocenten* var 32 % under år 2005, varav 16 % utgjordes av personupplklarade brott och lika stor andel s.k. teknisk upplklärung där ingen gärningsman bundits till något enskilt brott. För brott mot brottsbalken var den totala upplklaringsprocenten 24 % och andelen personupplklarade brott 9 %.

Hur upplklaringsprocenten ser ut nedbruten på olika brott framgår av tabell intagen i *bilaga 6*.

Som framgått i det föregående kan polisen lagföra personer genom föreläggande av ordningsbot. Denna möjlighet användes i ökad utsträckning under år 2005. Antalet brott som ledde till lagföring genom ordningsbot ökade med hela 9 % jämfört med år 2004 till 296 297. Antalet utfärdade ordningsförelägganden är i stor utsträckning beroende av hur polismyndigheterna prioriterar trafikövervakningsverksamhet, eftersom den verksamheten svarar för närapå samtliga utfärdade ordningsförelägganden.

Verksamhetsmålet för utredning och lagföring går också ut på att kvaliteten i brottsutredningarna ska höjas.

Rikspolisstyrelsen redovisar i årsredovisningen ett antal konkreta åtgärder som vidtagits, främst vid de tre storstadsmyndigheterna, för att öka kvaliteten i utredningsverksamheten.

Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att den anser att verksamhetsmålet rörande utredning och lagföring har uppnåtts. Den slutsatsen baserar Rikspolisstyrelsen bl.a. på att antalet ärenden och andelen ärenden av inkomna ärenden som redovisats till åklagare har ökat något under år 2005, att användningen av ordningsbot har ökat och att polisens nationella utredningskoncept (PNU), som är ett sammanhållet koncept för ett effekti-

vare och kvalitativt bättre polisiärt utredningsarbete, har börjat ge konkreta resultat. Rikspolisstyrelsen anför bl.a. att antalet kvalificerade förundersökningsledare härigenom ökat, att fler utredningsåtgärder vidtagits i initialskedet och att utredningsverksamheten under jourtid utökats.

Här kan noteras att Rikspolisstyrelsen per den 1 januari 2006 omorganiserades varvid en ny polisavdelning vid Rikspolisstyrelsen bildades. Polisavdelningen har erhållit ett samlat ansvar för utvecklingen av polisverksamheten. En prioriterad del i arbetet är att skapa nationellt enhetliga metoder för bl.a. den brottsutredande verksamheten. Polismyndigheterna arbetar med att öka kvaliteten och effektiviteten i bekämpandet av i första hand mängdbrottsligheten. Metodiken i PNU ska framöver införas och kvalitets-säkras i samtliga polismyndigheter. Detta innebär att ytterligare åtgärder ska vidtas för att brottsutredningar ska ske i nära anslutning till brotten och att fler poliser ska arbeta på kvällar, nätter och helger. Dessutom ska kvalificerade förundersökningsledare finnas tillgängliga dygnet runt samt fler brottsplats- och kriminaltekniska undersökningar genomföras. Underrättelsearbete ska användas mer även i det brottsutredande arbetet. En viktig del i detta är också att åtgärder ska vidtas för att öka förmågan att bemöta brottsoffren. Även om detta arbete främst är inriktat på mängdbrottslighet bedömer Rikspolisstyrelsen i årsredovisningen att dessa åtgärder kommer att innebära en generell ökning av kvaliteten och effektiviteten på all brottsutredningsverksamhet.

Regeringen anför i propositionen att den sammantagna bedömningen av polisens brottsutredande verksamhet under år 2005 är att den i många avseenden uppvisar ett oförändrat resultat. Detta är enligt regeringen vid första anblicken oroväckande. Viktigt att understryka är dock att det långsiktiga och omfattande utvecklingsarbete som bedrivits under året skapat goda förutsättningar för betydande resultatförbättringar under kommande år. Grunden för denna bedömning är enligt regeringen bl.a. att polisen utvecklat och infört en nationellt enhetlig arbetsmetodik, förbättrat den operativa styrningen samt skapat väsentligt förbättrade möjligheter för verksamhetsuppföljning och resultatbedömning. Det är något som gäller både mängdbrottslighet och grov brottslighet. Regeringen anför vidare att det faktum att genomströmningstiderna för brottsutredningarna inom polisen var oförändrade jämfört med år 2004 inte kan anses vara godtagbart utifrån de krav som individperspektivet ställer på den brottsutredande verksamheten. Detta förstärks enligt regeringen av att antalet öppna ärenden ökat och då särskilt ärenden äldre än ett år. I denna del är det ytterst angeläget att det utvecklingsarbete som bedrivs nu också synliggörs genom att genomströmningstiderna varaktigt sänks till betydligt lägre nivåer. Regeringen anför vidare att den ser med oro på att personuppleringen inte ökat annat än marginellt trots att det totala antalet anmälda brott minskat. Särskilt bekymmersam är den fortsatt låga lagföringen på prioriterade områden, såsom

mäns våld mot kvinnor och våld mot barn. En positiv utveckling är att antalet av polis utfärdade förelägganden om ordningsbot fortsatt att öka påtagligt. Regeringen är angelägen om att den utvecklingen fortsätter.

Utskottet konstaterar liksom regeringen att resultatet för polisorganisationens verksamhet för utredning och lagföring sammantaget var i stort sett oförändrat år 2005 jämfört med föregående år. Utskottet ser allvarligt på att andelen ouppklarade brott alltjämt är så stor. Särskilt allvarligt är det att andelen personuppklarade brott inte är högre. Som regeringen anför är det särskilt bekymmersamt att lagföringen är så låg på prioriterade områden, såsom mäns våld mot kvinnor och våld mot barn. Samtidigt ser utskottet mycket positivt på det utvecklingsarbete avseende metoderna och formerna för utredning av brott som bedrivs. Enligt utskottets uppfattning borde dessa insatser framöver kunna medverka till att ge väsentligt förbättrade resultat på området. Genom de tillskott av anslagsmedel som föreslås och aviseras i budgetpropositionen skapas enligt utskottets mening dessutom resursmässigt förbättrade förutsättningar för att kunna förbättra resultaten inom verksamheten för utredning och lagföring.

För frågan om polisväsendet kan uppfylla sina mål är det av väsentlig betydelse att personalförsörjningen är god. Rörande *personalsituationen* inom polisväsendet samt rekryteringen till polisyrket kan följande noteras.

Den 31 december 2005 fanns det 23 940 personer anställda inom polisen (se tabell nedan).

Anställda inom polisen åren 2000–2005

År	Antalet anställda den 31 december	Därav poliser	Därav civilanställda
2000	22 294	16 089	6 205
2001	22 708	16 120	6 588
2002	22 918	16 149	6 769
2003	23 062	16 292	6 770
2004	23 644	16 891	6 753
2005	23 940	17 073	6 867

Av det totala antalet anställda var 17 073 poliser och 6 867 civilanställda. Det innebär en nettoökning med 182 poliser och 114 civilanställda under året.

Medelåldern bland poliserna var 46 år. Av poliserna är 25 % äldre än 55 år.

Andelen kvinnor bland poliserna var 21,6 %, vilket innebar en ökning med 1,3 procentenheter jämfört med år 2004. Andelen kvinnor i ledningskompetensen uppgick till 18,4 %, jämfört med 15,6 % år 2004.

När det gäller rekryteringen till polisyrket samt den verksamhet som bedrivs för polisutbildning kan följande noteras. En ny polisiär grundutbildning startade vid Polishögskolan i Solna år 1998. Polisutbildning startades dessutom i Umeå år 2000 och i Växjö under år 2001. År 2002 antogs 770 studerande till polisutbildningen. Under år 2003 var motsvarande siffra

840 för att år 2004 vara 1 056. År 2005 antogs totalt 1 032 studerande till polisutbildningarna. Av dessa antogs 432 till Polishögskolan i Solna, 192 till polisutbildningen vid Umeå universitet, 240 till polisutbildningen vid Växjö universitet, 72 till distansutbildning som bedrivs vid ett antal polismyndigheter och 96 till en omställningsutbildning för officerare inom Försvarsmakten. Omställningsutbildningen genomförs som en distansutbildning med utgångspunkt från polisutbildningarna i Solna och Växjö.

Av de aspiranter som antogs till polisutbildningen år 2005 var 42 % kvinnor, en ökning med 8 procentenheter jämfört med år 2004. Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att den glädjande höga andelen kvinnor som påbörjar polisutbildningen bl.a. kan förklaras av att vidtagna rekryteringsåtgärder har haft stor betydelse för kvinnors ökade intresse för polisyrket.

Andelen personer med annan etnisk och kulturell bakgrund än svensk som antogs till polisutbildningen år 2005 var 18 %, vilket utgör en ökning med 3 procentenheter jämfört med föregående år. Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att ökningen av antagningen av sökande med annan etnisk bakgrund än svensk tyder på att vidtagna rekryteringsåtgärder har gett effekt.

I detta sammanhang kan nämnas att regeringen i januari 2006 tillsatte en utredning med uppdrag att se över frågor relaterade till polisutbildningen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2007 (dir. 2006:10). Utskottet återkommer nedan något till direktiven för utredningen.

Under år 2005 slutade 658 poliser sin anställning, vilket motsvarar ca 4 % av det totala antalet anställda poliser. Av dessa avgick 207 poliser med ålderspension och 48 med sjukpension, medan 290 avgick med pensionsersättning. 85 poliser slutade anställningen av andra orsaker, medan 28 personer avled. Den 1 januari 2006 hade 595 poliser delpension. Av nedanstående framgår utvecklingen de senaste åren av pensionsavgångar m.m.

Antal poliser som avgått med pension m.m.

År	Totalt antal poliser som slutat	Varav ålderspension	Varav sjukpension	Varav tidigarelagd pensionsavgång
2003	388	87	66	96
2004	361	131	65	52
2005	658	207	48	290

År 2005 slutade 828 civilanställda sin anställning vid polisen, vilket motsvarar ca 12 % av det totala antalet civilanställda. Av dem avgick 93 personer med ålderspension och 32 med sjukpension, medan 87 avgick med pensionsersättning. 11 civilanställda sades upp på grund av arbetsbrist och 597 slutade sin anställning av andra skäl. 8 personer avled. Den 1 januari 2006 hade 198 civilanställda delpension. Rikspolisstyrelsen anger i årsredovisningen att möjligheterna till pensionsersättning enligt trygghetsavtalet och möjligheten att erbjuda delpension ökar personalrörligheten.

När avgångarna ökar kan polismyndigheterna enligt Rikspolisstyrelsen nyrekrytera unga poliser till yttre tjänstgöring. Likaså ges möjlighet att anställa specialistkompetenser från andra verksamheter.

Av intresse i detta sammanhang är också hur stor andel av polispersonalen som arbetar i yttre tjänst. Utskottet har inhämtat från Rikspolisstyrelsen att det där inte finns någon samlad information för hela polisväsendet rörande andelen poliser som arbetar i yttre respektive inre tjänst. Däremot har Rikspolisstyrelsen upplyst att det per den 1 juli 2006 fanns 441 poliser inom polisorganisationen som av hälsoskäl var befriade från att tjänstgöra nattetid.

Utskottet ser positivt på att antalet poliser ökar. Med hänsyn till regeringens mål att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i Sverige krävs att det även fortsättningsvis sker en omfattande nyrekrytering till polisyrket. Med regeringens satsning på fler poliser underlättas polismyndigheternas rekrytering av poliser till yttre tjänstgöring. Utskottet ser med viss oro på att polisen genom tidigareläggning av pensionsavgångar för äldre poliser riskerar att förlora värdefull kompetens och lång erfarenhet. Utskottet ser mycket positivt på att andelen kvinnor som antagits till polisutbildningarna ökat väsentligt under år 2005. Det är också positivt att andelen personer med annan etnisk och kulturell bakgrund än svensk som antogs till polisutbildningen ökade år 2005. Insatserna för att rekrytera fler personer med utomnordisk bakgrund bör emellertid intensifieras. Inte minst för polisens legitimitet är det av vikt att polisens sammansättning någorlunda speglar befolkningen i samhället.

Säkerhetspolisen

Säkerhetspolisen ska leda och bedriva polisverksamhet som syftar främst till att förebygga brott mot rikets säkerhet, i syfte att skydda demokratin, medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter, Sveriges politiska oberoende och den nationella säkerheten. Verksamheten inom Säkerhetspolisen har fem verksamhetsgrenar, nämligen kontrapionage, kontraterrorism (terrorismbekämpning), författningsskydd, säkerhetsskydd samt personskydd.

En stor del av Säkerhetspolisens verksamhet är hemlig. Sådana uppgifter är förenade med kvalificerad sekretess enligt 5 kap. 1 § andra stycket sekretesslagen (1980:100). Även Säkerhetspolisens årsredovisning är kvalificerat hemlig. Säkerhetspolisen gav fram t.o.m. år 2003 ut en årlig verksamhetsberättelse. Verksamhetsberättelsen har fr.o.m. verksamhetsåret 2005 ersatts av en ny typ av publikation, Säkerhetspolisen 2005. Säkerhetspolisen strävar efter att så långt möjligt öka öppenheten och insynen i verksamheten, och den nya publikationen är ett led i dessa strävanden. Nedanstående uppföljning av resultatet för år 2005 bygger på uppgifter hämtade från nämnda publikation och uppgifter i budgetpropositionen. Regeringen har i sin tur hämtat uppgifterna i propositionen från Säkerhetspolisens sålunda sekretessbelagda årsredovisning för år 2005. Utskottet har härutöver inhämtat vissa uppgifter från Justitiedepartementet.

I nedanstående tabell redovisas resursfördelningen på de fem verksamhetsgrenarna. Inom parentes anges kostnadens andel av Säkerhetspolisens totala kostnader.

Resursanvändningen inom Säkerhetspolisen år 2005

Säkerhets- skydd	Person- skydd	Författnings- skydd	Kontra- spionage	Kontra- terrorism	Öppen polis- verksamhet
68 mnkr (10 %)	245 mnkr (37 %)	61 mnkr (9 %)	112 mnkr (17 %)	151 mnkr (23 %)	24 mnkr (4 %)

Regeringen anför i propositionen att Säkerhetspolisen de senaste åren genomfört ett omfattande reformarbete. Det handlar bl.a. om att stärka kontakter och relationer till omvärlden, såväl nationellt som internationellt, och förtydliga Säkerhetspolisens ledande roll när det gäller rikets inre säkerhet.

Kontraterrorism syftar till att förebygga och avslöja terrorism som riktar mot Sverige eller utländska intressen i landet. Dessutom ska terrorismbekämpningen bidra till att förebygga och avslöja terroristhandlingar i andra länder samt förebygga uppkomst och avslöja förekomst av internationella terroristnätverks förgreningar i Sverige. Inom Säkerhetspolisens verksamhet för kontraterrorism finns även en särskild hotbildsfunktion som ansvarar för analyser av hot som riktar sig mot enskilda personer och institutioner av olika slag. Hotbildsanalyserna utgör grunden för de åtgärder som Säkerhetspolisen vidtar. Även andra polismyndigheter använder Säkerhetspolisens hotbildsanalys för att anpassa sina insatser. Enligt vad regeringen anför i propositionen har Säkerhetspolisens arbete på kontraterrorismrådet under år 2005 inriktats mot tidigare kända nätverk men också mot sådana som tidigare varit okända för Säkerhetspolisen. Ett framgångsrikt operativt arbete har under år 2005 lett fram till de första fällande domarna för terroristbrott. Säkerhetspolisen har inom ramen för kontraterrorverksamheten samverkat med andra myndigheter som Försvarsmakten/MUST (den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten), Försvarets radioanstalt (FRA), Totalförsvarets forskningsinstitut, Tullverket, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket m.fl. Ett viktigt forum för detta samarbete är samverkansrådet mot terrorism som inrättades år 2004. De internationella kontakterna på kontraterrorismrådet har också ökat kraftigt under senare år som en följd av att andra länders säkerhetstjänster prioriterat ett ökat underrättelseutbyte med bl.a. Sverige. För Säkerhetspolisens del har detta inneburit en ökad arbetsbelastning.

Kontraspionage har till huvudsaklig uppgift att förebygga och avslöja spioneri, olovlig underrättelseverksamhet, spridning av massförstörelsevapen och andra brott mot Sverige och svenska intressen. Enligt vad regeringen redovisar i propositionen har Säkerhetspolisen när det gäller kontraspionage, utöver olika insatser riktade direkt mot underrättelseaktörerna, arbetat med uppsökande och riktad verksamhet; Säkerhetspolisen

har lämnat information till universitet, särskilt skyddsvärda företag och områden inom de delar av svenskt näringsliv där risken bedöms som stor att främmande underrättelsetjänster riktar sitt intresse.

Författningsskyddsverksamheten syftar till att förebygga och avslöja brott mot rikets inre säkerhet, dvs. olaglig verksamhet som syftar till att med våld, hot eller tvång ändra vårt statskicks, förmå politiska organ eller myndigheter att fatta beslut i viss riktning eller hindra enskilda medborgare från att utöva sina grundlagsfästa fri- och rättigheter. Enligt redovisningen i propositionen har Säkerhetspolisen fortsatt arbetet med att kartlägga svenska extremistmiljöer på såväl vänster- som högerkanten av den politiska skalan för att få ökad kunskap om miljöerna, deras ideologier, aktörer och tillvägagångssätt.

Personskyddsverksamheten omfattar det bevaknings- och säkerhetsarbete som avser den centrala statsledningen, kungafamiljen, utländsk diplomatisk personal samt statsbesök och liknande händelser. Säkerhetspolisen har även vidareutvecklat personskyddsverksamheten. Verksamheten har tillförts extra resurser, vilket har lett till att målsättningarna vad gäller såväl fasta som temporära skyddsinsatser samt närskydd och samordning av polisinsatser vid statsbesök och liknande har kunnat uppfyllas.

Verksamheten inom *säkerhetsskyddet* innefattar rådgivning till och kontroll av myndigheter och företag som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen. Syftet med verksamheten är att skapa och vidmakthålla ett tillfredsställande säkerhetsskydd. Med säkerhetsskydd avses informations säkerhet, tillträdesbegränsning, säkerhetsprövning, utbildning och kontroll. Säkerhetsskyddsrådgivning lämnas även till den centrala statsledningen.

Utskottet har inget närmare underlag och kan därför inte göra någon annan bedömning än regeringen rörande Säkerhetspolisens resultat för år 2005.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har, som framgått under rubriken Utgiftsramen och anslagen, tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2007 med drygt 16,7 miljarder kronor till Polisorganisationen och drygt 783 miljoner kronor till Säkerhetspolisen.

Polisväsendet och Säkerhetspolisen bedriver, som nämnts ovan, verksamhet främst inom verksamhetsområde 1, Brottsförebyggande arbete, och verksamhetsområde 2, Utredning och lagföring. För år 2007 gäller som övergripande mål för verksamhetsområdet Brottsförebyggande arbete att antalet brott ska minska och att antalet brottsoffer därmed ska blir färre. Detta ska synas genom att antalet anmälda brott ska minska. För verksamhetsområdet Utredning och lagföring gäller att brottsuppleringen ska öka och att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. För verksamhetsområde 6, Övrig verksamhet, som polisväsendet också bedriver viss verksamhet inom, gäller som övergri-

pande mål att de uppgifter som inte är brottsbekämpande ska utföras med utgångspunkt i individernas behov. Härutöver uttalar sig regeringen i budgetpropositionen om inriktningen av verksamheten inom polisen och Säkerhetspolisen. I detta avseende kan bl.a. följande noteras.

Hela samhället har enligt regeringen mycket att vinna på minskad brottslighet och ökad trygghet. Samhällets brottsförebyggande arbete är viktigt för att minska såväl antalet brottsoffer som antalet gärningsmän. Att arbeta brottsförebyggande är särskilt viktigt när det gäller unga människor. Åtgärder för att förhindra att unga fastnar i kriminalitet måste vara tydliga och vidtas på ett tidigt stadium. Insatserna mot brottsligheten måste innefatta åtgärder inom många politikområden. Detta är särskilt viktigt på det brottsförebyggande området. För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs t.ex. samlade insatser mot missbruk av alkohol och narkotika, åtgärder inom skola och socialtjänst, kontroll av penningflöden samt insatser inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område.

Regeringen anser det angeläget att förstärka och effektivisera det lokala brottsförebyggande arbetet. Brottsförebyggande rådet har fått en nyckelroll när det gäller att stödja de lokala brottsförebyggande råden och deras verksamhet. Vidare finns det anledning att i ökad utsträckning uppmärksamma brottsofferperspektivet i det brottsförebyggande arbetet, eftersom forskning visar att brottsoffer löper en förhöjd risk att drabbas av liknande brott igen.

En synlig och närvarande polis i hela landet är viktig för människors känsla av trygghet. Polisen måste finnas tillgänglig över hela landet, inte bara för att ingripa mot brott utan även för att förebygga brott. Polisbrist, långa avstånd och begränsad bemanning under kvällar och helger sätter tryggheten på undantag på många håll i vårt land. Det behövs därför fler poliser på gator och torg. Polisens brottsförebyggande arbete ska bedrivas planlagt och underrättelsestyrt. Dokumentation och utvärdering av vidtagna brottsförebyggande åtgärder är i detta sammanhang viktiga framgångsfaktorer. Regeringens mål om 20 000 poliser år 2010 bör leda till en lokalt förankrad polis i hela landet.

Polisens samverkan med andra aktörer bör förbättras. Ett bra samarbete mellan skola och polis förebygger brott. Alla skolor ska därför ha en kontaktperson hos polisen.

Kriminalunderrättelsetjänsten har en betydelsefull funktion att fylla för att stödja polisens dagliga operativa verksamhet.

Brottsutvecklingen uppvisar ett minskande antal anmälda stöldbrott och ett ökande antal anmälda våldsbrott. Detta bidrar till bilden av ett allt rårare samhälle. Särskilt oroväckande är den fortsatta ökningen av fall då någon misshandlas av en okänd person på allmän plats samt antalet anmälda fall av våld mot kvinnor. Alla former av våld i nära relationer ska bekämpas. Skyddet och stödet för kvinnor och barn som utsätts för mäns våld ska stärkas. Det ökande antalet anmälda våldtäkter måste uppmärksammas särskilt.

De brottsbekämpande myndigheterna ska också bekämpa mycket allvarliga brott och ofta organiserad brottslighet med internationella kopplingar. Det kan gälla grova narkotikabrott, människohandel (trafficking) eller terrorism.

Kampen mot mängdbrottsligheten såsom stölder och inbrott ska prioriteras och få ökade resurser för att långsiktigt motverka grövre kriminalitet. Det är också angeläget att myndigheterna ytterligare fördjupar sitt samarbete och bättre samordnar sina insatser. En sådan utveckling är av stor vikt för att de samlade resurserna ska kunna användas på ett så effektivt sätt som möjligt.

De brottsbekämpande myndigheternas arbete med att effektivisera sin brottsutredande verksamhet med bibehållande av höga rättssäkerhets- och kvalitetsmål måste fortsätta med ännu större kraft.

Det är också av största vikt att polisen har gedigna kunskaper och god träning för att kunna fatta riktiga beslut i svåra situationer.

De verksamheter som bedrivs av rättsväsendets myndigheter ska utgå från ett individperspektiv. Detta innebär bl.a. att tiden från brottsanmälan till dom och straffverkställighet ska förkortas och att myndigheternas resurser ska användas effektivt. För att säkerställa att de totala handläggningstiderna för brottmålsärenden förkortas krävs aktiv samverkan mellan myndigheterna i rättskedjan.

När det gäller Säkerhetspolisens verksamhet anför regeringen att Säkerhetspolisen har huvudansvaret för att förebygga och utreda brottslighet med kopplingar till terrorism. Av detta följer ett ansvar för Säkerhetspolisen att skapa förutsättningar för en bred samverkan med andra myndigheter som har uppgifter på detta område. Regeringen anser att det är av stor vikt att denna samverkan utvecklas i syfte att stärka Sveriges samlade förmåga att bekämpa terrorism.

Utskottet delar regeringens bedömning rörande inriktningen på polisväsendets brottsförebyggande arbete respektive verksamhet för utredning och lagföring.

Övriga frågor

Resursfördelningen inom polisväsendet m.m.

Inom anslaget till polisorganisationen ska Rikspolisstyrelsen tilldela polismyndigheterna medelsramar.

I arbetet med denna fördelning har Rikspolisstyrelsen genomfört arbetsmöten, resultatdialoger och temadagar med polismyndigheterna. Detta har utgjort viktiga instrument för att bl.a. fördela resurserna på ett sätt som säkerställer en rationell polisverksamhet i hela landet.

Arbetsmöten har årligen genomförts med polismyndigheterna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne samt vartannat år med övriga myndigheter. Vid dessa möten har representanter för Rikspolisstyrelsens arbetsenheter diskuterat verksamhetens resultat samt personal- och ekonomifrågor med sina motsvarigheter på myndigheterna.

Resultatdialoger har genomförts årligen med ett urval av myndigheter. Rikspolischefen och överdirektören har därvid mött respektive myndighetschef tillsammans med deras medarbetare och diskuterat verksamhetens resultat och konsekvenser för de kommande åren.

I samband med det nya budgetsystemet år 1992 infördes en fördelningsmodell. Enligt den modellen skulle invånarantalet för respektive län beaktas, liksom att det i vissa län bedrivs speciella typer av verksamhet. Som exempel på det sistnämnda kan nämnas fjällräddning och gränskontroll. Härtill kom en särskild storstadsfaktor. Denna modell har aldrig tillämpats fullt ut. Bakgrunden till det är att en exakt tillämpning skulle ha inneburit stora förändringar i den etablerade organisationen. Vissa ansträngningar har gjorts i syfte att anpassa sig till modellen. Dessa ansträngningar frystes i samband med det besparingskrav som ålades polisen budgetåret 1995/96. Under senare år, t.o.m. 2004, har utgångspunkten varit den fördelning som ägde rum budgetåret 1995/96 med de tillägg och ändringar som bl.a. motiveras av förändringar beträffande verksamheten. Hur detta ska ske avgörs genom den ovan beskrivna processen med arbetsmöten, resultatdialoger och temadagar.

Sedan Rikspolisstyrelsen fördelat polisens resurser mellan polismyndigheterna sker en fördelning inom respektive län. Denna fördelning görs av länspolismästaren. Rikspolisstyrelsen har inte någon möjlighet att bestämma fördelningen av resurserna inom en myndighet.

Vid Rikspolisstyrelsen har de senaste åren bedrivits ett arbete med en översyn av principerna för medelsfördelning mellan och formerna för budgetdialog med polismyndigheterna. En arbetsgrupp med deltagare från Rikspolisstyrelsen och olika polismyndigheter har tagit fram ett förslag till en ny metod. Förslaget – som har varit ute på remiss till samtliga polismyndigheter – utgår från en fördelning av medel på olika verksamhetsgrenar. Ett fortsatt arbete pågår och kommer främst att inriktas på en fortsatt utveckling av fördelningsnycklar, dvs. vilka indikatorer som fördelningen av medel ska grunda sig på, t.ex. anmälda brott och befolkningsunderlag. Inom ramen för arbetet med en medelsfördelningsmodell förs också diskussioner om hur polisen ska minimera det administrativa arbetet med interna debiteringar. Eventuellt kan det bli aktuellt att omfördela medel inom organisationen i stället för att interndebitera. Det fortsatta arbetet i steg två beräknas vara färdigt våren 2007.

I detta sammanhang kan även nämnas Riksrevisionens rapport Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna (RiR 2005:18). Med anledning av Riksrevisionens rapport gjorde Riksrevisionens styrelse i januari 2006 en framställning till riksdagen (2005/06:RRS16). Riksrevisionens styrelse

föreslog att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör ta ett initiativ till en översyn av formerna för styrning av polisväsendet, inklusive frågor om medelsfördelning inom polisorganisationen, tillsyn av polisverksamhet samt för- och nackdelar med en sammanhållen polismyndighet. I sin framställning anförde Riksrevisionens styrelse att det finns stora brister i Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna. I fråga om formerna för styrning av polisväsendet ifrågasatte Riksrevisionens styrelse den schablonmässiga medelsfördelning som tillämpats av Rikspolisstyrelsen. Styrelsen anförde bl.a. att den ser tilldelningen av resurser som ett viktigt styrmedel och att medelsfördelningen inom polisväsendet bör utvecklas. Riksdagen avsåg på förslag av justitieutskottet framställningen. I betänkandet anförde justitieutskottet att det, sedan Riksrevisionens granskning hade genomförts, inom Rikspolisstyrelsen hade initierats åtgärder väl i linje med vad Riksrevisionen föreslagit för att förbättra bl.a. styrning, tillsyn, uppföljning och medelsfördelning. Utskottet såg inte att det fanns anledning att särskilt påpeka dessa brister för regeringen eller att kräva ytterligare åtgärder (bet. 2005/06:JuU40, rskr. 186).

I ett antal motioner ifrågasätts det rådande systemet för fördelning av resurser mellan olika polismyndigheter eller framhålls behovet av att disponera polisens resurser på visst sätt.

I motionerna Ju231 (m, c), Ju301 (fp), Ju310 (fp), Ju343 (v), Ju359 (s), och So311 (fp) betonas behovet av fler, lokalt närvarande och i samhället synliga poliser. Motionärerna pekar bl.a. på den brottsförebyggande effekten och den ökade känslan av trygghet av att polisen är mer närvarande nära medborgarna. I motionerna Ju310 och Ju359 pekas därvid särskilt på problemen med låg polisbemanning i glesbygd, medan det i motion So311 pekas på ett behov av att öka äldre medborgares upplevda trygghet.

I motion Ju355 (fp) efterfrågas en utredning av effekterna av att delar av sjöpolisens verksamhet lagts ned.

I några motioner framhålls ett behov av resursförstärkningar till bl.a. polisen i en viss del av landet. I motion Ju209 (m) gäller det resurser till polisen i Dalarna, i motion Ju213 (c) resurser till polis och åklagare i Kalmar län, medan det i motion N202 (fp) gäller resurser till polis- och domstolsväsendet i Norrbottens län.

Som utskottet redogjort för ovan anför regeringen i budgetpropositionen att den har som mål att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i landet. För att öka den polisiära närvaron, öka utredningskapaciteten samt förebygga brott behöver Sverige enligt regeringen fler poliser i yttre tjänst. Ökningen av antalet poliser ger enligt regeringen dessutom i större utsträckning förutsättningar för lokalt förankrad polis i hela landet. Som framgått i det föregående föreslår regeringen i propositionen att ytterligare medel, utöver vad som aviserats tidigare, om 175 miljoner kronor ska anslås till Polisorganisationen för år 2007. Vidare aviseras en ytterligare ramhöjning för Polisorganisationen om 495 miljoner kronor fr.o.m. år 2008.

Utskottet instämmer i vad flera av motionärerna anför om att antalet poliser måste öka samt att polisen bör vara lokalt närvarande och mer synlig ute i samhället. Ett ökat antal poliser ger självfallet bättre förutsättningar för att förebygga, bekämpa och utreda brott. Det ökar dessutom tryggheten för medborgarna, och då inte minst den upplevda tryggheten bl.a. för äldre personer. Det är angeläget att kontinuerligt pröva och utvärdera olika metoder för att öka den polisiära närvaron i samhället i stort, inte minst i glesbygd, där bl.a. avstånd skapar särskilda utmaningar. Genom det mål om antalet poliser som regeringen formulerat samt de budgettillskott som föreslås för år 2007 respektive aviseras för kommande år ges enligt utskottets mening goda förutsättningar för att polisorganisationen bättre ska kunna fullgöra de huvudsakliga uppdrag som givits, nämligen att minska antalet brott och därigenom minska antalet brottsoffer samt att öka brottsuppleringen.

När det gäller motionsyrkandena om resursfördelning till en viss polismyndighet, anser utskottet att det bör vara en angelägenhet för Rikspolisstyrelsen att fördela anslagsresurserna mellan de olika polismyndigheterna. Utskottet välkomnar att det inom Rikspolisstyrelsen bedrivs ett ambitiöst arbete med att hitta bättre former för denna fördelning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju209, Ju213, Ju301, Ju355 och Ju359 samt motionerna Ju231, Ju310, Ju343, So311 och N202 i nu behandlade delar.

I motion Ju267 (m) förordas en ordning som innebär att särskilda medel ska avsättas för extraordinära händelser som belastar enskilda polismyndigheter särskilt hårt, t.ex. som var fallet i samband med Europeiska rådets möte i Göteborg i juni 2001.

Göteborgskommittén uttalade i sitt betänkande Göteborg 2001 (SOU 2002:122) bl.a. följande om Rikspolisstyrelsens samordningsansvar vid särskilda händelser. En av Rikspolisstyrelsens huvuduppgifter är att verka för samordning inom poliväsendet. Det innebär att Rikspolisstyrelsen ska svara för samordningen av polisens planering för sådana särskilda händelser där intresset av samordnade insatser är särskilt framträdande (3 § 3 förordningen [1989:773] med instruktion för Rikspolisstyrelsen). Enligt Rikspolisstyrelsens föreskrift (FAP 201-1) är en särskild händelse en befarad eller inträffad händelse som innefattar brott eller annan störning av den allmänna ordningen eller säkerheten, och som är så omfattande eller allvarlig att polisen för att kunna lösa sina uppgifter måste organisera, leda och använda sina resurser i särskild ordning. En särskild händelse är alltså av en sådan karaktär att polisinsatserna inte kan genomföras inom den vanliga linjeorganisationen. Polismyndigheterna brukar dock normalt klara sådana situationer utan Rikspolisstyrelsens inblandning (SOU 2002:122 s. 293). Kommittén föreslog i denna del sammanfattningsvis att Rikspolisstyrelsen måste ta ett större ansvar för samordningen av planeringen inför stora internationella evenemang där flera polismyndigheter kommer att vara inblandade (SOU 2002:122 s. 675 f.).

Utskottet har vid tidigare behandling av frågan om ersättning för extraordinära händelser, vilket senast skedde i budgetbetänkandet hösten 2005, uttalat att det naturligtvis kan framstå som en enkel lösning att det avsätts särskilda medel för sådana händelser. Utskottet anförde att det insåg att en sådan ordning har sina begränsningar eftersom det inte alltid går att förutse behoven. Vidare anförde utskottet att frågan om kostnaderna vid stora evenemang i viss mån kan beaktas vid den reguljära resursfördelningen inom polisen. Utskottet anförde att det utgår från att detta sker när det är möjligt; ansvaret för fördelningen av resurser ligger på Rikspolisstyrelsen. Utskottet framhöll också att en del av de kostnader som uppkommer vid stora evenemang är resultatet av förstärkning som lämnats från andra polismyndigheter. Vilka regler som ska gälla för fördelningen av dessa kostnader är en fråga för Rikspolisstyrelsen (bet. 2005/06:JuU1 s. 47 f.).

Utskottet delar motionärernas uppfattning att polisens kostnader för insatser i samband med stora evenemang och andra extraordinära händelser inte får medföra att brottsbekämpningen inom en viss polismyndighets område försämras. Utskottet ser positivt på Rikspolisstyrelsens arbete med att förbättra metoderna för medelsfördelning inom polisorganisationen. Utskottet utgår från att Rikspolisstyrelsen i detta arbete ser till att det utarbetas en fungerande modell för att polisorganisationen som helhet ska klara av större påfrestningar på verksamheten. Utskottet avstyrker bifall till motion Ju267.

Polisförsörjningen m.m.

I ett stort antal motioner framhålls behovet av ytterligare en polisutbildning, och framförs önskemål om var i landet den bör förläggas. Här rör det sig om Gävleborgs län i motion Ju365 (fp), Söderhamn i motion Ju231 (m, c), Dalarna i motion Ju384 (s), Ludvika i motion Ju201 (c), Värmland i motion Ju370 (s), Karlstad i motion Ju234 (fp), Karlskoga i motion Ju215 (c), Örebro och Karlskoga i motion Ju319 (kd), Skåne i motionerna Ju270 (s) och Ju278 (m), nordvästra Skåne i motion Ju326 (fp), Västsverige i motion Ju400 (s), Borås i motionerna Ju232 (c), Ju241 (kd) och Ju286 (m), Uddevalla i motion Ju309 (m, fp), Halmstad i motion Ju354 (m) och Skövde i motion Ju358 (m, c, fp, kd). I många av motionerna pekas därvid bl.a. på betydelsen av att polisutbildningarna har ett nära samarbete med universitet och högskolor.

I motion Ju310 (fp) anförts vikten av att polisen ges möjlighet att i den brottsutredande verksamheten anställa fler civila med olika specialistkompetens.

I avsnittet ovan med resultatuppföljning av polisens resultat ges en redogörelse för verksamheten för samt rekryteringen till polisutbildningen i Sverige. Här kan tilläggas att det under år 2005 anställdes 58 personer som civilanställda med specialistuppgifter inom brottsbekämpningen.

Regeringen beslutade i januari 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över frågor relaterade till polisutbildningen. Utredaren ska bl.a. lämna förslag till hur polisutbildningen helt eller delvis kan omvandlas till en högskoleutbildning så att den anpassas till de bestämmelser som gäller för en högskoleutbildning enligt högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) och andra relevanta författningar. Syftet är enligt direktiven att utveckla polisutbildningen ytterligare för att möta samhällets ökade krav på polisen i form av effektivitet, legitimitet och rättssäkerhet. Utredaren ska i detta arbete bl.a. överväga hur en övergång till en högskoleutbildning påverkar förutsättningarna att bestämma var polisutbildningen ska vara lokaliserad och på vilka orter polisutbildningen bör finnas i framtiden. Utredaren ska särskilt belysa om fler utbildningsorter kan underlätta rekryteringen av poliser till olika delar av landet. I detta ska hänsyn tas till att det framtida behovet av nya poliser kan variera, vilket kan få återverkningar på antalet utbildningsplatser. Utredaren ska undersöka förutsättningarna för att använda distansutbildning som ett instrument för att såväl underlätta rekrytering i glesbygd som öka jämställdheten och mångfalden. Utredningsarbetet ska redovisas senast den 31 januari 2007 (dir. 2006:10).

Regeringen anför i budgetpropositionen (s. 25) att den överväger att utfärda tilläggsdirektiv till utredaren.

Justitieministern besvarade den 14 november 2006 en interpellation rörande den framtida polisutbildningen. Justitieministern anförde då att regeringen avser att bredda direktiven för utredaren av polisutbildningen, eftersom utredaren har fått för begränsade direktiv. Justitieministern anförde att hon inte ser några problem med att polisutbildningen skulle ge akademiska poäng eller utgöra akademiska studier. Drivkraften i förändringsarbetet bör emellertid vara kvaliteten i utbildningen som sådan. Hon menade vidare att det bör läggas ned extra arbete på att fundera över hur kopplingen och innehållet ska se ut mellan den teoretiskt akademiska delen och den praktiska träningen för de blivande poliserna. Justitieministern anförde vidare att hon inte vill att polisutbildningen sprids till för många utbildningsenheter (interpellation 2006/07:26, snabbprotokoll 2006/07:20, anförandena 31–37).

Utskottet har tidigare uttalat sig om liknande motionsyrkanden, senast i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2006. Utskottet pekade då bl.a. på att det är en uppgift för Rikspolisstyrelsen att sköta personalförsörjningen inom polisväsendet (bet. 2005/06:JuU1 s. 48 f.).

Utskottet kan konstatera att de höjda ambitioner när det gäller antalet poliser i Sverige som aviseras i budgetpropositionen förutsätter att ett stort antal nya poliser rekryteras och utbildas under de kommande åren. Resurser för denna ökning av antalet poliser skapas också genom de i budgetpropositionen föreslagna och aviserade anslagstillskotten till Polisorganisationen. Huruvida denna ambitionshöjning förutsätter att polisutbildning bedrivs på fler orter än de där verksamhet bedrivs i dag är utskottet, sär-

skilt mot bakgrund av det pågående utredningsarbetet rörande den framtida polisutbildningen, inte berett att uttala sig om. När det gäller frågan huruvida polisutbildningarna bör bli en akademisk utbildning ansluter sig utskottet till vad justitieministern nyligen har anfört i frågan. Utskottet är inte berett att i dag ta ställning till om och i vilken utsträckning polisutbildningarna bör akademiseras. Utredningsarbetet och den kommande beredningen av utredarens förslag bör inte föregripas.

När det gäller yrkandet i motion Ju310 om fler civilanställda med brottsutredande uppgifter ser utskottet positivt på att personer med för utredningsverksamheten användbar specialistkompetens rekryteras till polisorganisationen. I den utsträckning dessa personer inte behöver ha polismans befogenheter utgör det inget formellt hinder att de saknar polisutbildning. Bedömningen av om civilanställda bör anställas för brottsutredande uppgifter bör avgöras av den enskilda polismyndigheten utifrån de kompetensbehov som finns i verksamheten.

Åklagarväsendet

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogör utskottet för åklagarväsendets resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet delar regeringens bedömning att verksamhetsresultatet i allt väsentligt har varit tillfredsställande. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilken inriktning åklagarväsendet bör ha under år 2007. Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anför i dessa delar. Utskottet behandlar också motionsyrkanden rörande Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Utskottet avstyrker motionsyrkandena med hänvisning till pågående arbete på området.

Jämför reservationerna 4 (s) och 5 (v).

Inledning

Åklagarens huvuduppgifter är att leda förundersökningar, fatta beslut i åtalsfrågor och föra talan vid domstol. Inom ramen för förundersökningsledningen beslutar åklagaren om personella och reella tvångsmedel, såsom anhållande, kroppsbesiktning, reseförbud och husrannsakan. Åklagaren kan också begränsa eller lägga ned en förundersökning. Andra viktiga uppgifter som åklagaren har är att under vissa förutsättningar utfärda strafförelägganden och besluta om åtalsunderlåtelse.

Genom en organisationsförändring den 1 januari 2005 – den s.k. enmyndighetsreformen – avvecklades den centrala förvaltningsmyndigheten Riksåklagaren och de sex regionala åklagarmyndigheterna inom åklagarorganisationen och en ny myndighet, Åklagarmyndigheten, bildades.

Åklagarmyndigheten är central förvaltningsmyndighet för åklagarväsendet och leds av riksåklagaren. Myndighetens centrala ledningsnivå består av riksåklagarens kansli och fyra utvecklingscentrum lokaliserade till Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. Den centrala ledningsnivån ansvarar bl.a. för verksamhetsledning, planering och samordning samt för övergripande strategi- och policyfrågor. På lokal operativ nivå bedrivs verksamheten vid 41 åklagarkammare.

Ekobrottsmyndigheten är förutom Åklagarmyndigheten den enda myndigheten inom åklagarväsendet. Ekobrottsmyndigheten ansvarar för ekobrottsbekämpningen i Stockholms län, Västra Götalands län, Skåne län, Hallands län, Blekinge län och Gotlands län. I övriga län samordnar Ekobrottsmyndigheten tillsammans med Åklagarmyndigheten den verksamhet som gäller bekämpning av ekonomisk brottslighet. Ekobrottsmyndigheten leds av en generaldirektör. Efter en organisationsförändring i oktober 2005 har Ekobrottsmyndigheten två organisatoriska nivåer. Under generaldirektören finns på den strategiska ledningsnivån en ledningsgrupp. Den operativa verksamheten bedrivs vid tolv åklagarkammare, tre polisoperativa enheter och tre operativa serviceenheter.

En särskild utredare har i uppdrag att se över Ekobrottsmyndigheten och dess verksamhet (dir. 2005:92). Regeringen har nyligen beslutat om tilläggsdirektiv för utredningen (dir. 2006:114). Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2007.

Resultatuppföljning

Inledning

Åklagarväsendets resultat för år 2005 ska ses mot bakgrund av de mål och prioriteringar som gällde för verksamheten. Enligt dessa skulle lagföringen öka och kvaliteten på brottsutredningsverksamheten och processföringen höjas. För Ekobrottsmyndigheten, som bl.a. ska driva utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet inom ekobrottsområdet, var målet även att minska risken för att brott begås.

I det följande beskrivs först Åklagarmyndighetens resultat. Detta görs i huvudsak på basis av myndighetens årsredovisning för år 2005 och regeringens bedömning av resultatet med fokus på de angivna målen. Därefter beskrivs Ekobrottsmyndighetens resultat på motsvarande sätt. Avslutningsvis redovisar utskottet sin uppfattning.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten har liksom tidigare år använt stora resurser till att bekämpa vålds- och narkotikabrott, ekonomisk brottslighet och miljöbrottslighet. Av samtliga avslutade brottmålsärenden avsåg sammanlagt 25 % dessa brottstyper. Av Åklagarmyndighetens totala resursanvändning hänförde sig ca 56 % till bekämpning av nämnda brottstyper.

Antalet *inkomna och avslutade ärenden* ökade något jämfört med föregående år. Under år 2005 avslutade åklagarna drygt 3 000 fler ärenden än som kom in, vilket, som framgår av nedanstående tabell, ligger i linje med senare års utveckling.

Åklagarmyndighetens ärendeutveckling åren 2001–2005

År	Inkomna ärenden	Avslutade ärenden
2001	166 798	171 923
2002	170 908	174 939
2003	178 363	181 674
2004	185 710	189 327
2005	187 327	190 607

Åklagarmyndighetens *balanserade ärenden* delas traditionellt in i tre grupper – polis-, åklagar- och domstolsbalans – vilka speglar de tre processstegen i åklagarverksamheten, nämligen förundersökningsledning, beslut i åtalsfrågan och processföring. Under år 2005 ökade det totala antalet balanserade ärenden med knappt 1 700, vilket motsvarar 3 %, se tabell nedan.

Åklagarmyndighetens balanser åren 2001–2005

År	Polisbalans	Åklagarbalans	Domstolsbalans	Total balans
2001	22 374	6 768	24 978	54 120
2002	23 017	7 081	23 319	53 417
2003	22 994	7 327	23 803	54 124
2004	22 651	6 402	26 338	55 391
2005	23 851	7 288	25 931	57 070

Som framgår av tabellen ovan berodde ökningen på att såväl polis- som åklagarbalansen ökade; domstolsbalansen däremot minskade. Ökningen av åklagarbalansen beror enligt Åklagarmyndigheten främst på ett ökat inflöde av ärenden från polisen och då särskilt i slutet av året.

Antalet *lagförda misstänkta personer* var i stort sett oförändrat; en marginell minskning under år 2005 jämfört med år 2004 med drygt 1 100 personer eller ca 1 % uppkom. Samtidigt var enligt Åklagarmyndigheten utvecklingen beträffande de olika brottstyperna ojämn, exempelvis ökade antalet lagförda misstänkta i våldsbrottsärenden med drygt 1 000 personer eller 7 %. När det gäller andelen misstänkta som blivit lagförda i förhållande till samtliga misstänkta som blivit föremål för beslut (exklusive ekobrott) var resultatet samma som för år 2004, dvs. 61 %, se tabell nedan.

Antal misstänkta personer som lagförts åren 2001–2005

År	Misstänkta	Lagförda	Andel
2001	180 445	108 597	60 %
2002	182 280	108 351	59 %
2003	188 318	113 491	60 %
2004	195 469	119 327	61 %
2005	193 076	118 253	61 %

Andelen beslut som medfört lagföring (beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse) av det totala antalet beslut som fattades om brottsmisstankar i färdiga förundersökningar uppgick under år 2005 till ca 89 %, vilket var i nivå med föregående år. Antalet brottsmisstankar som avslutades med lagföring minskade däremot något jämfört med år 2004, med knappt 4 000 eller 1,5 %. Antalet beslut för varje kategori framgår av nedanstående tabell.

Lagföring åren 2001–2005

År	Åtal väckt	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelse	Åtal ej väckt	Beslut om brottsmisstankar ¹
2001	166 152	44 037	28 276	37 261	275 726
2002	164 102	42 918	25 381	32 182	264 583
2003	169 114	45 701	25 214	31 270	271 299
2004	179 387	47 731	24 728	29 792	281 638
2005	176 336	48 277	23 268	28 843	276 724

¹ Totalt antal beslut i färdiga förundersökningar.

Med begreppet *brottsmisstanke* menas en till åklagaren inkommen misstänke om en lagöverträdelse. Ett ärende kan innehålla en eller flera misstänkta personer och en eller flera brottsmisstankar. Om t.ex. två personer är misstänkta för samma lagöverträdelse, registreras två brottsmisstankar. Totalt fattades 409 012 beslut om brottsmisstankar år 2005. Denna siffra, som var marginellt lägre än år 2004 (415 800), inkluderar beslut enligt tabellen ovan och beslut under förundersökningen som innebär att misstanken inte utreddes vidare. Detta skedde i drygt 132 000 fall.

Det totala antalet brottsmisstankar som kom in till Åklagarmyndigheten år 2005 uppgick till drygt 497 000, vilket var en ökning med ca 6 000 mot föregående år. Samtidigt avslutade åklagarna drygt 1 200 fler brottsmisstankar än som kom in.

Som framgår av nedanstående tabell uppgick den genomsnittliga *genomströmningstiden* från färdig förundersökning till beslut i åtalsfrågan (inklusive ekobrott) till 21 dagar för år 2005. Hälften av brottsmisstankarna avgjordes dock redan inom 6 dagar. Resultatet var bättre än de två föregående åren (23 respektive 26 dagar).

Genomströmningstider åren 2001–2005

År	Genomströmningstid från det att förundersökningen blev åklagarledd till avslutande beslut av åklagare	Genomströmningstid avseende tid från färdig förundersökning till beslut i åtalsfrågan
2001	112 dagar	29 dagar
2002	96 dagar	26 dagar
2003	98 dagar	26 dagar
2004	99 dagar	23 dagar
2005	98 dagar	21 dagar

I sammanhanget kan noteras att Åklagarmyndigheten sedan år 2001 har haft som mål att den genomsnittliga genomströmningstiden för brottsmiss-tankar i färdiga utredningar ska vara högst 30 dagar; detta uppnåddes redan år 2001.

Regeringen gör bedömningen att en sådan genomströmningstid om 21 dagar ligger på en rimlig nivå och att det är angeläget att den bibehålls.

Som redovisats under avsnittet om polisväsendet uppgick den totala personuppleringen (andelen brott för vilka någon åtalats, strafföreläggande utfärdats eller åtalsunderlåtelse meddelats) år 2005 till 16 %. Hur personuppleringsprocenten ser ut nedbruten på olika brott framgår av *bilaga 6*.

När det gäller upplaring och lagföring anför regeringen bl.a. att den ser med oro på att personuppleringen inte ökat annat än marginellt trots att det totala antalet anmälda brott minskat. Särskilt bekymmersam är, enligt regeringen, den fortsatt låga lagföringen på prioriterade områden såsom mäns våld mot kvinnor och våld mot barn. Det är bl.a. mot den bakgrunden som Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten tillsammans med Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen ska medverka till etablering av verksamheter med s.k. Barnahus (dnr Ju2005/1181/KRIM). Genom dessa verksamheter kan, enligt regeringen, goda förutsättningar skapas för att höja kvaliteten i utredningar som rör brott mot barn. Därmed bör även antalet lagföringar öka. Det är även vid andra brottstyper angeläget att myndigheterna vidtar kraftfulla åtgärder för att uppnå en ökning av antalet upplarade brott och lagföringar, fortsätter regeringen.

Ett av målen för verksamheten var att *höja kvaliteten* på brottsutredningsverksamheten och processföringen. En viktig del i Åklagarmyndighetens kvalitetsarbete under år 2005 var verksamheten vid de fyra utvecklingscentrum som inrättades den 1 januari 2005. Verksamheten har inledningsvis bestått av uppbyggnad, kunskapsinhämtning och upparbetande av samverkansrutiner. I enlighet med Åklagarmyndighetens utvecklingsplan för åren 2005–2007 har också en omfattande projektverksamhet bedrivits. Syftet har varit att öka lagföringen, höja kvaliteten i verksamheten och åstadkomma en större enhetlighet i handläggning och beslutsfattande. Åklagarmyndigheten gör bedömningen att vissa av åtgärderna får effekter på kortare sikt, andra på längre. Enligt myndigheten är det efter endast ett år för tidigt att bedöma dessa effekter.

Riksåklagaren är ensam allmän åklagare i Högsta domstolen och verkar där för rättsbildning och rättsutveckling. På samma sätt som för enskilda gäller sedan den 1 juli 2004 att även ett mål som riksåklagaren överklagat tas upp till prövning endast om Högsta domstolen beviljar prövningstillstånd. Det nya systemet ger riksåklagaren en friare roll och kan antas leda till fler överklaganden till Högsta domstolen. För att fånga upp intressanta prejudikatfrågor och uppmärksamma hela åklagarväsendet på behovet av vägledning och utveckling arbetar riksåklagaren i nära samverkan med Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum och med Ekobrottsmyndigheten. Kartläggningen resulterar i en samlad rättsutvecklingsplan. Synpunkter hämtas in även från företrädare för domarkåren, advokater och rättsvetenskapen. En sammanställning över aktuella rättsutvecklingsfrågor redovisas i Åklagarmyndighetens utvecklingsplan 2005–2007. Bland dessa ingår våldsbrott – särskilt familjerelaterat våld, sexualbrott – tillämpningen av den nya sexualbrottslagstiftningen, människohandel, narkotikabrott, hatbrott, narkotikabrott samt påföljd för brott av ungdomar. Under år 2005 överklagade riksåklagaren 13 mål till Högsta domstolen, vilket var färre än föregående år (20). Enligt Åklagarmyndigheten har ambitionen ändå varit att öka antalet överklaganden. Högsta domstolen avslog i ett fall under året riksåklagarens begäran om prövningstillstånd.

Regeringen gör bedömningen att verksamheten vid Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum har bedrivits i linje med de intentioner som låg till grund för enmyndighetsreformen. Verksamhetsutvecklingen där har varit positiv. Regeringen anser dock att det är för tidigt att bedöma effekterna av arbetet.

Regeringens sammantagna bedömning är att Åklagarmyndighetens resultat till viss del bör bedömas i ljuset av att år 2005 var det första året som verksamheten bedrivits inom en myndighet. Verksamhetsresultatet har enligt regeringen i allt väsentligt varit tillfredsställande. Förutsättningarna för ett bättre verksamhetsresultat kommande år får enligt regeringen bedömas som goda.

Slutligen bör nämnas att Åklagarmyndigheten, genom rättsavdelningen vid riksåklagarens kansli, samordnar åklagarverksamheten som avser internationellt rättsligt samarbete. Arbetet sker i nära samverkan med centralmyndigheten för det straffrättsliga samarbetet vid Justitiedepartementet. Riksåklagaren samordnar också den svenska delen av det europeiska rättsliga nätverket (EJN) och den svenska delen av Eurojust. Vid varje internationell åklagarkammare finns kontaktpunkter i det europeiska rättsliga nätverket, vilka också har ett nära samarbete med Eurojust.

Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndighetens resultat för år 2005 ska, i likhet med Åklagarmyndighetens motsvarande resultat, ses mot bakgrund av de mål och prioriteringar som gällde för verksamheten. Enligt dessa skulle risken för att brott begås minska, fler brott leda till lagföring och kvaliteten höjas på brottsutredningsverksamheten och processföringen.

Ekobrottsmyndigheten fortsatte under år 2005 arbetet med att vidareutveckla och konkretisera sin strategi för det *brottsförebyggande* arbetet och för att utveckla nya metoder för detta arbete. Under året inleddes också en utvärdering av myndighetens brottsförebyggande projekt åren 1999–2005. Syftet med utvärderingen är att öka kunskapen om vilka typer av förebyggande åtgärder som kan förväntas vara mest effektiva i ett långsiktigt perspektiv. Uppbyggnaden av Ekobrottsmyndighetens kriminalunderrättelse-tjänst fortsatte under år 2005. Ökad kunskap om den ekonomiska brottsligheten, om dem som begår brott och hur de samverkar med varandra är viktigt för det brottsförebyggande arbetet på området. Det brottsförebyggande arbetet har under år 2005, liksom tidigare, framför allt bedrivits i form av samverkan med andra myndigheter m.fl. organisationer.

Regeringen anför bl.a. att de åtgärder som har vidtagits under år 2005 bör kunna bidra till förbättrade möjligheter att bedöma effekterna av Ekobrottsmyndighetens brottsförebyggande arbete. Regeringens bedömning är att dessa åtgärder bör leda till högre kvalitet och ett effektivare resursutnyttjande i detta arbete.

Ekobrottsmyndigheten genomförde under hösten 2005 en förändring av sin inre organisation i syfte att åstadkomma en förstärkt ledning och styrning av myndighetens verksamhet. Den brottsutredande verksamheten har indelats i mängdärenden och projektärenden. Vidare har kriminalunderrättelse-tjänstens operativa stöd till utredningsverksamheten utvecklats under år 2005. Enligt Ekobrottsmyndigheten har den nya organisationen tillsammans med nya utredningsmetoder och ökat operativt stöd från kriminalunderrättelse-tjänsten inneburit en ökad effektivitet och kvalitet i brottsutredningsverksamheten.

Antalet *inkomna* ärenden uppgick år 2005 till 4 130, en marginell minskning jämfört med föregående år då 4 145 nya ärenden registrerades. Under år 2005 *avslutades* 5 028 ärenden, vilket var en ökning med 34 % jämfört med föregående år.

Alltmer av resurserna har styrts över från de enklare ärendena till den allvarligaste brottsligheten; enklare ärenden handläggs som mängdärenden och andra ärenden som projektärenden. Således ökade antalet avslutade projektärenden med 18 % till 2 056 ärenden. Antalet avslutade mängdärenden ökade med 47 % till 2 972. Den totala ärendebalansen sjönk med 15 % till 3 700 ärenden från 4 375 ärenden föregående år. Konkursförvaltare och Skatteverket stod för 60 % av alla brottsanmälningar till Ekobrottsmyndigheten under år 2005.

Av tabellen nedan framgår utvecklingen av inkomna och avslutade ärenden samt myndighetens totala balans.

Ekobrottsmyndighetens ärendeutveckling 2001–2005

År	Inkomna ärenden	Avslutade ärenden	Total balans
2001	3 019	2 791	3 702
2002	3 475	3 355	3 845
2003	3 737	3 758	3 848
2004	4 145	3 763	4 375
2005	4 130	5 028	3 700

Under år 2005 låg *lagföringsandelen* kvar på 30 %. Samtidigt ökade antalet lagförda projektärenden med 22 %, och antalet lagförda mängdärenden ökade med 36 %.

Av tabellen nedan framgår utvecklingen av lagföringen (åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse) samt beslut som innebär att lagföring inte sker hos Ekobrottsmyndigheten.

Ekobrottsmyndighetens lagföring 2001–2005

År	Åtal	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelse	Beslut som innebär att lagföring inte sker	Totalt antal beslut om brottsmisstankar
2001	1 168	307	21	5 044	7 897
2002	1 822	337	19	6 095	9 591
2003	1 524	392	20	6 437	9 836
2004	2 076	453	22	7 323	11 447
2005	2 291	596	41	9 013	14 361

Med beslut som innebär att lagföring inte sker avses beslut som innebär att förundersökning inte inleds (3 744) respektive läggs ned (4 778) eller att åtal inte väcks (491). Siffrorna inom parentes avser år 2005. I det totala antalet beslut om brottsmisstankar som redovisas i tabellen ovan ingår även beslut som inte avser lagföring och som således inte ska ingå i underlaget för beräkning av lagföringsandelen. Lagföringsandelen vad gäller avslutade brottsmisstankar uppgick till 25 % under år 2005. Motsvarande andel för år 2004 var ungefär densamma (26 %).

Det genomsnittliga medelvärdet för *genomströmningstiden* från brottanmälan till beslut i åtalsfrågan avseende hela Ekobrottsmyndigheten minskade med 10 %, från 491 till 440 dagar. Om mediantiden i stället beräknas, minskade genomströmningstiden från 273 dagar till 245 dagar. Det bör påpekas att dessa siffror inte är jämförbara med dem för Åklagarmyndigheten där genomströmningstiden mäts från färdigt förundersökningsprotokoll och inte från brottanmälan.

Antalet dagar från avslutad förundersökning till beslut i åtalsfrågan minskade från 127 dagar till 64 dagar i genomsnitt, dvs. en halvering.

I tabellen nedan framgår utvecklingen av medelvärdet för genomströmningstiden dels för tiden från anmälan till beslut, dels för tiden från färdigt förundersökningsprotokoll till beslut avseende brottsmisstankar.

Ekobrottsmyndighetens genomströmningstider 2001–2005

År	Från anmälan till beslut rörande brottsmisstanke	Från färdigt förundersökningsprotokoll till beslut
2001	533 dagar	130 dagar
2002	523 dagar	249 dagar
2003	496 dagar	181 dagar
2004	491 dagar	127 dagar
2005	440 dagar	64 dagar

Regeringen ser positivt på att Ekobrottsmyndighetens genomströmningstider har förkortats och gör bedömningen att myndighetens arbete med att höja brottsutredningarnas kvalitet har varit ändamålsenligt och bidragit till de redovisade resultatförbättringarna.

Ekobrottsmyndigheten ansvarar för samordningen av de nationella åtgärderna mot EU-bedrägerier och är bl.a. kontaktmyndighet till EU-kommissionens bedrägeribekämpningsbyrå (OLAF). Antalet anmälda fall av EU-bedrägeri ökade i viss mån och uppgick till 36 brottsanmälningar, och under året beslutades om tre åtal och ett strafföreläggande på området.

Regeringens sammantagna bedömning är att Ekobrottsmyndighetens verksamhetsresultat i allt väsentligt har varit tillfredsställande. Myndigheten har vidtagit en rad åtgärder för att höja verksamhetens kvalitet och effektivitet. Regeringen framhåller att den avser att noga följa den utvecklingen. Dessutom avser regeringen att under nästa år, bl.a. mot bakgrund av den pågående översynen av Ekobrottsmyndigheten (dir. 2005:92), göra överväganden avseende myndigheten och dess verksamhet. Regeringen anger i budgetpropositionen som sin avsikt att inom kort besluta om tilläggsdirektiv för utredningen med innebörden att – till skillnad från vad som anges i nuvarande direktiv – någon på förhand föredragen organisatorisk lösning inte finns från regeringens sida. Regeringen har numera beslutat om tilläggsdirektiv för utredningen med denna innebörd (dir. 2006:114).

Utskottets överväganden

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning av Åklagarmyndighetens verksamhetsresultat under år 2005. Resultatet har sålunda även enligt utskottets mening varit i allt väsentligt tillfredsställande. Såsom regeringen anför bör Åklagarmyndighetens resultat till viss del bedömas i ljuset av att år 2005 var det första året som verksamheten bedrivits inom en myndighet. Förutsättningarna för ett bättre verksamhetsresultat kommande år får bedömas som goda.

Utskottet ansluter sig vidare till regeringens överväganden i fråga om Ekobrottsmyndighetens verksamhetsresultat. När det gäller brottsförebyggande arbete har Ekobrottsmyndigheten bl.a. fortsatt att vidareutveckla

strategier för sitt arbete på området. I fråga om utredning och lagföring bedömer även utskottet att också Ekobrottsmyndighetens verksamhetsresultat har varit i allt väsentligt tillfredsställande. Myndigheten har vidtagit en rad åtgärder för att höja verksamhetens kvalitet och effektivitet. Utskottet noterar att regeringen avser att noga följa den utvecklingen.

Utskottet noterar vidare att Ekobrottsmyndigheten är föremål för översyn (dir. 2005:92) och att regeringen nyligen har beslutat om tilläggsdirektiv för utredningen (dir. 2006:114).

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för Åklagarmyndigheten med drygt 897 miljoner kronor och för Ekobrottsmyndigheten med knappt 363 miljoner kronor.

Regeringen har för år 2007 uppställt mål för sex olika verksamhetsområden. För åklagarväsendet är det verksamhetsområde 1 Brottsförebyggande arbete och verksamhetsområde 2 Utredning och lagföring som är relevanta. Regeringen anger som mål för verksamhetsområde 2 Utredning och lagföring att brottsuppleringen ska öka och att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. Polisen och åklagarväsendet svarar tillsammans för merparten av verksamheten inom verksamhetsområdet.

I budgetpropositionen anförts att brottsutredningsverksamheten ska förbättras. Regeringen gör en beskrivning av brottsutvecklingen och pekar bl.a. på att denna uppvisar ett minskat antal anmälda stöldbrott och ett ökande antal anmälda våldsbrott. Det ökande antalet anmälda våldtäkter måste enligt regeringen uppmärksammas särskilt. De brottsbekämpande myndigheternas arbete med att effektivisera sin brottsutredande verksamhet med bibehållande av höga rättssäkerhets- och kvalitetsmål måste därför fortsätta med ännu större kraft.

Regeringen anför vidare att den organiserade och grova brottsligheten är ett allvarligt hot mot vårt öppna samhälle och mot enskilda och även kan innebära ett hot mot de ekonomiska systemen. Utredningar som avser denna allvarliga brottslighet måste enligt regeringen kunna ske på ett så rättssäkert, effektivt, kraftfullt och uthålligt sätt som möjligt.

Kampen mot mängdbrottsligheten såsom stölder och inbrott ska prioriteras och få ökade resurser för att långsiktigt motverka grövre kriminalitet. Det är också angeläget att myndigheterna ytterligare fördjupar sitt samarbete och bättre samordnar sina insatser. En sådan utveckling är, framhåller regeringen, av stor vikt för att de samlade resurserna ska kunna användas på ett så effektivt sätt som möjligt.

När det gäller gränsöverskridande brottslighet anför regeringen att åklagarna vid Åklagarmyndighetens internationella kamrar och vid Ekobrottsmyndigheten har ett nära samarbete med Eurojust. Eurojust ger goda

förutsättningar för ett effektivt samarbete i förundersökningar som leds av åklagare. Regeringen anser att det är angeläget att åklagarsamarbetet inom Eurojust vidareutvecklas för att ytterligare kunna förstärka den operativa brottsutredningsverksamheten. Eurojust bör vara ett organ som regelmässigt tas i anspråk av nationella brottsbekämpande myndigheter för att driva brottsutredningar om gränsöverskridande brottslighet framåt. På så sätt kan kvaliteten och effektiviteten höjas ytterligare i sådana utredningar.

För Ekobrottsmyndigheten gäller också verksamhetsområde 1 Brottsförebyggande arbete med målet att antalet brott ska minska och att antalet brottsoffer därmed ska bli färre. Regeringen framhåller bl.a. att ett framgångsrikt arbete för att minska brottsligheten och öka tryggheten kräver ett brett engagemang från statliga myndigheter, kommuner, näringsliv, föreningsliv m.fl. Arbetet för att minska brottsligheten ska vara en integrerad del av övriga politikområden. Det krävs samverkan och närvaro på alla nivåer. Arbetet ska bygga på kunskap och ha ett långsiktigt perspektiv.

Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anför i dessa delar.

Särskilt om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet

Frågor med anknytning till Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet berörs i några motioner. Sålunda understryks i motion Ju361 (s) betydelsen av att Ekobrottsmyndigheten får verka som självständig myndighet för bekämpning av ekobrott, och i motion Ju254 (v) menar man att Ekobrottsmyndigheten bör få ställning som ett nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekonomisk brottslighet. I motion Ju266 (m) begärs att Ekobrottsmyndighetens verksamhetsområde får omfatta hela landet.

Såsom angetts ovan gör en särskild utredare – Utredningen om översyn av Ekobrottsmyndigheten (Ju 2005:08) – för närvarande en översyn av Ekobrottsmyndigheten och dess verksamhet. Enligt de ursprungliga direktiven för utredningen (dir. 2005:92) ska de överväganden som görs ske mot bakgrund av dels en grundlig analys av Ekobrottsmyndighetens uppgifter, organisation och utformning i övrigt, dels en utvärdering av de verksamhetsresultat som myndigheten har uppnått. Utgångspunkten är enligt de ursprungliga direktiven att Ekobrottsmyndigheten bör finnas kvar. Utredaren är dock fri att föreslå den organisatoriska lösning som utredaren bedömer vara den bästa. Det grundläggande syftet ska vara att åstadkomma en så effektiv ekobrottsbekämpning som möjligt. I uppdraget ingår också att, om utredaren stannar för att inte föreslå några mer genomgripande förändringar i myndighetsstrukturen för ekobrottsbekämpningen, bl.a. göra överväganden om Ekobrottsmyndighetens sakliga och geografiska ansvarsområden i ekobrottsbekämpningen och dess personalsammansättning. Regeringen har genom nyligen beslutade tilläggsdirektiv för utredningen (dir. 2006:114) förändrat utgångspunkten för uppdraget. Enligt tilläggsdirektiven ska det inte finnas någon på förhand förordad organisatorisk lösning, utan översynen bör enligt regeringen göras så förutsättnings-

löst som möjligt. På så vis ges enligt tilläggsdirektiven utredaren större frihet för sina bedömningar och förslag som ska syfta till en så effektiv brottsbekämpning som möjligt.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2007.

Utskottet avstyrkte liknande motionsyrkanden i förra årets budgetbetänkande. Detta motiverades med att den då nyligen beslutade översynen av Ekobrottsmyndigheten inte borde föregripas (bet. 2005/06:JuU1 s. 66 f.).

Utskottet kan konstatera att Ekobrottsmyndigheten och dess verksamhet alltfjänt är föremål för översyn. Utfallet av detta arbete bör avvaktas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Ju266 samt motionerna Ju254 och Ju361 i nu aktuella delar.

Sveriges Domstolar

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogör utskottet för Sveriges Domstolars resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet gör ingen annan bedömning av målpuppfyllelsen för domstolarna och övriga myndigheter än den regeringen gör.

I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilka prioriteringar som bör ligga till grund för Sveriges Domstolars verksamhet år 2007 samt till lagförslag bl.a. om att förlänga försöksverksamheten med videokonferens i rättegång. Utskottet behandlar också ett antal motionsyrkanden om Domstolsverkets roll, det fortsatta reformarbetet av tingsrättsorganisationen och ersättningen till nämndemännen. Utskottet har inget att invända mot regeringens verksamhetsinriktning och tillstyrker lagförslagen i allt väsentligt. Utskottet avstyrker motionerna, huvudsakligen med hänvisning till vad regeringen anför i propositionen.

Inledning

Sveriges Domstolars uppgift är att utöva rättskipning. Härtill kommer ett antal avgränsade uppgifter av mera rättsvårdande natur.

Domstolsverket (DV) är central förvaltningsmyndighet för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, hyres- och arrendenämnderna samt Rättshjälpsmyndigheten.

Resultatuppföljning

I detta avsnitt behandlas resultatet av verksamheten inom Sveriges Domstolar under år 2005.

Målet för politikområdet Rättsväsendet är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Verksamheten ska utgå från medborgarnas intresse. I detta ligger bl.a. att förkorta tiden från brottsanmälan till dom och straffverkställighet. För Sveriges Domstolar gäller att avgöra mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt. För att kunna göra en bedömning av om mål och ärenden avgjorts på ett rättssäkert och effektivt sätt redovisar regeringen ett antal resultatindikatorer, bl.a. antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål samt omloppstider och balansernas åldersstruktur.

År 2005 var det sjunde året som regeringen fastställde verksamhetsmål för hovrätterna, kammarrätterna, tingsrätterna och länsrätterna.

Verksamhetsmålen avser medianåldern för avgjorda mål, andelen balanserade mål i förhållande till genomsnittligt antal inkomna mål under de tre senaste åren (total balans), andelen balanserade mål äldre än sex månader och andelen balanserade mål äldre än tolv månader, allt för vissa utvalda målkategorier. Det totala antalet verksamhetsmål som regeringen satt upp uppgår till 43 stycken. Verksamhetsmålen för år 2005 var oförändrade i förhållande till dem som gällde för år 2004. De två högsta domstolsinstanserna, dvs. Högsta domstolen och Regeringsrätten, har av regeringen fått i uppdrag att själva fastställa verksamhetsmålen för vissa mål- och ärendekategorier. Verksamhetsmålen ska för dessa domstolar avse medianåldern för under året avgjorda mål och antalet, alltså inte andelen, balanserade mål som vid årets utgång är äldre än sex respektive tolv månader. I det följande kommenteras arbetsbelastningen och resultaten för respektive domstolsslåg.

För *tingsrätternas* del minskade antalet inkomna mål medan antalet avgjorda mål ökade under år 2005. Antalet mål i balans ökade (se tabell).

Tingsrätternas målutveckling 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	129 847	129 202	62 639
2001	128 095	128 802	61 898
2002	129 924	131 168	60 351
2003	133 963	132 963	61 170
2004	138 179	133 610	65 812
2005	136 988	134 774	67 520

Av antalet balanserade mål var 20 % äldre än tolv månader, vilket är en ökning med två procentenheter i förhållande till föregående år.

Tingsrätterna gemensamt har inte uppnått något av de tolv verksamhetsmålen. I förhållande till föregående år har resultatet förbättrats för ett verksamhetsmål (den totala balansen av Övriga tvistemål exklusive familjemål). Resultatet är oförändrat för ett verksamhetsmål (den totala balansen av FT-mål) och försämrat för övriga tio verksamhetsmål. Andelen tingsrätter som uppnår verksamhetsmålen har minskat för åtta verksamhetsmål,

ökat för tre och är oförändrat för ett. Resultaten varierar stort mellan de enskilda tingsrätterna, och vid vissa tingsrätter ligger resultaten långt ifrån målen.

Vad gäller *hovrätterna* minskade antalet inkomna mål. Antalet avgjorda mål minskade också. Den totala andelen balanserade mål minskade något (se tabell).

Hovrätternas målutveckling 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	22 170	22 287	7 436
2001	21 815	21 369	7882
2002	22 342	21 926	8 117
2003	22 659	23 561	7 151
2004	23 318	23 294	7 152
2005	22 672	22 826	6 955

Av antalet balanserade mål var 11 % äldre än tolv månader, vilket är en försämring med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

År 2005 har hovrätterna gemensamt uppnått två av regeringens åtta uppställda verksamhetsmål (den totala balansen av Tvistemål samt andelen balanserade Brottmål äldre än tolv månader). Under det året har resultatet i två av de icke uppnådda verksamhetsmålen förbättrats jämfört med föregående år (medianåldern på avgjorda Tvistemål och andelen balanserade Tvistemål äldre än sex månader).

Vad gäller *Högsta domstolen* minskade antalet inkomna mål och antalet avgjorda mål. Antalet balanserade mål ökade något (se tabell).

Målutvecklingen i Högsta domstolen 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	4 862	5 165	1 138
2001	4 691	5 005	823
2002	4 717	4 487	1 050
2003	5 041	4 955	1 136
2004	5 318	5 205	1 247
2005	5 101	5 013	1 334

Av antalet balanserade mål var 12 % äldre än tolv månader. Detta är ett oförändrat resultat jämfört med föregående år.

Högsta domstolen fastställer själv verksamhetsmål för de avgjorda målens omloppstider (medianvärdet) och för målbalansens åldersfördelning. Domstolen har ändrat ett flertal verksamhetsmål för år 2005. Målen för balanserade brottmål äldre än sex respektive tolv månader har skärpts liksom balanserade tvistemål äldre än tolv månader. Målen för balanserade övriga mål äldre än sex respektive tolv månader har mildrats. Målen för dispensfrågan och för balanserade tvistemål äldre än sex månader är oförändrade jämfört med år 2004. Högsta domstolen uppnådde inte något av

de åtta verksamhetsmålen under år 2005, men ligger relativt nära flera av målen. Resultaten för balanserade övriga mål äldre än sex respektive tolv månader har förbättrats under år 2005. Resultaten för balanserade tviste- och brottmål äldre än sex respektive tolv månader har försämrats liksom även för dispensfrågan.

För *länsrätternas* del konstateras att antalet inkomna mål och avgjorda mål ökade kraftigt liksom antalet balanserade mål (se tabell).

Länsrätternas målutveckling 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	86 809	89 879	31 581
2001	84 626	84 833	31 374
2002	90 036	88 807	32 713
2003	94 024	91 922	34 939
2004	104 526	97 889	41 615
2005	106 124	103 366	44 291

Av antalet balanserade mål var 16 % äldre än tolv månader, vilket är en försämring med 3,5 procentenheter jämfört med föregående år.

Länsrätterna uppnår inte något av de fyra verksamhetsmålen för Skattemål eller de fyra verksamhetsmålen för Socialförsäkringsmål. Jämfört med föregående år har resultatet emellertid förbättrats avseende medianålder på Skattemål och den totala balansen av Socialförsäkringsmål. När det gäller de tre verksamhetsmålen för gruppen Övriga mål uppnår länsrätterna verksamhetsmålet för total balans. Resultatet för andelen Övriga mål äldre än sex månader och Övriga mål äldre än tolv månader är sämre än föregående års resultat.

När det gäller *kammarrätterna* ökade både antalet inkomna mål och antalet avgjorda mål. Antalet balanserade mål minskade (se tabell).

Kammarrätternas målutveckling 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	24 411	26 577	19 827
2001	22 014	24 308	17 568
2002	22 466	22 659	17 375
2003	23 191	23 832	16 578
2004	23 354	24 067	15 830
2005	24 006	25 555	14 233

Av antalet balanserade mål var 27 % äldre än tolv månader, vilket är en förbättring med 2 procentenheter jämfört med föregående år.

Kammarrätterna gemensamt har nått målet vad gäller total balans av Skattemål. För gruppen Övriga mål nådde kammarrätterna dessutom samtliga tre verksamhetsmål. Målet för andelen balanserade Socialförsäkringsmål äldre än sex månader är mycket nära att uppnås. År 2005 uppnådde kammarrätterna sex av regeringens tolv uppställda verksamhetsmål.

När det slutligen gäller *Regeringsrätten* minskade såväl antalet inkomna mål som antalet avgjorda mål. Antalet balanserade mål ökade (se tabell).

Målutvecklingen i Regeringsrätten 2000–2005

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
2000	8 504	9 002	8 173
2001	7 691	8 561	7 246
2002	7 227	8 062	6 411
2003	7 046	7 098	6 359
2004	7 666	7 917	6 148
2005	7 482	6 813	6 779

Av antalet balanserade mål var 24 % äldre än tolv månader. Detta resultat är oförändrat i förhållande till år 2004.

Åt Regeringsrätten har överlämnats att själv sätta mål för omloppstider och för åldersstruktur av målbilans för skattemål och gruppen övriga mål samt för omloppstid för dispensfrågan i mål där prövningstillstånd krävs. Domstolen har nått ett av sina nio uppsatta mål (antal balanserade mål för dispensfrågan äldre än tolv månader). Medianomloppstiden för prövning av dispensfrågan i mål som kräver prövningstillstånd var 11,3 månader vilket är en ökning sedan år 2004 då resultatet var 8,8 månader. Även omloppstiden för skattemål har ökat något. För övriga mål har medianomloppstiden ökat kraftigt från 5,3 månader till 9,2 månader. Det totala antalet mål i balans liksom antalet mål äldre än sex respektive tolv månader har ökat.

Av regeringens 43 verksamhetsmål uppnådde domstolarna totalt nio mål under 2005. Sammanfattningsvis uppfyllde tingsrätterna inte något av sina tolv mål och hovrätterna uppnådde två av åtta mål. Länsrätterna uppnådde ett av elva mål och kammarrätterna uppnådde sex av tolv mål. År 2004 uppnådde domstolarna tolv av 43 mål.

Rättshjälpsmyndigheten ska snabbt och korrekt hantera rättshjälpsfrågor. Antalet ansökningar hos myndigheten var drygt 1 800 vilket är en liten minskning i förhållande till föregående år. Antalet beviljade ärenden i förhållande till antalet inkomna ansökningar var oförändrat.

Ärendetillströmningen till *hyres- och arrendenämnderna* minskade i förhållande till år 2004. Räknat på det totala antalet ärenden, har ärendetalet gått ned med 5,7 % från år 2004 till år 2005. Även antalet avgjorda ärenden minskade något. Detta medförde att balanserna minskade med knappt 15 %. Nämnden i Stockholm svarade för mer än hälften av det totala antalet ärenden vid arrende- och hyresnämnderna. Ärendeminskningen var störst i Stockholmsnämnden.

Domstolsverket ska i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten inom domstolsväsendet. Domstolarna och Domstolsverket arbetar i en fortlöpande process med att utveckla och effektivisera verksamheten. Under år 2005 har särskilda medel tilldelats ett sextiotial domstolar för att

komma till rätta med de ökade balanserna. I Domstolsverkets budgetarbete gentemot domstolarna, som avser åren 2006–2008, har särskild vikt fästs vid stora balanser.

Regeringen anför i budgetpropositionen att det vid länsrätterna har skett en förhållandevis stor balansökning, bl.a. avseende den stora målgruppen socialförsäkringsmål och även beträffande skattemål. Även arbetssituationen i Regeringsrätten är enligt regeringen till viss del bekymmersam bl.a. eftersom balanserna under år 2005 har ökat kraftigt från en redan dessförinnan hög nivå, och domstolen uppnår endast ett av sina uppsatta verksamhetsmål. Regeringen lyfter också fram såväl att det i tingsrätterna skett en total ökning av balanserna, bl.a. avseende brottmålen som – av de större målgrupperna – är den målgrupp som ökat mest, som att det i hovrätterna, trots en sammantagen balansminskning, skett en ökning av brottmålsbalansen. I propositionen framhålls de särskilda insatser som gjorts under år 2005. Regeringen förutsätter att lämpliga åtgärder även fortsättningsvis vidtas för att möta balanssituationen. Enligt regeringen uppfyller Domstolsverket väl sin uppgift att i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten inom Sveriges Domstolar bl.a. genom en effektiv och ändamålsenlig resursfördelning.

Utskottet instämmer i den uppfattning regeringen redovisar när det gäller måluppfyllelsen för domstolarna och övriga myndigheter under anslaget. När det särskilt gäller Domstolsverkets insatser för att leda och samordna verksamheten inom Sveriges Domstolar har utskottet inte heller någon annan uppfattning än den regeringen redovisar.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Sveriges Domstolar för år 2007 med drygt 4,2 miljarder kronor.

Enligt regeringen är det övergripande syftet med att vidareutveckla Sveriges Domstolar att säkerställa att mål och ärenden avgörs med högt ställda krav på rättssäkerhet och effektivitet. Tyngdpunkten i den dömande verksamheten ska ligga i första instans och organisationen vara ändamålsenligt utformad. Domstolsorganisationen bör utvecklas vidare i takt med att kraven från samhället ökar. Enligt regeringen kommer en utvärdering av de senaste årens organisationsförändringar att initieras, varefter regeringen kommer att ta ställning till den framtida domstolsorganisationen. Inga genomgripande förändringar ska göras utan helhetsperspektiv, debatt och politisk förankring. Domstolarna ska i allt större utsträckning avgöra hur det inre arbetet i domstolen ska organiseras. En utgångspunkt är enligt regeringen att dömande verksamhet huvudsakligen ska utföras av domare och att huvuddelen av arbetet med att bereda mål och ärenden ska skötas av andra anställda. Beredningsåtgärder av kvalificerat slag bör dock även i

framtiden utföras av domare. Domstolsverkets roll i förhållande till domstolarna bör enligt regeringen övervägas. Det är viktigt att säkerställa att en strävan efter effektivitet inte äventyrar rättssäkerheten.

Det är enligt regeringen vidare angeläget att Sveriges Domstolars information till medborgarna förbättras. Regeringen avser att arbeta vidare med förtroende- och kvalitetsfrågor och kommer att återkomma i dessa delar.

Enligt regeringen pågår inom departementet ett arbete med att se över lagen om säkerhetskontroll i domstol. I säkerhetshöjande syfte föreslår regeringen därutöver att domstolarna redan nu får möjlighet att besluta att en part eller annan ska delta vid ett sammanträde genom videokonferens även om han eller hon motsätter sig detta (se nedan).

Regeringen framhåller att rättsprocessen av många brottsoffer upplevs som påfrestande och att brottsoffer måste bemötas med kunskap, empati och få möjlighet till konkret hjälp genom hela rättskedjan, från anmälan och genom det rättsliga förfarandet. Vid landets domstolar finns ideellt verksamma vittnesstödjare för brottsoffer och vittnen i samband med förhandlingar. Föräldrar till barn under 18 år ska dessutom, oavsett om barnet är tilltalad, målsägande eller vittne, alltid ha rätt till ersättning för sin inställelse i rätten. Regeringen påpekar i detta sammanhang att lagen (1988:609) om målsägandebiträde är föremål för en översyn (dir. 2005:19) vid vilken utredaren ska se över lagens tillämpningsområde och se hur lagen används. Utredaren ska även se över om det finns behov av att tydliggöra målsägandebiträdets roll och arbetsuppgifter dels i förhållande till målsägandens behov, dels i förhållande till andra aktörers roller såsom åklagare, stödperson och särskild företrädare för barn. Det finns även enligt regeringen anledning att utreda hur man kan skapa bättre rutiner för att brottsoffer ska kunna få tilldömda skadestånd.

Regeringen redovisar i propositionen en rad andra frågor som kommer att bli föremål för översyn. Som ett led i arbetet med en mer öppen domarrekrytering kommer regeringen att utveckla Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendets verksamhet och även se över förfarandet vid utnämning av högre domare. Härutöver kommer regeringen att återkomma till ersättningsvillkoren för nämndemännen. I avsikt att förbättra det processuella regelverket kommer regeringen att se över delgivningsbestämmelserna samt möjligheterna att hålla huvudförhandling i brottmål i den tilltalades utvaro. Regeringen kommer även att se över reglerna om forum i tvistemål samt ordningen för prövningen av immaterialrättsliga mål. Slutligen bör enligt regeringen den rättsliga regleringen av domstolarnas informationshantering och behandlingen av personuppgifter ses över.

Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anför.

Videokonferens i allmän domstol och allmän förvaltningsdomstol

För närvarande pågår en försöksverksamhet med videokonferens i allmän domstol enligt lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Denna verksamhet ska pågå t.o.m. den 31 december 2006. På förslag av regeringen har riksdagen i juni 2005 beslutat att permanenta verksamheten med videokonferens i allmän domstol (prop. 2004/05:131, bet. JuU29, rskr. 307). Bestämmelserna träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Regeringen föreslår att försöksverksamheten i allmän domstol kan fortsätta till dess de permanenta reglerna börjar gälla och föreslår därför att försöksverksamheten förlängs t.o.m. den 31 december 2008.

Videokonferens kan, med något undantag, användas vid alla typer av sammanträden i alla typer av mål, om det är lämpligt. Den som har kallats att delta genom videokonferens har dock alltid rätt att i stället inställa sig i rättssalen. De framtida permanenta reglerna innebär bl.a. att det inte längre kommer att vara en förutsättning att deltagande genom videokonferens sker frivilligt.

Enligt regeringen har behovet av att kunna använda videokonferens vid framför allt omhåkningsförhandlingar ökat. Det handlar om att förhindra fritagningar och rymningar, förbättra arbetsmiljön för de inblandade, minska kostnaderna samt öka effektiviteten. Att parter och andra utan sakliga skäl kan motsätta sig att delta vid sammanträden genom videokonferens är i detta sammanhang ett problem. Regeringen anser mot denna bakgrund, i samband med att försöksverksamheten förlängs, att lagen bör ändras så att rätten får möjlighet att besluta att en part eller annan ska delta vid ett sammanträde genom videokonferens även om han eller hon motsätter sig att delta på det sättet. I propositionen En modernare rättegång – reformering av processen i allmän domstol redovisas synen på parternas inställning till deltagande genom videokonferens och förutsättningarna för att rätten, mot deras vilja, ska kunna besluta om ett sådant deltagande. Vad som där uttalats bör enligt regeringen gälla även vid den framtida tillämpningen av försökslagstiftningen (se prop. 2004/05:131).

Också lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol ska gälla till utgången av år 2006. Regeringen föreslår att försöksverksamheten förlängs att gälla t.o.m. den 31 december 2008 i avvaktan på regeringens förslag om permanenta regler.

Lagförslagen finns i *bilaga 2*.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till förlängning av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång och av lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol.

Utskottet tillstyrker vidare den av regeringen föreslagna ändringen i lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång. Enligt regeringens förslag ska lagändringen träda i kraft den 1 januari 2007. Utskottet anser emellertid att det krävs ett större rådrum för informa-

tion om författningsändringens innehåll innan den träder i kraft. Utskottet föreslår därför att lagändringen träder i kraft först den 1 februari 2007 (jfr bet. KU 1975/76:51 s. 8).

Övriga frågor

Domstolsverkets ställning och domstolsorganisationen i övrigt

I motion Ju243 (kd) yrkas att Domstolsverkets ställning och funktion utreds för att åstadkomma ett mer oberoende domstolsväsen.

I motionerna Ju207 (m) yrkas att konsekvenserna för de orter där tingsrätterna lagts ned bör utredas. I Ju238 (c) föreslås att beslutade förändringar i tingsrättsorganisationen bör upphävas i de fall de inte redan genomförts.

Utskottet har behandlat motionsyrkanden motsvarande de nu aktuella vid ett flertal tidigare tillfällen, senast vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2006 (bet. 2005/06:JuU1 s. 76 f.). För en utförlig redogörelse för den självständighetsprincip som råder för domstolarna, de överväganden som gjordes inför inrättandet av Domstolsverket år 1975 samt för innehållet i Domstolsverkets instruktion hänvisas till budgetbetänkandet för år 2003 (bet. 2002/03:JuU1 s. 68 f.).

När utskottet senast behandlade frågan om Domstolsverkets ställning hänvisades till de uttalanden som utskottet tidigare gjort. Av dessa följer att Domstolsverkets verksamhet inte i något hänseende får inkräkta på domstolarnas självständighet i deras rättstillämpande och dömande verksamhet. Domstolsverkets uppgift är i stället att tillhandahålla kvalificerad service åt domstolarna i administrativa frågor. Visserligen bör Domstolsverket eftersträva att domstolsorganisationen är effektiv, men utskottet har understrukt att strävan efter effektivitet inte får gå ut över rättssäkerheten.

För några år sedan inleddes en omfattande reformering av domstolsväsendet. När det gäller den yttre tingsrättsorganisationen rör dessa reformer i stor utsträckning frågor som regeringen själv kan besluta om. Regeringen har återkommande för riksdagen redogjort för det pågående och planerade arbetet med att förändra tingsrätternas yttre organisation. Senast skedde det i skrivelsen Reformeringen av tingsrättsorganisationen fortsätter (skr. 2003/04:153). För en närmare redovisning av arbetet med reformeringen av tingsrätternas yttre organisation vill utskottet hänvisa till betänkande 2004/05:JuU6.

En särskild utredare har genomfört en utvärdering av de förändringar av tingsrättsorganisationen som genomförts under åren 1999–2001 (Ju 2002:11). Utredningen biträdades, förutom av ett antal experter, av en referensgrupp bestående av representanter för riksdagspartierna. För att ge utredningen underlag när det gällde att bedöma effekterna av reformarbetet genomförde Riksrevisionsverket en granskning av huruvida de förändringar av tingsrättsorganisationen som genomförts under den aktuella tidsperioden skapat större förutsättningar för att uppnå de mål som ställts upp

för reformeringen av tingsrättsorganisationen. Riksrevisionsverket redovisade sitt uppdrag i maj 2002 i rapporten Tingsrätter i förändring – Granskning av tolv sammanlagda tingsrätter 1999–2001 (RRV 2002:9). Utredningen redovisade sitt uppdrag i början av år 2003 genom överlämnandet av betänkandet Förändringar i tingsrättsorganisationen – En utvärdering av sammanläggningar av tingsrätter 1999–2001 (SOU 2003:5). Sammanfattningsvis konstaterade utredningen följande.

Målet att bibehålla tingsrätternas tillgänglighet har i allt väsentligt uppnåtts, samtidigt som den geografiska samordningen med rättsväsendets övriga myndigheter generellt har förbättrats. Vidare har tingsrätterna fått bättre förutsättningar att skapa stärkta beredningsorganisationer och låta personalen delta i olika former av kompetensutveckling, även om möjligheterna inte fullt ut tagits till vara. Däremot kunde utredningen inte konstatera några nämnvärda effekter på rekryteringen och förutsättningarna för specialisering. De granskade sammanläggningarna har dock genomförts relativt nyligen. Enligt utredningen är det därför inte möjligt att göra några säkra bedömningar, och utredningens överväganden måste ses mot den bakgrunden. Vad gäller konsekvenser för andra än tingsrätterna upplever berörda kommuner bl.a. att kommunen har förlorat en kvalificerad arbetsplats med ett stort symbolvärde. Det är vidare utredningens uppfattning att arbetet med att skapa större och mindre sårbara tingsrätter bör fortsätta, även om de mål som regeringen har ställt upp för de berörda sammanläggningarna hittills endast delvis har uppnåtts. Slutligen anser utredningen att den s.k. flerortsmodellen inte bör användas vid det fortsatta reformarbetet. Om det rör sig om större geografiska avstånd är inrättandet av tingsställen (där verksamhet bedrivs vid behov) att föredra.

I skrivelsen Fortsatt reformering av tingsrättsorganisationen (skr. 2002/03:126) redovisade regeringen sina slutsatser med anledning av utvärderingen. Enligt skrivelsen uppnåddes målen med reformeringen av tingsrättsorganisationen i allt väsentligt genom sammanläggningarna.

Som utskottet redovisat ovan framhåller regeringen i budgetpropositionen att domstolsorganisationen bör utvecklas vidare i takt med att kraven från samhället ökar och att regeringen därför kommer att initiera en utvärdering av de senaste årens organisationsförändringar. Först därefter kommer regeringen att ta ställning till den framtida domstolsorganisationen. Regeringen understryker att inga genomgripande förändringar ska göras utan helhetsperspektiv, debatt och politisk förankring. Samtidigt aviserar regeringen avsikten att överväga Domstolsverkets roll i förhållande till domstolarna.

Utskottet har vid flera tillfällen understrukit vikten av att de förändringar som genomförs i tingsrättsorganisationen följs upp och utvärderas. Utskottet välkomnar därför regeringens bedömning att inga genomgripande förändringar ska göras utan helhetsperspektiv, debatt och politisk förank-

ring. Med hänvisning härtill finner utskottet inte att det finns behov av något riksdagsuttalande. Utskottet avstyrker motionerna Ju207 och Ju238 i nu behandlad del.

Enligt utskottet innebär regeringens avsikt att överväga Domstolsverkets roll i förhållande till domstolarna att syftet med motion Ju243 får anses tillgodosett. Motionen avstyrks.

Regionala projekt

Enligt motion Ju366 (fp) bör ett tingsställe inrättas i Bollnäs.

Utskottet har vid tidigare tillfällen behandlat frågan om att inrätta ett tingsställe i Bollnäs (bet. 2005/06:JuU1 s. 79 f.). Bollnäs kommun omfattas i detta sammanhang av Hudiksvalls tingsrätt.

Utskottet anser i likhet med tidigare ställningstagande inte att något riksdagsuttalande är motiverat. Motion Ju366 (fp) avstyrks.

I tre motioner tar motionärerna upp domstolar som inte är föremål för organisatoriska förändringar. Enligt motion Ju300 (fp) bör Göta hovrätt bevaras. I motion Ju396 (kd) argumenteras för att Lycksele och Skellefteå tingsrätter bevaras. Enligt motion Ju332 (c) bör inskrivningsmyndigheten vid Norrtälje tingsrätt inte flyttas till Lantmäteriverket.

I motion Ju277 (fp) framställs krav på en ny domstolsbyggnad i Örebro.

Utskottet har tidigare ansett att det följer av den principiella inställningen till reformarbetet inom domstolsväsendet som riksdagen intagit att den inte bör ta ställning till motionsyrkanden om att bevara enskilda tingsrätter för vilka regeringen för närvarande inte planerar någon förändring. I den mån de aktuella tingsrätterna skulle komma att beröras av nedläggningar eller sammanläggningar kommer riksdagen att få tillfälle att ta ställning därtill när regeringen anmäler sådana organisationsförändringar. När det särskilt gäller Göta hovrätt har utskottet tidigare framhållit att frågan om vilka hovrätter som ska finnas regleras i 2 kap. 6 § rättegångsbalcken, vilket innebär att till skillnad från den yttre tingsrättsorganisationen detta således inte är en fråga som regeringen själv kan besluta om (se bet. 2005/06:JuU1 s. 79 f.).

Regeringen har bedömt att en överföring av huvudmannskapet för inskrivningsmyndigheterna bör överflyttas till Lantmäteriverket. När frågan behandlades i riksdagen konstaterade bostadsutskottet att det förelåg en bred enighet om att en överföring bör ske (prop. 2005/06:5, bet. BoU4, rskr. 51). Vissa frågor med anledning av en överflyttning är föremål för utredning, vars resultat ska presenteras senast den 31 januari 2007 (dir. 2006:59).

Utskottet anser att riksdagen inte i sak bör pröva motionsyrkanden om enskilda domstolar som inte är föremål för organisationsförändringar. Utskottet vill dessutom hänvisa till vad regeringen anfört om vikten av politisk förankring i det fortsatta arbetet med tingsrättsorganisationen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna Ju300, Ju332 och Ju396. Utskottet avstyrker också motion Ju277.

Ersättningen till nämndemännen

Enligt motion Ju338 (m) bör en barntillsynsersättning och ett särskilt inställelsearvode för nämndemän införas.

Bestämmelser om ersättning till nämndemän har meddelats i förordningen (1982:814) om ersättning till nämndemän och vissa andra uppdragstagare inom domstolsväsendet m.m. Av 2 § i förordningen framgår att nämndemän i tingsrätter, länsrätter, hovrätter och kammarrätter samt jurymän i tryckfrihetsmål för närvarande erhåller ett arvode för sammanträde om 300 kr per dag. Härutöver gäller enligt 2 a § i förordningen att en nämndeman eller juryman som förlorar inkomst på grund av sitt uppdrag för varje dag som han har rätt till arvode för sammanträde också har rätt till ersättning för inkomstförlusten till den del denna inte täcks av arvodet. Arvodena beräknas sålunda utan hänsyn till sammanträdestidens längd, och någon ersättning för barnomsorgskostnader betalas inte. Enligt 4 § betalas reseersättning och traktamente enligt de bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtal gäller för statstjänstemän i allmänhet. Detta innebär för närvarande en ersättning för resa med egen bil med 18 kr per mil.

Nämndemannainstitutet har varit föremål för utredning, och utredningen föreslog bl.a. att det införs en möjlighet till ersättning för barntillsynskostnader och ett särskilt inställelsearvode om resvägen överstiger 50 km enkel väg (SOU 2002:61 s. 116 f.).

Regeringen har nyligen beslutat om förändringar i ersättningsvillkoren för uppdraget som nämndeman. Enligt regeringens beslut höjs arvodet från 300 kr till 500 kr samtidigt som ersättning för den faktiska inkomstförlusten betalas ut. Genom beslutet införs dessutom en rätt till skälig ersättning för barntillsynskostnader som uppstår till följd av uppdraget samt ett särskilt inställelsearvode om 100 kr för den nämndeman vars resväg till sammanträdet överstiger 50 km. Detta arvode ska betalas ut utöver den reseersättning och traktamente som nämndemän redan enligt nuvarande regler har rätt till. De nya ersättningsvillkoren träder i kraft den 1 januari 2007.

Utskottet konstaterar att motion Ju338 i nu behandlad del är tillgodosedd genom det redovisade regeringsbeslutet. Motionen avstyrks.

Kriminalvården

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Kriminalvårdens resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet delar regeringens bedömning att Kriminalvården endast delvis uppnått målen för verksamheten. Vidare tar utskottet ställning till inriktningen av Kriminalvårdens verksamhet under år 2007. Utskottet behandlar också en motion om placering av häkte. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionen.

Inledning

Kriminalvårdens huvuduppgifter är att verkställa påföljderna fängelse, skyddstillsyn och villkorlig dom med samhällstjänst, att ansvara för övervakningen av de från fängelsestraff villkorligt frigivna och de som står under intensivövervakning med elektronisk kontroll samt att utföra särskilda personutredningar i brottmål. Kriminalvården ansvarar dessutom för verksamheten vid häktena samt sköter transporter såväl för den egna verksamheten som av frihetsberövade personer som ska avvisas eller utvisas från Sverige.

Fram till utgången av år 2005 var Kriminalvårdsstyrelsen central förvaltningsmyndighet för all kriminalvårdsverksamhet. Den var också chefsmyndighet för de lokala kriminalvårdsmyndigheterna och för Transporttjänsten. I administrativt hänseende var Kriminalvårdsstyrelsen chefsmyndighet även för Kriminalvårdsnämnden och för övervakningsnämnderna.

Från och med den 1 januari 2006 är kriminalvården organiserad som en enda myndighet med det nya namnet Kriminalvården. Den nya myndigheten är indelad i sex geografiska regioner, ett huvudkontor och en transporttjänst. Kriminalvårdens huvudkontor ligger i Norrköping och de sex regionkontoren i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Härnösand och Örebro. Vidare ligger Transporttjänstens huvudkontor i Göteborg. Varje region leds av en regionchef, och huvudkontoret leds av generaldirektören. På operativ nivå bedrivs verksamheten vid 57 anstalter, 30 häkten och 37 frivårdskontor.

Resultatuppföljning

I detta avsnitt redovisas Kriminalvårdens resultat för år 2005. Utskottet utgår i huvudsak från de uppgifter som lämnats i Kriminalvårdens årsredovisning för år 2005 samt i Kriminalvård och statistik (KOS) för år 2005. Resultatet bör bedömas främst mot bakgrund av de mål som ställts upp för verksamheten avseende det nämnda året.

Det övergripande målet för verksamhetsområdet Verkställighet av påföljd, till vilket kriminalvårdens anstalts- och frivårdsverksamhet samt transporttjänst hör, var att verkställa utdömda påföljder på ett säkert och humant sätt samt att minska antalet återfall i brott.

Indikatorer för att kunna mäta måluppfyllelsen avseende säkerhet och humanitet är bl.a. antalet rymningar direkt från anstalt och antalet rapporterade incidenter. Indikatorer avseende det återfallsförebyggande arbetet är bl.a. andelen klienter med verkställighetsplaner, andelen klienter som deltagit i brotts- eller missbruksrelaterade program samt andelen klienter som under verkställigheten blivit föremål för utslussningsåtgärder.

Det övergripande målet för verksamhetsområdet Utredning och lagföring, där häktesverksamheten ingår, var att verksamheten skulle bedrivas med högt ställda krav på rättsäkerhet och kvalitet och att fler brott skulle leda till lagföring.

För möjligheten att uppnå de uppställda målen är bl.a. beläggningssituationen av väsentlig betydelse. I denna del kan följande noteras.

Beläggningssituationen på kriminalvårdsanstalterna har under flera år varit besvärlig, framförallt på de slutna anstalterna, med en mer eller mindre konstant överbeläggning. Under år 2005 ökade dock antalet tillgängliga anstaltsplatser samtidigt som medelbeläggningen sjönk, vilket innebär att den totala beläggningsgraden för första gången på flera år minskade (se tabell nedan).

Beläggning på kriminalvårdsanstalter, totalt

År	Medelantal tillgängliga platser	Medelbeläggning	Beläggning i procent av tillgängliga platser
2000	4 125	3 712	90 %
2001	4 228	3 892	92 %
2002	4 346	4 121	95 %
2003	4 498	4 460	99 %
2004	4 619	4 712	102 %
2005	4 895	4 694	96 %

Beläggningsgraden har minskat mest vid de öppna anstalterna, men även vid de slutna anstalterna har den sjunkit några procentenheter (se tabell nedan). En beläggningsgrad på 100 % innebär dock att situationen på de slutna anstalterna alltjämt är mycket besvärlig. Den höga beläggningen har bl.a. medfört att intagna tillfälligt placerats i t.ex. besöksrum och gymnastiksal. I vissa fall har intagna fått dela cell.

Beläggning på kriminalvårdsanstalter, slutna och öppna anstalter

År	Medelantal tillgängliga platser				Beläggning i procent av tillgängliga platser	
	Slutna	Öppna	Slutna	Öppna	Slutna	Öppna
2000	2 983	1 142	2 766	945	93 %	83 %
2001	3 073	1 155	2 911	981	95 %	85 %
2002	3 178	1 167	3 108	1 013	98 %	87 %
2003	3 281	1 217	3 237	1 223	99 %	101 %
2004	3 262	1 357	3 352	1 360	103 %	100 %
2005	3 421	1 473	3 416	1 278	100 %	87 %

I december 2005 var antalet slutna platser 3 660 och antalet öppna platser 1 474. Av dessa var 150 respektive 12 s.k. beredskapsplatser. Beredskapsplatser är platser med dubbelbeläggning av mer permanent karaktär som är tänkta att användas i tider av hög beläggning. De har en cellindelning med möblemang, utrustning och ventilation anpassat för två personer.

Hittills under innevarande år (september) har antalet platser på slutna anstalter ökat med ca 20 platser, samtidigt som antalet platser på öppna anstalter minskat med nästan 100 platser.

I sammanhanget kan nämnas att i ett regeringsbeslut den 8 maj 2003 lades de riktlinjer för Kriminalvårdens långsiktiga lokalförsörjning som ska gälla vid platsutbyggnad fast. Enligt dessa riktlinjer ska Kriminalvården, inom ramen för de disponerade ekonomiska resurserna, genomföra arbetet med att skapa fler häktes- och anstaltsplatser så att anstaltsstrukturen i framtiden består av färre och större enheter. All nybyggnation av platser ska utformas så att de i största möjliga utsträckning medger en flexibel användning i fråga om säkerhet och beläggning.

Kriminalvårdsstyrelsen redovisade i juni 2004 sin lokalförsörjningsplan för platsutbyggnad åren 2005–2008. Planen omfattar en utbyggnad av totalt ca 1 800 platser, samtidigt som knappt 700 platser försvinner i samband med nedläggning av äldre enheter. Detta ger en nettoökning med ca 1 100 permanenta häktes- och anstaltsplatser under perioden.

Medelbeläggningsgraden vid landets häkten framgår av nedanstående tabell. Antalet personer i häkte minskade något under år 2005, men då antalet ordinarie platser minskade än mer ökade beläggningsgraden till 104 %. Utöver de ordinarie platserna fanns även i medeltal 247 tillfälliga platser, bl.a. i polisarrestar. Om hänsyn tas även till dessa var beläggningsgraden ca 92 %.

Antal häktesplatser och medelbeläggning på häkte

År	Medelantal tillgängliga ordinarie platser		Beläggning i procent av tillgängliga platser
	Medelantal tillgängliga ordinarie platser	Medelbeläggning	
2000	1 521	1 367	90 %
2001	1 601	1 507	94 %
2002	1 681	1 652	98 %
2003	1 771	1 762	99 %
2004	1 931	1 947	101 %
2005	1 812	1 891	104 %

Antalet tillgängliga ordinarie platser har i stort sett varit oförändrat hittills under innevarande år (september).

Medelantalet verkställighetsfall i häkte minskade under år 2005 (se tabell).

Medelantal verkställighetsfall på rikets häkten

År	Medelantal verkställighetsfall på häkte	
	Därav fängelsedömda som väntar på anstaltsplats	
2000	206	153
2001	329	277
2002	350	307
2003	363	310
2004	465	400
2005	373	307

De tre faktorer som Kriminalvården bedömer ha påverkat antalet verkställighetsfall i häkte under år 2005 mest är att antalet slutna anstaltsplatser har ökat, att antalet lagakraftvunna domar har minskat samt att handläggningstiden för beslut om initialplaceringar har kortats. Den höga beläggningen på de slutna anstalterna utgjorde enligt Kriminalvården ett hinder när det gäller att ytterligare minska antalet verkställighetsfall.

Antalet *avvikelser* från slutna anstalter halverades under år 2005. Det gjorde även antalet avvikelser från öppna anstalter. Däremot ökade antalet avvikelser i samband med permission och annan utevistelse (se tabell).

Antalet avvikelser

År	Slutna anstalter		Öppna anstalter	
	Avvikelser direkt från anstalt ¹	Vid permission eller annan utevistelse	Avvikelser direkt från anstalt ¹	Vid permission eller annan utevistelse
2000	44	226	141	61
2001	29	225	120	62
2002	50	193	136	53
2003	45	172	239	54
2004	40	203	236	82
2005	18	410	118	151

¹ Inklusive i samband med transport.

Kriminalvården redovisar i årsredovisningen uppgifter om antalet avvikelser från häkten i samband med transporter och bevakade utevistelser under år 2005. Det anges att tre intagna avvek i samband med rättegångar, 3 i samband med transport, fem i samband med sjukhusbesök och 1 direkt från häkte.

För att förbättra säkerheten vid anstalterna har en *förändrad säkerhetsstruktur* successivt införts med början på central nivå genom skapandet av en säkerhetsgrupp. Säkerhetsgruppen har fokuserat resurser på utbildning för förhandlare och vakthavande samt för incidentledningsgrupper i syfte att skapa en beredskapsorganisation som har en samsyn på organisationen och de olika rollerna i en krissituation. Kriminalvården har under år 2005 prioriterat frågor om tydligare struktur, bättre rutiner och hjälpmedel för de åtta säkraste anstalterna. Det har bl.a. handlat om riktad säkerhetstillsyn, allmän inpasseringskontroll, utökat perimeterskydd, inpasseringshinder och översyn av nyckelsystem. Arbetet fortsätter med att utarbeta säkerhetsrutiner även på övriga slutna anstalter.

Kriminalvården har vidare infört system för att stoppa penningtransaktioner, till och från intagna, som kan antas ha samband med brottslig verksamhet. Som en följd av detta disponeras inte längre kontanta medel av intagna vid landets slutna anstalter. Vidare har metoder tagits fram för att göra bättre riskbedömningar inför transporter samt för att planera och genomföra bevakade permissioner med ett större mått av säkerhet.

Enligt Kriminalvårdens årsredovisning har ca 150 rapporter om *våld eller hot* från intagna mot personal samt ca 60 rapporter om hot mellan intagna i anstalt under år 2005 inkommit. Dessa siffror är ungefär desamma som för föregående år och är enligt Kriminalvården en kraftig underrapportering. Under år 2006 kommer Kriminalvården att installera ett nytt IT-baserat tillbuds- och incidentrapporteringssystem, vilket ska öka kvaliteten i inrapporteringen. Kriminalvården vidtog under år 2005 en rad åtgärder för att minska antalet incidenter. Det rörde sig bl.a. om organisatoriska förändringar, utbildningsinsatser, nya och förändrade arbetsmetoder samt tekniska förbättringar. I sammanhanget kan nämnas att Brottsförebyggande rådet (Brå) i en nyligen publicerad rapport kartlagt och analyserat förekomsten av det hot och våld som riktas mot Kriminalvårdens personal (Hot och våld mot Kriminalvårdens personal, Rapport 2006:5). Enligt rapporten utsattes 26 % av Kriminalvårdens personal någon gång under år 2005 för hot, våld eller trakasserier från intagna. Brå:s kartläggning utgör enligt Kriminalvården ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med frågan.

I nedanstående tabell redovisas antalet påbörjade *normalpermissioner* enligt 32 § första stycket lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt samt andelen av dessa som missköts genom uteblivande.

Påbörjade normalpermissioner vid anstalt

År	Slutna anstalter			Öppna anstalter		
	Normal- permissioner	Misskötta genom uteblivande		Normal- permissioner	Misskötta genom uteblivande	
		Antal	Andel		Antal	Andel
2000	9 364	124	1,32 %	8 088	48	0,59 %
2001	7 237	134	1,85 %	6 420	48	0,75 %
2002	7 228	107	1,48 %	8 060	42	0,52 %
2003	6 941	95	1,37 %	10 170	41	0,40 %
2004	7 372	79	1,07 %	11 745	67	0,57 %
2005	7 085	173	2,44 %	11 522	101	0,88 %

Av tabellen kan utläsas att antalet normalpermissioner vid de slutna anstalterna minskade något under år 2005. När det gäller misskötsamhet genom uteblivande har Kriminalvården för år 2005 tillämpat nya beräkningsrutiner, vilket innebär att siffrorna för detta år inte direkt kan jämföras med tidigare år. De nya rutinerna ger enligt Kriminalvården mer rättvisande siffror, medan de siffror som redovisas för tidigare år är för låga. Till exempel var andelen permissioner som missköts genom uteblivande under år 2004, vid beräkning enligt de nya rutinerna, 2,0 %, och inte, som redovisas i tabellen, 1,07 %.

Antalet enheter med *självförvaltning* ökade under år 2005. För att skilja på olika grader av självförvaltning införde Kriminalvården under år 2004 begreppen självförvaltning och självförvaltningsträning. Det senare innebär att intagna har ansvaret för vissa sysslor i det dagliga livet, t.ex. när det gäller boende, klädvård, vardagskunskap, arbete och fritid, medan inga eller bara enstaka måltider lagas av de intagna. Självförvaltning innebär att intagna själva lagar alla måltider alla veckans dagar samt ansvarar för sysslor som tillhör det dagliga livet när det gäller boende, samhälle, arbete och fritid. Den större delen av antalet platser för självförvaltning är förenade med budgetansvar, vilket innebär att intagna har eget ansvar för hushållsbudget. Den 1 januari 2006 fanns 863 platser för självförvaltning med budgetansvar, 272 platser med självförvaltning utan budgetansvar samt 416 platser med självförvaltningsträning. Detta kan jämföras med situationen den 1 januari 2005 då det fanns 584 platser för självförvaltning med budgetansvar, 275 platser med självförvaltning utan budgetansvar samt 712 platser med självförvaltningsträning. Under 2005 har således ett stort antal platser med självförvaltningsträning utvecklats till platser för självförvaltning med budgetansvar. Enligt Kriminalvården beaktas också behovet av ökad självförvaltning vid ny- och ombyggnation, samtidigt som lokalfrågan i många fall utgör ett hinder för utökad självförvaltning eftersom nödvändiga ombyggnader inte får bli för omfattande kostnadsmissigt.

Andelen av de intagna för vilka *verkställighetsplaner* upprättats uppgick under år 2005 till 38 %, vilket var en minskning med 5 procentenheter jämfört med föregående år. För klienter i frivården med dom på skyddstillsyn i sin verkställighet under år 2005 hade 52 % en upprättad verkställig-

hetsplan, motsvarande siffra för år 2004 var 62 %. Enligt Kriminalvården har nedgången sannolikt med rapporteringsrutinerna att göra. I maj 2005 introducerades ett nytt IT-stöd, och under året har en övergång till detta system skett successivt i takt med utbildningsinsatser. Från och med november 2005 är enbart registrering direkt i IT-systemet möjlig. I årsredovisningen för 2005 anges att en uppgång har noterats under november–december, vilket enligt Kriminalvården visar att såväl registreringsrutiner som planeringsarbete förbättrats. Av intagna som avtjänat två månader eller mer hade 83 % en verkställighetsplan.

Den totala *sysselsättningsgraden* för de intagna i anstalt sjönk under år 2005 till 67 %, att jämföras med 69 % föregående år. Sysselsättningsgraden bland de intagna i anstalt har minskat kontinuerligt de senaste åren (se tabell).

Fördelningen av sysselsättning vid anstalt (tusental tim.)

År	Arbetsdrift	Utbildning	Intern service	Programverksamhet	Övrig sysselsättning	Outnyttjad tid
2000	2 062	872	1 425	402	1 018	1 355
2001	2 073	898	1 483	384	1 156	1 561
2002	2 065	957	1 505	390	1 189	1 802
2003	2 365	1 082	1 610	452	1 185	2 643
2004	2 214	1 123	1 658	480	1 280	3 083
2005	2 066	1 116	1 618	396	1 359	3 228

Beträffande de enskilda sysselsättningsformerna kan särskilt noteras att brotts- och missbruksprogrammets andel av den totala sysselsättningstiden, som under senare år har utgjort omkring 5 %, under år 2005 minskade till omkring 4 %. Även andelen utbildning och arbetsdrift har minskat i förhållande till den totala sysselsättningstiden medan andelen outnyttjad tid ökat med ca 10 procentenheter under en femårsperiod.

När det gäller insatser på anstalterna och inom frivården för att utveckla *behandlingsplaneringen* samt för att ge fortsatt hög prioritet till insatser för att motivera intagna på häkte till åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger kan följande noteras.

Andelen intagna som missbrukar narkotika har ökat under ett antal år, och även år 2005 ökade andelen narkotikamissbrukare på anstalterna. Samtidigt minskade dock andelen blandmissbrukare, och den 1 oktober 2005 var andelen intagna som klassificerats som antingen narkotikamissbrukare eller blandmissbrukare drygt 55 %, en minskning med ca 2 procentenheter jämfört med samma datum föregående år (se tabell). Det bör här påpekas att detta inte innebär att mer än hälften av de intagna missbrukar under anstaltstiden; innebörden är att drygt hälften av de intagna bedömdes vara aktiva missbrukare när de togs in.

Drogmissbrukare inskrivna i anstalt per den 1 oktober åren 2000–2005

År	Totalt antal intagna	Narkotikamissbrukare		Blandmissbrukare		Alkoholmissbrukare	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
2000	3 633	1 215	33,4 %	624	17,2 %	479	13,2 %
2001	3 708	1 279	34,5 %	555	15,0 %	468	12,6 %
2002	4 188	1 427	34,1 %	762	18,2 %	523	12,5 %
2003	4 298	1 680	39,1 %	628	14,6 %	507	11,8 %
2004	4 306	1 617	37,6 %	821	19,1 %	499	11,6 %
2005	4 491	1 721	38,3 %	757	16,9 %	472	10,5 %

Kriminalvården har under år 2005 valt att koncentrera motivations- och behandlingsplatser för narkotikamissbrukare till sju särskilda behandlingsanstalter, varav två för kvinnor. Den 1 oktober 2005 fanns 1 386 anstaltsplatser på motivations- och behandlingsavdelningar för narkotikamissbrukare (varav 1 347 på slutna och 39 på öppna anstalter). Detta motsvarar ca 28 % av det totala antalet ordinarie anstaltsplatser (39 % av platserna på slutna och 3 % av platserna på öppna anstalter). Detta motsvarar i stort det antal platser som fanns den 1 oktober 2004. På en del anstalter som inte har speciellt avdelade ”narkotikaplatser” bedrevs ändå strukturerad programverksamhet avseende narkotika.

När det gäller insatser för att motivera intagna i häkte till behandling anger Kriminalvården att det under året, liksom under år 2004, har funnits tillgång till sådana särskilda uppsökare som inrättats inom ramen för kriminalvårdens narkotikauppdrag vid 18 av landets 30 häkten. De har sökt upp häktade för att samtala med dem om drogsituationen och vid behov motivera behandling. Totalt har drygt 2 700 möten dokumenterats och registrerats.

Bland frivårdsklienterna var andelen med känt missbruk i princip oförändrad. Den 1 april 2005 uppgick andelen frivårdsklienter med känt narkotika- eller blandmissbruk till knappt 46 %, en ökning med 1 procentenhet jämfört med föregående år. För tio år sedan var motsvarande siffra 29 %.

Beträffande *verksamheten inom frivården* kan noteras att det genomsnittliga antalet frivårdsklienter, inklusive personer dömda till villkorlig dom med samhällstjänst och klienter i anstalt med förordnad övervakare, minskade något år 2005 efter att ha ökat under flera år (se tabell i *bilaga 7*). Antalet personer som erbjöds möjlighet att avtjäna sitt fängelsestraff genom intensivövervakning med elektronisk kontroll, s.k. fotboja, ökade dock under året. Även antalet intagna som verkställde den sista tiden före villkorlig frigivning med elektronisk övervakning, s.k. IÖV-utsluss, ökade. Detta kan till stor del förklaras av de lagändringar som trädde i kraft den 1 april 2005 och som bl.a. innebar dels att målgruppen för intensivövervakning utökades så att även personer som har en strafftid på mer än tre månader och maximalt sex månader kan erbjudas intensivövervakning,

dels att fler intagna får möjlighet att avtjäna den sista delen av ett fängelsestraff med intensivövervakning (prop. 2004/05:34, bet. JuU14, SFS 2005:43).

Antalet utförda personutredningar under år 2005 uppgick till 26 061, vilket i stort motsvarade föregående år. Om man jämför år 2005 med år 2001 framgår att antalet personutredningar ökat med drygt 8 procent.

Antalet lekmanövervakare har minskat de senaste åren och i januari 2006 var antalet 4 242, en minskning med drygt 3 % jämfört med samma datum ett år tidigare. Även andelen klienter med lekmanövervakare har minskat de senaste åren och var den 1 januari 2006 41 %, vilket är 1 procentenhet mindre än föregående år.

Regeringen konstaterar i sin analys av Kriminalvårdens resultat år 2005 bl.a. följande.

Målen för verksamhetsområdet Verkställighet av påföljd har endast delvis uppnåtts. En fortsatt ansträngd platssituation har även detta år påverkat Kriminalvårdens förutsättningar att nå målen för verksamheten. På säkerhetsområdet har dock ett framgångsrikt arbete bl.a. resulterat i att antalet rymningar direkt från anstalt halverats.

Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Det är angeläget att Kriminalvårdens arbete redan från början fokuserar på insatser som ger den intagne förbättrade förutsättningar att leva ett liv utan kriminalitet och droger efter frigivningen. Ett första steg för att åstadkomma detta är att upprätta individuella verkställighetsplaner för alla intagna. Kriminalvården har infört instrument för verkställighetsplanering som ska vara ändamålsenliga och anpassade till den praktiska verksamheten. Resultaten för år 2005 visar dock att endast en låg andel av Kriminalvårdens klienter såväl i anstalt som i frivård haft en plan för sin verkställighet. Detta är anmärkningsvärt eftersom det är avgörande för en lyckad rehabilitering att de individuella behoven har identifierats. Uppgifter från årets sista månader indikerar dock att resultatet påtagligt förbättrats under årets senare del. Kriminalvården måste dock öka ansträngningarna för att komma till rätta med bristerna på detta område.

Utskottet vill i fråga om Kriminalvårdens verksamhet och resultat framföra följande.

Utskottet kan konstatera att *beläggningssituationen* på anstalter har förbättrats under år 2005, särskilt vad gäller de öppna anstalterna. En beläggningsgrad om 100 % innebär dock att situationen på de slutna anstalterna alltför ofta är mycket besvärlig. Även situationen på landets häkten är problematisk. Det är angeläget att den totala beläggningssituationen löses permanent. Detta är nödvändigt både för att verkställigheten av fängelsestraffen ska bli säker och human och för att arbetet med att förebygga återfall i brott ska kunna bli effektivt och verkningsfullt. Utskottet ser positivt på att antalet slutna anstaltsplatser ökat under år 2005 samt även fortsatt att öka under innevarande år.

Antalet verkställighetsfall på häkte minskade kraftigt under år 2005, vilket är glädjande, även om antalet fortfarande var högt. Problemet med ett stort antal verkställighetsfall på häkte har ett nära samband med överbeläggningen på de slutna anstalterna. Detta problem torde alltså bli mindre i takt med utbyggnaden av slutna anstaltsplatser.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att antalet *avvikelser* direkt från anstalt halverats under år 2005, och utskottet delar regeringens uppfattning att Kriminalvårdens arbete på säkerhetens område varit framgångsrikt.

Utskottet ser positivt på det arbete som bedrivs inom Kriminalvården för att öka inslagen av *självförvaltning* på anstalterna. Sådan verksamhet torde ha gynnsamma effekter på strävandena att anpassa de intagna för ett liv i frihet och att i största möjliga mån minska institutionaliseringens negativa effekter. Det är således ur återanpassningshänseende viktigt för de intagna att fler platser med självförvaltning inrättas.

Det är enligt utskottet oroväckande att andelen intagna för vilka *verkställighetsplaner* upprättats minskade under år 2005. Även om arbetet med att planera verkställigheten sannolikt påverkades av den höga anstaltsbeläggningen, och även om en förbättring kan noteras under årets sista månader, är det anmärkningsvärt att det för många intagna inte upprättas någon verkställighetsplan. Utskottet anser att Kriminalvården måste öka ansträngningarna så att målet att verkställighetsplaner upprättas för alla intagna nås.

I fråga om åtgärder för att förebygga återfall i brott vill utskottet betona vikten av att fängelsetiden ges ett meningsfullt innehåll och att de intagna därvid erbjuds lämplig *sysselsättning*. Det är oroväckande att den totala sysselsättningsgraden för de intagna fortsatte att minska även under år 2005, och framför allt att brotts- och missbruksprogrammets andel av den totala sysselsättningstiden minskade. Utskottet anser att Kriminalvården måste arbeta aktivt med att öka sysselsättningsgraden för de intagna samt göra tydliga satsningar på behandling och rehabilitering av dessa.

När det gäller insatserna för att *motivera intagna på häkte* till olika åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger ser utskottet med tillfredsställelse att Kriminalvården i den särskilda satsningen på att bekämpa narkotikamissbruket bland Kriminalvårdens klienter nått ett betydande antal häktesklienter i sin uppsökande verksamhet.

Beträffande målen för *frivårdsverksamheten* vill utskottet, på samma sätt som för anstaltsverksamheten, peka på betydelsen av en gedigen verkställighetsplanering.

Det är inte acceptabelt att de intagna *hotar* och på annat sätt *trakasserar* de anställda eller deras anhöriga. Utskottet, som noterar att Kriminalvården under år 2005 vidtagit åtgärder för att minska antalet incidenter, vill betona vikten av att Kriminalvården noga följer frågan samt fortsätter sitt arbete på detta område.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att Kriminalvården endast delvis har uppnått målen för verksamheten. Utskottet utgår ifrån att Kriminalvården även fortsättningsvis kommer att arbeta aktivt för att uppnå samtliga mål som uppställts för verksamheten samt att utbyggnaden av antalet anstaltsplatser fortsätter.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har, som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen, tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Kriminalvården för år 2007 med knappt 6,1 miljarder kronor.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2007 uppställt mål för sex olika verksamhetsområden. För Kriminalvårdens anstalts- och frivårdsverksamhet är det målen för verksamhetsområde 4, Verkställighet av påföljd, som är relevanta. Regeringen anger här två övergripande mål, dels ska påföljder verkställas på ett både säkert och humant sätt, dels ska antalet återfall i brott minska. De båda målen ska inte ställas mot varandra utan ses som jämställda och kompletterande.

Att verkställigheten ska vara säker innebär att brott under verkställigheten, vare sig det riktar sig mot allmänheten, Kriminalvårdens personal eller andra intagna, inte är acceptabelt. Aktiviteter i kriminella nätverk, rymningar och ordningsstörningar i allmänhet ska också förhindras. Det är nödvändigt att Kriminalvården har effektiva verktyg att motverka de kriminella nätverkens aktiviteter i anstalterna och kan hantera intagna som utgör säkerhetsrisker eller annars har en negativ inverkan på sin närmiljö. Ett dynamiskt säkerhetstänkande krävs, vilket innebär att personalen genom en tydlig, närvarande och professionell relation till de intagna kan påverka dem samt få kunskap om och förhindra planerade och pågående otillåtna aktiviteter. Det krävs emellertid också ett regelverk som ger Kriminalvården möjlighet att vidta kontrollåtgärder och att hantera de situationer som kan uppstå. Kriminalvårdskommittén lämnar i sitt betänkande, Framtidens kriminalvård (SOU 2005:54), förslag till en samlad reglering av verkställighetslagstiftningen, en ny kriminalvårdslag. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Det är enligt regeringen viktigt att all nybyggnad av platser utformas så att platserna i största möjliga utsträckning medger en flexibel användning i fråga om säkerhet och beläggning.

Förbud mot innehav av mobiltelefoner bör efterlevas, och narkotikahundar bör kunna användas i större utsträckning än i dag. Vidare bör utredas om intagnas möjligheter att inneha pass bör inskränkas efter avvikelser. Regeringen avser att noga följa det intensifierade arbetet med säkerhetsfrågor inom Kriminalvården. Behovet av ytterligare åtgärder kommer att övervägas kontinuerligt.

Höga krav måste ställas på Kriminalvården och tjänstemän som ansvarar för verkställigheten för att tillse att denna präglas av ett humant bemötande av klienter och deras anhöriga, en human människosyn, god omvårdnad och respekt för den enskildes integritet och rättssäkerhet. Det är också självklart att den dömda har att underkasta sig de restriktioner som följer av den utdömda påföljden och verkställighetsformen. Regeringen avser att återkomma med förslag som tydliggör drivkrafter och möjligheter för intagna att förändra sina liv.

Det är av största vikt att personalen har tillräcklig utbildning för sitt uppdrag och en trygg och säker arbetsmiljö. Regeringen kommer att överväga behovet av särskilda åtgärder för att säkerställa Kriminalvårdens kompetensförsörjning.

Återfallen i brott ska minska. Kriminalvården ska genom tidig kartläggning av klienterna och noggrann planering av insatser under verkställigheten skapa förutsättningar för en rehabilitering som leder till ett laglydigt liv efter avtjänat straff. Att finna de rätta formerna för att, med bibehållen trovärdighet i verkställigheten och utan att kraven på samhällsskydd och rättssäkerhet eftersätts, rehabilitera de intagna, är den kanske allra största utmaningen för framtidens kriminalvård. Även marginella förändringar har stor betydelse såväl ur ett mänskligt som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Regeringen anser det därför vara angeläget att instrumenten för att mäta återfall och studera orsakssamband utvecklas och förfinas.

Vissa områden ska prioriteras i det återfallsförebyggande arbetet. En individuell verkställighetsplan ska upprättas för alla intagna. All form av drogmissbruk ska identifieras och bekämpas, bl.a. genom att fler motivations- och behandlingsplatser inrättas. Dessutom ska innehållet i verkställigheten utvecklas, bl.a. ska för all programverksamhet finnas en klar målsättning och former för utvärdering och uppföljning. Här kan nämnas att regeringen kommer att avsätta särskilda medel för behandling av sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Möjligheterna till sysselsättning under verkställigheten måste öka och självförvaltning bör användas i ökad omfattning. Frigivningsförberedelserna ska förbättras och de utslussningsåtgärder som Kriminalvården initierar måste följas upp och utvärderas även på individnivå.

Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete har betydelse även när det gäller att förebygga brott.

För häktesverksamheten gäller målen för verksamhetsområde 2, Utredning och lagföring. Dessa är att brottsupplärningen ska öka och att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet.

Det är polisen och åklagarväsendet som ansvarar för merparten av verksamheten inom verksamhetsområdet, men även andra aktörer, däribland alltså Kriminalvården, verkar här. Det är enligt regeringen angeläget att

alla myndigheter som verkar inom verksamhetsområdet fördjupar sitt samarbete och bättre samordnar sina insatser på området. Det är viktigt att de samlade resurserna används på ett effektivt sätt.

Utskottet har inget att erinra mot regeringens bedömningar i denna del.

Övriga frågor

Häkte

I motion Ju236 (m, c) påtalar motionärerna vikten av samordning av ekonomiska och personella resurser mellan Kriminalvården och polisen samt begär att häktesfilialen i Hudiksvall inte ska läggas ned.

Som utskottet har anfört ovan i avsnittet om uppföljning av Kriminalvårdens resultat har regeringen lagt fast de riktlinjer för Kriminalvårdens långsiktiga lokalförsörjning som ska gälla vid platsutbyggnaden. Enligt dessa riktlinjer ska Kriminalvården bl.a. genomföra arbetet med att skapa fler häktes- och anstaltsplatser så att anstaltsstrukturen i framtiden består av färre och större enheter.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare avstyrkt yrkanden om att ett visst häkte ska vara kvar, senast våren 2006 (bet. 2005/06:JuU33 s. 42 f.).

Utskottet anser att frågor om hur stor en enskild anstalt eller hur stort ett häkte bör vara eller var kriminalvårdsverksamhet bör lokaliseras utgör angelägenheter för Kriminalvården att avgöra utifrån de krav som ställs på verksamheten. Det ankommer således enligt utskottet inte på riksdagen att uttala sig i sådana frågor. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Ju236.

Brottsförebyggande rådet, m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Brottsförebyggande rådets (Brå) resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet granskar Brå:s resultat mot bakgrund av de mål som ställts upp för verksamheten. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till Brå:s verksamhetsinriktning under år 2007. Utskottet behandlar även ett motionsyrkande om att ge Brå i uppdrag att kartlägga arbetsmiljöproblem. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Inledning

Brottsförebyggande rådet (Brå) är ett expertorgan inom rättsväsendet som löpande ska bistå regeringen i kriminalpolitiska frågor. Rådets huvudsakliga uppgifter är utveckling, utvärdering, tillämpad forskning och information inom det kriminalpolitiska området. Brå ansvarar vidare för den

officiella kriminalstatistiken. Myndigheten ansvarar även för att stimulera medlingsverksamheten och det lokala brottsförebyggande arbetet. Brå fördelar också de medel som finns på anslaget Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.

Till Brå är knutet en vetenskaplig nämnd med representanter från olika ämnesområden som har betydelse för Brå:s verksamhet. Tidigare fanns även en referensgrupp för rättsväsendet, som skulle ge förslag till prioriteringar av rådets forsknings- och utvecklingsarbete och skapa ökade kontakter mellan praktiskt och vetenskapligt verksamma inom rättsväsendet. Denna avskaffades den 1 januari 2006, då en ny förordning (2005:1033) med instruktion för Brottsförebyggande rådet trädde i kraft. Till grund för de ändringar som då genomfördes låg bl.a. de förslag rörande Brå:s organisation och arbetsuppgifter som fördes fram i betänkandet Brottsförebyggande kunskapsutveckling (SOU 2004:18). Förslagen syftade till att främja kunskapsupbyggnaden och kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området. Brå:s arbetsuppgifter finns närmare reglerade i myndighetens instruktion.

Resultatuppföljning

I detta avsnitt redovisas Brottsförebyggande rådets resultat för år 2005. Utskottet utgår i huvudsak från de uppgifter som lämnats i Brå:s årsredovisning för år 2005. Resultat bör bedömas främst mot bakgrund av de mål som ställts upp för verksamheten. Enligt dessa skulle kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området förbättras. Särskilt fokus skulle läggas på förbättrad kunskaps- och metodutveckling inom rättsväsendets myndigheter med beaktande av nationell och internationell forskning. Effekterna av politiskt beslutade reformer av särskild vikt eller större förändringar av annat slag inom rättsväsendets verksamhet skulle utvärderas. Den officiella rättsstatistiken för år 2004 skulle offentliggöras och publiceras senast den 1 juni 2005, och statistiken skulle löpande utvecklas och hålla en hög kvalitet. Verksamheten vid de lokala brottsförebyggande råden skulle utvecklas och kunskaps- och metodutvecklingen förbättras. Dessutom skulle Brå fungera som ett stabsorgan för regeringen i kriminalpolitiska frågor och bl.a. ha beredskap för att med kort varsel ta hand om uppdrag m.m. som regeringen har behov av att få utförda.

Rörande Brå:s uppgift att sörja för *kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området* kan följande nämnas. Brå har under år 2005 arbetat med sex olika regeringsuppdrag, varav fyra löper över flera år. Bland annat har Brå redovisat en plan för – och påbörjat arbetet med – att genomföra en nationell brottsoffer- och trygghetsundersökning, påbörjat en kartläggning av omfattningen och karaktären av hot och våld mot Kriminalvårdens personal (Rapport 2006:5) samt tagit fram ett kunskapsunderlag om s.k. stalkning (Rapport 2006:3). Brå har även genomfört sex egeninitierade projekt som slut- eller delredovisats i rapporter under år 2005, t.ex. en kart-

läggning av den polisanmälda våldtäktsbrottsligheten (Rapport 2005:7) och en resultatredovisning rörande brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet (Rapport 2005:17). Vidare har Brå under år 2005 påbörjat ett flertal egeninitierade projekt som ännu inte redovisats.

Under år 2005 publicerade Brå, såvitt avser *utvärdering av kriminalpolitiska reformer*, sex rapporter som redovisade resultat från utvärderingar av reformer eller större förändringar inom rättsväsendet. Alla rapporter utom en hänförde sig till projekt som utförts på regeringens uppdrag.

När det gäller *kriminalstatistik* kan bl.a. noteras att brottsstatistiken publicerades den 31 mars och att statistiken över personer lagförda för brott och statistiken över återfall i brott publicerades den 27 maj. Vidare har Brå under år 2005 påbörjat ett omfattande utvecklingsarbete av det befintliga statistiksystemet för den officiella rättsstatistiken. Till detta kommer att RIF-samverkan (rättsväsendets informationsförsörjning) ställer höga krav på utvecklingsarbetet, bl.a. avseende den säkerhetsnivå som myndigheterna måste leva upp till.

För att på ett ändamålsenligt sätt sprida den kunskap som finns hos Brå och se till att den kommer till användning publicerade myndigheten under år 2005 bl.a. 18 tryckta rapporter, 8 webbpublikationer, 4 faktablad i Brå:s Kort om-serie samt 6 övriga publikationer. Brå har även lagt ned resurser på att kommunicera resultaten av myndighetens verksamhet vid konferenser, seminarier, utbildningsdagar och mässor samt på annat sätt, som t.ex. i tidskriften Apropå och på Brå:s webbplats.

Under år 2005 har Brå fortsatt sitt arbete för att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Vid utgången av år 2005 fanns det 297 lokala brottsförebyggande råd runt om i landet som Brå hade kännedom om, vilket motsvarade situationen vid utgången av år 2004. Under åren 2004–2005 genomförde Brå en förnyad kartläggning av lokala brottsförebyggande råd. Samtliga kommuner i landet och stadsdelarna i de tre storstäderna tillsändes en enkät om det lokala brottsförebyggande arbetet. Drygt 80 % av enkäterna (235 stycken) besvarades. Resultaten har sammanställts och publicerats i rapporten *Ett steg på väg – Kartläggning av de lokala brottsförebyggande råden* (Rapport 2005:15) där de olika rådens utveckling och arbete beskrivs och analyseras. Kartläggningen visar bl.a. att det finns stora variationer mellan råden när det gäller deras aktiviteter och vilka förutsättningar de har att bedriva brottsförebyggande arbete. Sammanfattningsvis tycks det lokala brottsförebyggande arbetet i landet ha utvecklats både kvantitativt och kvalitativt under de nio år som har gått sedan det nationella brottsförebyggande programmet (Ds 1996:59) publicerades. Det stöd som Brå ger till de lokala råden är välkänt och används i ganska stor omfattning. Samtidigt uttrycker de lokala råden ett behov av mer omfattande och handfast kunskaps- och metodstöd än det som myndigheten ger i dag.

Under år 2005 beviljade Brå ekonomiskt stöd för lokalt brottsförebyggande arbete till totalt 53 projekt. Myndigheten har t.ex. beviljat ekonomiskt stöd till 28 lokala brottsförebyggande projekt som syftar till att minska antalet tillfällen till brott, minska nyrekryteringen till kriminella livsstilar eller minska brottsaktiviteten hos återfallskriminella. De flesta av projekten har även finansierats med andra medel än dem som Brå bidragit med. De lokala råden har också under år 2005 haft möjlighet att söka ett mindre ekonomiskt stöd för delfinansiering av nätverksträffar, dvs. seminarier eller liknande där flera lokala brottsförebyggande råd deltar. Myndigheten har givit ekonomiskt stöd till delfinansiering av sex sådana träffar. Det totala belopp som Brå beviljat under året var 3 477 222 kr, vilket var avsevärt mindre än under föregående år (se tabell).

Ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

År	Antal projekt som beviljats ekonomiskt stöd	Totalt beviljat belopp för lokalt brottsförebyggande arbete
2000	97	7 360 000 kr
2001	85	6 673 000 kr
2002	71	4 307 367 kr
2003	89	5 246 752 kr
2004	69	5 626 313 kr
2005	53	3 506 190 kr

Orsakerna till det minskade stödet är enligt Brå främst att myndigheterna under de närmast föregående verksamhetsåren disponerat stora överföringsbelopp på det aktuella anslaget. Under år 2004 t.ex. förbrukades 2,8 miljoner kronor mer än vad som anslagits för verksamheten. För att täcka utgifterna utnyttjade Brå anslagssparandet, vilket till betydande del var in-tecknat för olika projekt som beviljats bidrag under år 2003 men där utbetalningarna skedde först under år 2004.

Den 1 juli 2002 trädde lagen (2002:445) om medling med anledning av brott i kraft. Sådan medling ska ske i kommunal eller statlig regi. På regeringens uppdrag ger Brå stöd på olika sätt för att stimulera medlingsverksamheten. Under år 2005 har Brå disponerat nära 12 miljoner kronor för att utveckla medlingsverksamheten med målsättning att den på sikt kan bli tillgänglig i hela landet. Ekonomiskt stöd för medlingsverksamhet har fördelats i två olika former: som verksamhetsbidrag och som utbildningsstöd. Brå:s uppdrag att stödja medlingsverksamheten ska upphöra fr.o.m. år 2008 (prop. 2005/06:165, bet. JuU34).

Det övergripande målet för verksamhetsområdet Brottsförebyggande arbete, till vilket bl.a. Brå:s verksamhet hör, var att brott ska förebyggas.

Regeringen anför i budgetpropositionen att målet för verksamhetsområdet inte har uppfyllts fullt ut. Bedömningen grundar sig framför allt på det faktum att antalet anmälda våldsbrott under år 2005 ökade med 7 %. Bedömningen stärks enligt regeringen av att Rikspolisstyrelsen anser att

polisorganisationen inte helt har uppnått målet. Enligt regeringen går det att komma betydligt längre i det brottsförebyggande arbetet inom rättsväsendet.

När det gäller Brå har dock myndigheten, enligt vad som framkommer i budgetpropositionen, gjort bedömningen att man har uppfyllt sina delar av verksamhetsmålet.

Utskottet anser att inget har framkommit som tyder på att Brå inte skulle ha uppfyllt målen för verksamheten.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2007 till Brottsförebyggande rådet med 60 263 000 kr och Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete med 7 157 000 kr.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2007 uppställt mål för olika verksamhetsområden. För Brå är det främst verksamhetsområdet Brottsförebyggande arbete som är relevant. Målet för verksamhetsområdet är att antalet brott ska minska och att antalet brottsoffer därmed ska bli färre. Detta ska synas genom att antalet anmälda brott ska minska.

För att det brottsförebyggande arbetet ska fungera är det enligt regeringen viktigt att kunskapsnivån inom området är hög på alla organisatoriska nivåer i rättsväsendet. Brå:s arbete ska ytterligare fokuseras på att ta fram kunskap om framgångsrik brottsbekämpning. Brå ska vara en myndighet vars arbete i högre grad än tidigare ska kunna utgöra ett kunskaps- och metodstöd i andra myndigheters verksamhet. Det ska finnas utrymme för en hög grad av samverkan mellan Brå och andra myndigheter i och utanför rättsväsendet.

Enligt regeringen är det även angeläget att förstärka och effektivisera det lokala brottsförebyggande arbetet. Brå har här fått en nyckelroll när det gäller att stödja de lokala brottsförebyggande råden och deras verksamhet. Det är viktigt att de lokala brottsförebyggande råden kan få stöd och hjälp med kunskaps- och metodutveckling i sitt arbete.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens bedömningar i denna del.

Övriga frågor

I motion A319 (s) begär motionärerna att Brå ska ges i uppdrag att kartlägga arbetsmiljöproblem på arbetsplatser där det finns utstationerad arbetskraft i syfte att förebygga arbetsmiljöbrott.

Den som, genom att uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätta vad som i enlighet med arbetsmiljölagen (1977:1160) ålegat honom till förebyggande av ohälsa eller olycksfall, har gjort sig skyldig till vållande till annans död, vållande till kroppsskada eller sjukdom eller framkallande av fara för annan, döms för arbetsmiljöbrott (3 kap. 10 § brottsbalken).

Arbetsmiljöverket utövar tillsyn över att arbetsmiljölagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs (7 kap. 1 § arbetsmiljölagen). Myndigheten har rätt att efter anfordran erhålla de upplysningar, handlingar och prov samt påkalla de undersökningar som behövs för tillsynen (3 §). Arbetsmiljöverket har därvid tillträde till arbetsställe för tillsyn (5 §).

Utredningen om arbetsmiljölagen har i uppdrag att gå igenom delar av arbetsmiljölagen. Bland annat ska utredningen utreda frågan om det bör göras ändringar i arbetsmiljölagen som möjliggör en effektivare tillsyn när det gäller arbetsmiljöbrister i företag som inte har sitt säte i Sverige eller som ändrar identitet genom överlåtelse av verksamhet. Utredningen ska redovisa sitt arbete i denna del i ett slutbetänkande senast den 1 mars 2007 (dir. 2004:91, dir. 2005:114).

Utskottet, som konstaterar att ett bifall av motionärernas önskemål skulle innebära en ny typ av uppdrag till Brå, anser att utredningens arbete inte bör föregripas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion A319 i nu behandlad del.

Rättsmedicinalverket

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Rättsmedicinalverkets resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet har ingen invändning mot regeringens bedömning att Rättsmedicinalverkets resultat i huvudsak är gott. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till Rättsmedicinalverkets verksamhetsinriktning för år 2007. Utskottet har inga invändningar mot denna.

Inledning

Rättsmedicinalverket är central förvaltningsmyndighet för rättspsykiatrisk, rättsmedicinsk, rättskemisk och rättsgenetisk verksamhet i den utsträckning sådana frågor inte handläggs av någon annan statlig myndighet. Verkets roll inom rättsväsendet är att bidra med utredningsstöd i form av forensisk verksamhet. Rättsmedicinalverkets huvuduppgift är att avge sakkunnigutlåtanden till polis, åklagare och domstolar. Rättsmedicinalverkets arbetsuppgifter finns närmare reglerade i förordningen (1996:613) med instruktion för Rättsmedicinalverket. Verket bedriver såväl anslags- som avgiftsfinansierad verksamhet.

Resultatuppföljning

För Rättsmedicinalverket gällde för år 2005 följande verksamhetsmål. När det gäller verksamhetsgrenen Rättspsykiatri är målet att kvaliteten i den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten ska vidareutvecklas. Verksam-

heten ska svara mot uppdragsgivarnas behov och bedrivs med respekt för de undersöktas personliga integritet. Undersökningsenheterna ska erbjuda god omvårdnad och samtidigt tillgodose behovet av samhällsskydd. För verksamhetsgrenarna Rättsmedicin, Rättskemi och Rättsgenetik gäller att kvaliteten i respektive undersökningsverksamhet ska vidareutvecklas. Respektive verksamhet ska svara mot uppdragsgivarnas behov och bedrivs med respekt för de undersöktas personliga integritet. Dessutom ska Rättsmedicinalverket bidra till det brottsförebyggande arbetet.

Av Rättsmedicinalverkets årsredovisning för år 2005 framgår bl.a. följande.

Inledningen av verksamhetsåret 2005 präglades starkt av medverkan i identifieringsarbetet efter flodvågskatastrofen i Sydostasien annandag jul år 2004. Totalt har ett 60-tal av verkets anställda inklusive ett 10-tal kontrakterade tandläkare varit mer direkt involverade i identifieringsarbetet både hemma och i Thailand. Totalt har ca 250 arbetsveckor genomförts av verkets personal med anledning av katastrofen.

Inom rättspsykiatri minskade domstolarnas efterfrågan på rättspsykiatriska undersökningar (RPU) med 11 % under år 2005 jämfört med föregående år. Under år 2005 bedömdes vid rättspsykiatrisk undersökning (RPU) att 45 % av de undersökta led av en allvarlig psykisk störning. Vid 42 % av undersökningarna föreslogs rättspsykiatrisk vård som påföljd och vid 8 % skyddstillsyn. Även antalet av Rättsmedicinalverket utfärdade läkarintyg enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., s.k. § 7-intyg, minskade under år 2005. Minskningen var 7 % jämfört med föregående år (se tabell).

Domstolarnas förtroende för verkets undersökningar var fortsatt högt. Av inkomna domar (januari 2006) framgår att förslag i RPU om överlämnande till rättspsykiatrisk vård till 98 % följdes av domstolarna. I två fall dömdes till fängelse efter annan bedömning i rättsliga rådet, en person dömdes till skyddstillsyn och en frikändes.

Medianhandläggningstiderna för RPU var 28 dagar för häktade och 42 dagar för ej häktade. Andelen ärenden där väntetiden i häkte översteg 7 dagar minskade under år 2005 till 1 % från att ha varit väsentligt högre föregående år (7 %). Även andelen anstånd med avgivande av utlåtande minskade jämfört med föregående år.

Antalet rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg

År	Utförda rättspsykiatriska undersökningar	Utfärdade § 7-intyg
2000	619	1 772
2001	589	1 792
2002	670	1 878
2003	688	1 911
2004	634	1 866 ¹
2005	563	1 740

¹Antalet reviderat sedan föregående års redovisning.

Den *rättsmedicinska* verksamhetsgrenen har, som nämnts ovan, präglats starkt under året av insatserna efter flodvågskatastrofen. Vidare har antalet rättsmedicinska kroppsundersökningar av levande personer och yttranden över dessa har ökat under år 2005 med drygt 6 % jämfört med föregående år. Under år 2005 har två (0,04 %) rättsmedicinska obduktionsrapporter remitterats till Socialstyrelsens rättsliga råd för bedömning. Mediantiderna för ärenden avseende levande personer var 6 dagar och för rättsmedicinska undersökningar av avlidna 47 dagar under år 2005. Motsvarande tider för år 2004 var 7 respektive 42 dagar. Enligt Rättsmedicinalverket har avdelningarna med hänvisning till situationen med ökande efterfrågan av rättsmedicinsk medverkan vid olika typer av ärenden och samtidig brist på rättsläkare samt omfattande engagemang i katastrofarbetet, prioriterat handläggningen av undersökningar av levande personer och utvidgade rättsmedicinska obduktioner, dvs. ärenden med pågående förundersökning. Därför har trots ansträngningar handläggningstiderna för rättsmedicinska obduktioner inte minskat.

Det totala antalet ärenden inom den *rättskemiska* verksamheten minskade under år 2005. Den del av ärendena som belastar anslagsmedlen ökade emellertid med 3 % jämfört med föregående år. Den största ökningen i anslagsverksamheten stod antalet drograttfylleriärenden för med en ökning om 10 % jämfört med år 2004. Handläggningstiderna för de olika ärendetyperna hölls i stort sett oförändrade.

Inom *rättsgenetiken* fick betydande resurser läggas på att utveckla lämplig metodik för att klara uppdraget att identifiera offren för flodvågskatastrofen. Trots den ökade belastningen på grund av identifieringsarbetet efter flodvågskatastrofen har handläggningstiderna kunnat hållas nere. Medianhandläggningstiden var 10 dagar, jämfört med 9 dagar året innan.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att antalet ärenden inom Rättsmedicinalverkets *rättspsykiatriska* verksamhet under år 2005 har varit mindre än de närmast föregående åren. Det är en anledning till det positiva verksamhetsresultatet. Regeringen konstaterar även att verkets arbete för att minska väntetiderna i häkte gett resultat. Det är enligt regeringen positivt att andelen ärenden inom rättspsykiatrin där väntetiden överstigit 7 dagar sjunkit. Det är också positivt att utredningstiderna kunnat minskas.

Den utredningsverksamhet som bedrivits vid Rättsmedicinalverket har fortsatt att utvecklas och anpassas utifrån den brottsutredande verksamhetens behov.

Regeringen ser positivt på den utveckling som har skett och bedömer verksamhetsresultatet som i huvudsak gott.

Utskottet konstaterar att inget framkommit som talar mot regeringens bedömning av Rättsmedicinalverkets verksamhet.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Rättsmedicinalverket för år 2007 på 241 367 000 kr.

Regeringen påpekar att Statens kriminaltekniska laboratorium och Rättsmedicinalverket sedan några år bedriver ett arbete för att åstadkomma en lämplig och ändamålsenlig samverkan i sina verksamheter. Därutöver har det genomförts en utredning (dir. 2005:104) med uppdrag att ingående kartlägga och beskriva de verksamheter som i dag bedrivs inom Rättsmedicinalverket och Statens kriminaltekniska laboratorium. Utifrån denna beskrivning skulle utredaren överväga för- och nackdelar med att lägga samman verksamheterna i en myndighet. Utredningen har i juni 2006 presenterat delbetänkandet Forensiska institutet – Ny myndighet för kriminalteknik, rättsmedicin och rättspsykiatri (SOU 2006:63). Som framgår av namnet på delbetänkandet föreslår utredaren att Rättsmedicinalverket och Statens kriminaltekniska laboratorium slås samman till en myndighet. Betänkandet bereds i Justitiedepartementet. Enligt direktiven återstår det för utredaren att göra en översyn av den rättsmedicinska verksamheten och bl.a. överväga och presentera förslag till hur tillsynen över den rättsmedicinska verksamheten bör utformas. Utredningen kommer att lämna sitt slutbetänkande den 8 december 2006.

Utskottet delar regeringens bedömning.

Brottsoffermyndigheten, m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogör utskottet för Brottsoffermyndighetens och Brottsofferfondens resultat under verksamhetsåret 2005. Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden som i korthet innebär att målet för verksamhetsområdet har uppnåtts. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilken inriktning Brottsoffermyndigheten bör ha under år 2007. Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anger i denna del.

Inledning

Brottsoffermyndigheten har ett övergripande ansvar för att främja alla brottsoffers rättigheter, behov och intressen. I Brottsoffermyndighetens uppdrag ingår bl.a. att pröva ärenden om brottsskadeersättning enligt brottsskadelagen (1978:413) och frågor om bidrag från Brottsofferfonden. Myndigheten har även andra uppgifter, såsom att aktivt verka för att de som berörs får kännedom om möjligheterna till brottsskadeersättning och bidrag från Brottsofferfonden. Vid Brottsoffermyndigheten finns en nämnd som prövar vissa ärenden om brottsskadeersättning och ett råd som prövar ansökningar om bidrag från Brottsofferfonden.

Utredningen om Brottsoffermyndigheten föreslog i sitt betänkande En översyn av Brottsoffermyndigheten (SOU 2004:61) bl.a. att Brottsoffermyndigheten får en samordningsuppgift för brottsofferfrågornas behandling i samhället. Betänkandet har bl.a. legat till grund för en ny instruktion för Brottsoffermyndigheten (SFS 2005:1032), som trädde i kraft den 1 januari 2006. I den nya instruktionen slås fast bl.a. att Brottsoffermyndigheten ska vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor.

Resultatuppföljning

För Brottsoffermyndigheten gällde under år 2005 verksamhetsområde 5 Reparativ verksamhet. Målet för verksamhetsområdet var att skadeverkningarna av brott skulle minska. Regeringen hade bestämt mål för verksamhetsgrenar. De mål som bestämts för verksamhetsgrenen Brottsskadeärenden var att ansökningar om brottsskadeersättning skulle handläggas så snabbt, enkelt och rättssäkert som möjligt med hänsyn till den utredning som ärendet kräver. Verksamheten och rutinerna för att återkräva utbetalad ersättning (regress) skulle utvecklas. Målet för verksamhetsgrenen Brottsofferfonden var att de organisationer och projekt som bedömdes kunna tillföra brottsoffer störst nytta skulle beviljas bidrag ur fonden. Projekt inriktade på brott mot barn och ungdomar, mäns våld mot kvinnor och brott med rasistiska, främlingsfientliga eller homofobiska inslag skulle prioriteras. För verksamhetsgrenen Information gällde att Brottsoffermyndigheten skulle tillhandahålla information som syftar till att sprida kunskap om Brottsofferfonden och om projekt genomförda med bidrag från fonden. Vidare skulle Brottsoffermyndigheten tillhandahålla information till brottsoffer om att de är eller kan vara berättigade till brottsskadeersättning. Myndigheten skulle därvid särskilt beakta att brottsoffer med bristande kunskaper i svenska språket kan ha ett särskilt behov av information.

Som framgår av nedanstående tabell inkom 10 887 ansökningar om brottsskadeersättning under år 2005. Detta innebar en ökning jämfört med år 2004 med drygt 5 %. Under år 2005 avgjordes 9 990 ärenden, vilket var en minskning med 6 % jämfört med år 2004. Antalet balanserade ärenden uppgick vid utgången av året till 2 394, vilket var en ökning med ungefär 60 % jämfört med föregående år. Brottsoffermyndigheten anger

ökad ärendetillströmning och hög personalomsättning som orsakar till balansökningen. Något över 87 % av de avgjorda ärendena handlades på mindre än fyra månader, vilket var i nivå med föregående år.

Brottskadeärenden 2000–2005

År	Inkomna brottskadeärenden	Avgjorda brottskadeärenden	Antal ärenden som handlagts inom 4 mån.	Ärendebalans vid årets utgång
2000	6 522	6 491	58 %	1 755
2001	7 306	7 183	66 %	1 876
2002	8 753	8 934	78 %	1 688
2003	9 299	9 219	83 %	1 761
2004	10 339	10 616	89 %	1 492
2005	10 887	9 990	87 %	2 394

Av nedanstående tabell framgår att under år 2005 utbetalades ca 87,7 miljoner kronor i brottskadeersättning. Detta var en minskning med knappt 8 % jämfört med år 2004. Samtidigt flöt intäkter in från regressverksamheten med drygt 13,3 miljoner kronor, en ökning jämfört med föregående år på drygt 22 %. Från och med år 2005 initieras regress direkt i samband med utbetald brottskadeersättning i fall där gärningsmannen är känd. Intäkterna från regressen finansierade till mer än 15 % den utbetalade brottskadeersättningen. Den stora merparten av de utbetalade medlen avsåg ersättning för personskador; endast ca 170 000 kr betalades som ersättning för sak- och förmögenhetsskador, vilket var en minskning med mer än hälften jämfört med år 2004 (380 000 kr).

Utbetald brottskadeersättning och intäkter från regressverksamhet 2000–2005 (Beloppen anges i tusental kronor)

År	Utbetald brottskadeersättning	Intäkter från regressverksamheten
2000	67 346	3 441
2001	80 126	5 264
2002	84 793	6 487
2003	83 964	8 191
2004	95 006	10 883
2005	87 702	13 325

Under år 2005 kom det in totalt 456 ansökningar om bidrag från Brottsofferfonden. Ansökningarna avsåg olika projekt med önskemål om bidrag till ett sammanlagt belopp om ca 107 miljoner kronor. Under året inkom även 216 ansökningar om verksamhetsstöd för löpande verksamheter. Brottsofferfondens intäkter genom avgifter uppgick under samma tid till nästan 32 miljoner kronor. 208 projekt beviljades finansiering och i 207 fall beviljades verksamhetsstöd med tillsammans knappt 29,6 miljoner kronor, vilket var en mindre ökning jämfört med föregående år. Av de projekt som beviljades stöd var 86 inriktade på mäns våld mot kvinnor, 37 på frågor kring

brott mot barn och ungdomar och 5 rörde offer för homofobiska brott. När det gäller offer för brott med rasistiska eller främlingsfientliga förtecken beviljades 3 projekt finansiering.

Brottsoffermyndigheten har tagit fram skriftligt informationsmaterial om brottsskadeersättning vilket är tillgängligt på tio språk. Materialet sprids bl.a. av polis, åklagare, domstolar och de ideella brottsofferorganisationerna. Brottsoffermyndigheten har även tagit fram en informationsstrategi för sitt utåtriktade arbete.

Regeringen anger att indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen av det reparativa arbetet är antalet brottsskadeansökningar som hanteras av Brottsoffermyndigheten, handläggningstiden av ett ärende och hur mycket som faktiskt betalas ut i ersättning. Regeringen anser att utifrån de valda indikatorerna för att bedöma måluppfyllelsen har målet för verksamhetsområdet uppnåtts. Regeringen betonar vikten av att brottsoffer får information om sina rättigheter och möjligheter till stöd och hjälp och konstaterar att Brottsoffermyndigheten har genomfört stora informationsinsatser. Att myndigheten är framgångsrik i sitt arbete visar enligt regeringen det fortsatta ökande antalet ansökningar om brottsskadeersättning. Alltför många brottsoffer får brottsskadeersättning, och det är en utveckling som enligt regeringen måste fortsätta. Att utöva regress från den dömda gärningsmannen är betydelsefullt ur ekonomisk synpunkt men även av rättviseskäl för brottsoffret och som en signal och reaktion från samhället. Regressverksamheten bör prioriteras och regressstrategin utvecklas. När det gäller information till brottsoffer är det angeläget att säkerställa att brottsoffer med utländsk bakgrund också nås av information. Vidare är regeringen positiv till att ansökningar om bidrag från Brottsofferfonden kommer från många olika organisationer, forskare och andra aktörer som verkar inom brottsofferområdet.

Utskottet ansluter sig till regeringen i fråga om måluppfyllelsen av det reparativa arbetet. Således anser även utskottet att, mot bakgrund av de överväganden som regeringen redogör för, målet för verksamhetsområdet har uppnåtts.

Verksamhetsinriktning år 2007

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2007 till Brottsoffermyndigheten med drygt 29,7 miljoner kronor samt till Ersättning för skador på grund av brott med knappt 89,5 miljoner kronor.

Regeringen har för år 2007 uppställt mål för sex olika verksamhetsområden. Regeringen anger som mål för verksamhetsområde 5 Reparativ verksamhet att skadeverkningarna av brott ska minska. Brottsoffermyndighetens uppgift är att främja alla brottsoffers rättigheter, behov och intressen. Brottsoffermyndighetens övergripande roll – att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor – innefattar även att initiera samverkan kring och

sprida information om dessa frågor. Det är viktigt att brottsdrabbade får upprättelse. Genom skadestånd och brottskadeersättning kan drabbade brottsoffer få ekonomisk kompensation. Ärenden avseende brottskadeersättning handläggs vid Brottsoffermyndigheten. Myndigheten administrerar även Brottsofferfonden. Fonden fördelar medel till forskning och brottsofferinriktade projekt. Målsättningen är att få mer kunskap om brottsofferfrågor och att förbättra stödet för brottsoffer. I sammanhanget kan nämnas att det enligt regeringen finns anledning att utreda hur man kan skapa bättre rutiner för att brottsoffer ska kunna få tilldömda skadestånd.

Utskottet har inget att invända mot att Brottsoffermyndigheten arbetar vidare med denna inriktning.

Rättsliga biträden

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet redogör utskottet för anslaget Rättsliga biträden m.m. Utskottet behandlar också ett antal motionsyrkanden bl.a. om att utvärdera rättshjälpslagen. Utskottet avstyrker motionerna med hänvisning till vad regeringen anför i propositionen.

Jämför reservationerna 6 (s), 7 (v) och 8 (mp).

Inledning

Rättshjälpslagen (1996:1619) har till grundläggande syfte att ge rättsskydd åt dem som inte kan få rättsligt bistånd på annat sätt.

Enligt lagen är rättshjälpen subsidiär till rättsskyddet, dvs. den som har en rättsskyddsförsäkring eller liknande rättsskydd som omfattar den aktuella rättsliga angelägenheten får inte beviljas rättshjälp. Vidare innebär lagen att den som inte har rättsskydd av ifrågavarande slag, men som borde ha haft det med hänsyn till sitt försäkringsskydd i övrigt eller till sina personliga och ekonomiska förhållanden, får beviljas rättshjälp endast om det finns särskilda skäl (9 §). Som en allmän förutsättning för att rättshjälp ska beviljas gäller att det, med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde samt omständigheterna i övrigt, är rimligt att staten bidrar till kostnaderna (8 §).

Enligt rättshjälpslagen är inkomstgränsen för rättshjälp 260 000 kr i årsinkomst (6 § första stycket). Lagen föreskriver också att rådgivning i minst en timme som huvudregel är en förutsättning för att rättshjälp ska beviljas (2 § andra stycket). Vidare innebär lagen bl.a. att biträdesbehovet är avgörande för om rättshjälp ska beviljas (7 §) och att biträde enligt rättshjälpslagen normalt får ersättning för högst 100 timmars arbete (15 §).

Resultatuppföljning

Från anslaget ska betalas de kostnader som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebitråde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Därutöver ska från anslaget betalas de kostnader som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, dock inte sådana kostnader som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget finansierar också utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn, samt utgifter för bevisning, parter, tolk och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser, ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare. Vidare betalas från anslaget kostnader som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska bäras av annan myndighet.

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, 27 § rättshjälpslagen, 5 § lagen om målsägandebitråde och 5 § lagen om offentligt biträde bestämmer regeringen den timkostnadsnorm som ligger till grund för ersättning för arbete på rättshjälpsområdet. Timkostnadsnormen för år 2006 är 1 029 kr exklusive mervärdesskatt. För närvarande finns det taxor för ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden i vissa brottmål i tingsrätt och hovrätt (DVFS 2005:9 och 2005:10). Taxorna beslutas av Domstolsverket på grundval av timkostnadsnormen.

Utgifterna på anslaget är regelstyrda. De faktorer som styr utgifterna är framför allt antalet mål och ärenden, målens och ärendenas svårighetsgrad, ersättningsnivån till biträden och offentliga försvarare samt den andel av rättshjälpskostnaderna som betalas av den rättssökande. Utgifterna för offentliga försvarare har mer än fördubblats de senaste nio åren (från ca 360 miljoner kronor år 1996 till 726 miljoner kronor år 2005) och kostnaderna fortsätter, enligt prognos, att öka med 5–10 % per år. Kostnaderna för offentliga försvarare utgör nu nästan 70 % av anslaget. Regeringen anför i propositionen att mot denna bakgrund och med hänsyn till att reglerna om offentlig försvarare har varit i huvudsak oförändrade sedan år 1984 det inom Justitiedepartementet pågår ett arbete som rör frågor om förordnande och byte av offentlig försvarare. De sammanlagda utgifterna har ökat med knappt 9 % sedan år 2004 (se tabell).

Fördelningen av kostnader för rättsliga biträden m.m.*(Beloppen anges i tusental kronor)*

År	Rättshjälp enl. RhjL	Offentligt försvar	Offentligt biträde	Målsägande- biträde	Totalt ¹
2000	188 067	495 922	62 967	73 345	823 128
2001	172 023	526 968	62 026	73 037	841 202
2002	168 344	571 868	71 270	81 181	897 389
2003	166 605	633 016	73 340	92 018	972 079
2004	164 374	658 310	75 850	96 865	1 004 799
2005	152 894	726 370	78 016	119 379	1 094 318

¹ Inkl. övriga utgifter men exklusive återbetalning av rättshjälpsavgifter, vilka sedan år 2004 redovisas på inkomsttitel.

Övriga frågor

I motionerna Ju372 (mp) och U232 (v) begärs en utvärdering av rättshjälpslagen. Enligt motion U265 (kd) bör rättshjälpsystemet ses över när det gäller hjälp till föräldrar med bortrövade barn. Enligt motionerna Ju401 (s) och Ju357 (fp) bör möjligheten att sänka inkomstkraven för beviljande av rättshjälp utredas. Enligt motion Ju317 (kd) är det omöjligt att få rättshjälp vid tvister mot Försäkringskassan. Möjligheten att få rättshjälp vid sådana tvister bör enligt motionären klarläggas. Enligt motionerna Ju372 och N297 (båda mp) bör småföretagare och vissa kulturutövare omfattas av rättshjälpsystemet.

Den nu gällande rättshjälpslagen trädde i kraft i december 1997. Den viktigaste förändringen i förhållande till 1972 års rättshjälpslag var att den statliga rättshjälpen gjordes subsidiär till rättsskyddet i privata försäkringar.

Utgifterna för offentliga försvarare, målsägandebiträden och offentliga biträden har ökat under flera år. En orsak till utgiftsutvecklingen är att målen ökat i svårighet och komplexitet. Andra orsaker är att fler offentliga försvarare, målsägandebiträden och offentliga biträden har förordnats, att den genomsnittligt debiterade tiden har ökat samt att timkostnaden har stigit (se Riksrevisionsverkets rapport RRV 2001:30 Varför blev det dyrare? – Kostnadsutvecklingen för offentlig försvarare, målsägandebiträde och offentligt biträde). I april 2002 gav regeringen Domstolsverket i uppdrag att ge förslag på åtgärder som kan påverka kostnadsutvecklingen på rättshjälpsanslaget. Uppdraget redovisades i februari 2003 i rapporten Rättshjälpsanslaget, kostnadsräkningarna och talerätten (DV-rapport 2003:1). Utvärderingen av rättshjälpsanslaget visar enligt Domstolsverket att rättshjälpsreformen bl.a. inneburit minskade rättshjälpskostnader för staten. Domstolsverket föreslog inga ändringar i rättshjälpslagen.

Utskottet behandlade i oktober 2004 propositionen Förbättrad kontroll av rättsliga biträdens ersättningsanspråk, m.m. (prop. 2004/05:41, bet. 2004/05:JuU10, rskr. 2004/05:159). I propositionen anfördes bl.a. att en ny utvärdering bör ske inom några år för att ge en fullständig bild av utfallet av lagstiftningen och att en ny utvärdering bör kunna ge en mera tillförlit-

lig bild av vilka effekter rättshjälpslagen har haft för enskilda. Därefter kan en säkrare bedömning göras om det finns skäl att göra några lagändringar. Även frågan om utvecklingen av rättsskyddet och andra verkningar av lagstiftningen kan lämpligen belysas inom ramen för en ny utvärdering.

I samband med riksdagens behandling av budgeten för år 2006 gav riksdagen regeringen till känna att småföretagare i vissa fall bör ha rätt till rättshjälp under samma förutsättningar som fysiska personer, varför rättshjälpssystemet bör ses över i syfte att fler sorters tvister ska omfattas (bet. 2005/06:JuU1, res. 27, rskr. 119).

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för år 2007 att det är av stor vikt att rättshjälpssystemet är ändamålsenligt och rättvist utformat. Regeringen avser därför att utvärdera systemet på nytt. Utvärderingen kommer att påbörjas under hösten 2006 och ska uppmärksamma bl.a. behovet av utökad rätt till rättshjälp för småföretagare. Dessutom har inom Justitiedepartementet ett arbete inletts som rör ett antal frågor om offentliga försvarare. Arbetet har till syfte att förbättra och modernisera nuvarande regler.

Det är enligt utskottets mening av avgörande vikt att rättshjälpslagen fungerar i enlighet med de avsikter som ligger till grund för rättshjälpssystemet. Utskottet välkomnar därför regeringens avsikt att utvärdera rättshjälpslagen. I samband med denna översyn förutsätter utskottet att frågan om rättshjälp till föräldrar med bortrövade barn samt till svenskar som utsatts för våldsbrott i utlandet beaktas. Mot den bakgrunden är det inte lämpligt att riksdagen nu gör några uttalanden. Utskottet avstyrker motionerna Ju317, Ju357, Ju401 samt motionerna Ju372, U232, U265 och N297 i berörda delar.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Prioritering av ekonomisk brottslighet, punkt 3 (s, v, mp)**
av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att bekämpande av ekonomisk brottslighet ska prioriteras av polisen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju216.

Ställningstagande

Den ekonomiska brottsligheten, främst skattebrott, måste tas mer på allvar. Genom skattebrott undandras skattemedel som är nödvändiga för att säkra välfärden i samhället. Härtill kommer att om skattebrottsligheten inte bekämpas hårdare kommer den allmänna viljan att betala skatt på sikt att undergrävas.

Enligt vår mening måste bekämpande av ekonomisk brottslighet prioriteras mer och rättsväsendets myndigheter lägga mer resurser på bekämpande av denna typ av brottslighet.

Det får ankomma på regeringen att vid utarbetande av regleringsbrev för i första hand Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten tillse att myndigheterna arbetar hårdare mot denna typ av brottslighet.

2. **Prioritering av mäns våld mot kvinnor samt hatbrott, punkt 5 (mp)**
av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att bekämpande av mäns våld mot kvinnor m.m. ska prioriteras av polis och åklagare. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07: Ju372 yrkande 6.

Ställningstagande

Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem. Våldet sker ofta inom familjen, och brottsoffret är i regel mer eller mindre värlöst mot gärningsmannens angrepp. Att utreda och beivra denna typ av brottslighet kräver ofta stora utredningsinsatser och mycket stöd till brottsoffret. Insatserna från samhällets sida är i dag inte tillräckliga. Bekämpande av mäns våld mot kvinnor måste därför intensifieras och prioriteras mer inom polisväsendet.

Brott med hatmotiv, bl.a. mot invandrare respektive mot homo- och bisexuella samt transpersoner, är också mycket allvarliga. Inte heller för att bekämpa denna brottstyp görs tillräckligt inom polisen. Därför måste också polisens arbete mot hatbrott prioriteras.

Det får ankomma på regeringen att vid utarbetande av regleringsbrev för Rikspolisstyrelsen tillse att arbetet mot dessa brottstyper prioriteras mer.

3. Resursfördelning inom polisen, m.m., punkt 7 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om resursfördelningen inom polisen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju343 yrkande 1 och avslår motionerna 2006/07: Ju209, 2006/07:Ju213, 2006/07:Ju231 yrkande 1, 2006/07:Ju267, 2006/07: Ju301, 2006/07:Ju310 yrkandena 1 och 3, 2006/07:Ju355, 2006/07:Ju359, 2006/07:So311 yrkande 8 och 2006/07:N202 yrkande 3.

Ställningstagande

Att polisen är synlig ute i samhället är en förutsättning för att brott ska kunna förebyggas och för att den upplevda tryggheten i samhället ska kunna öka.

Genom de resurstillskott som under de senaste åren gjorts till polisväsendet, och som Vänsterpartiet stått bakom, har antalet poliser ökat. Till följd av gjorda rekryteringar till polisutbildningarna kommer också antalet poliser att fortsätta att öka. Dessvärre har ökningen av antalet poliser inte lett till att polisen blivit mer synlig i gatumiljön, något som enligt min mening framstår som anmärkningsvärt. Även om det anförs i propositionen att poli-

sen ska bli mer synlig och närvarande anser jag att regeringen inte vidtar tillräckliga åtgärder för att redan i det korta perspektivet se till att så blir fallet.

Det får ankomma på regeringen att i samband med utarbetande av regeringsbrev för Rikspolisstyrelsen tillse att polisorganisationen disponerar sina medel och sina personalresurser så att polisens synlighet ute i samhället ökar.

4. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 9 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:Ju266 och 2006/07:Ju361 i denna del och bifaller delvis motion 2006/07:Ju254 yrkande 1.

Ställningstagande

Allmänheten måste på ett mer aktivt sätt än hittills informeras om vilka regler som gäller och vilka åtgärder som kan vidtas för att motverka ekobrott. Av avgörande betydelse är att det finns en självständig Ekobrottsmyndighet inom vilken åklagare, poliser, ekonomer och andra experter samarbetar. Inte minst viktig är Ekobrottsmyndighetens uppgift att ge en samlad bild av den ekonomiska brottsligheten genom att följa och analysera dess former, omfattning, orsaker och effekter.

Enligt vår mening behöver ekobrottsbekämpningen i Sverige en enhetlig organisation för att bättre kunna använda de resurser som finns, för ett effektivt utnyttjande av underrättelseinformation, för att bättre ta till vara den samlade kompetens inom ekobrottsområdet som finns i Sverige och för att få en enhetlig kompetensutveckling av all berörd personal. Detta kan ske genom att Ekobrottsmyndighetens verksamhet utsträcks till att omfatta hela landet.

Regeringen bör återkomma med förslag av denna innebörd.

5. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 9 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju254 yrkande 1 och bifaller delvis motionerna 2006/07:Ju266 och 2006/07:Ju361 i denna del.

Ställningstagande

Ekobrottsmyndigheten är för närvarande föremål för översyn. Det kan dock redan nu konstateras att initiativet att bilda myndigheten har gett goda resultat. Det skulle kunna bli aktuellt att låta Ekobrottsmyndigheten ta över Åklagarmyndighetens ekobrottsutredande roll i övriga län, på samma sätt som redan har skett i storstadslänen. Men ännu viktigare är att Ekobrottsmyndigheten får ett tydligare samordnande ansvar vad gäller kunskap och metodutveckling i hela landet. I praktiken sker detta i hög grad redan i dag, men ansvaret behöver tydliggöras. Myndigheten bör få ställning som nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekobrott.

Regeringen bör återkomma med förslag av denna innebörd.

6. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att se över möjligheten till rättshjälp för enskilda. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju401, bifaller delvis motionerna 2006/07:Ju372 yrkande 17 och 2006/07:U232 yrkande 6 och avslår motionerna 2006/07:Ju317, 2006/07:Ju357, 2006/07:Ju372 yrkande 18, 2006/07:U265 yrkande 2 och 2006/07:N297 yrkande 12.

Ställningstagande

Den nuvarande rättshjälpslagen har många brister. Ett exempel på detta är att rättshjälpen är subsidiär till rättsskyddet, dvs. den som i hemförsäkringen har en rättsskyddsförsäkring får inte beviljas rättshjälp. Försäkrings-

bolaget står dock inte alltid för hela beloppet, som kan bli mycket stort. Enligt den nuvarande rättshjälpslagen måste dessutom den förlorande parten vid tvistemål betala motpartens rättegångskostnader. Detta innebär att människor utan möjlighet att betala de kostnader som en förlust i rättegången kan medföra saknar möjlighet att få sin sak prövad. Till följd av det har antalet tvistemål och antalet överklaganden blivit betydligt färre än de var med tidigare lagstiftning, och antalet minskar för varje år. Detta är ett hot mot rättssäkerheten.

Vi anser att regeringen bör se över rättshjälpslagen för att komma till rätta med brister av den typ vi här lyfter fram.

7. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att utvärdera rättshjälpslagen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U232 yrkande 6, bifaller delvis motionerna 2006/07:Ju372 yrkande 17 och 2006/07:Ju401 samt avslår motionerna 2006/07:Ju317, 2006/07:Ju357, 2006/07:Ju372 yrkande 18, 2006/07:U265 yrkande 2 och 2006/07:N297 yrkande 12.

Ställningstagande

Rätten till allmän rättshjälp i tvistemål har beskrivits av statsfinansiella skäl. I princip hänvisas numera till rättsskyddet i hemförsäkringar. När lagändringen förbereddes gjordes en undersökning av vilka grupper i samhället som i stor utsträckning saknade hemförsäkring. Inte oväntat visade det sig vara låginkomsttagare, invandrade, hyresgäster och andra grupper med svagare ekonomisk position än genomsnittet. Rättsskyddet är dessutom maximerat till ett visst belopp. Det har visat sig innebära att den som t.ex. driver en komplicerad vårdnadstvist i domstol kan riskera att stå utan juridiskt biträde i andra instans. Domstolsverket har på regeringens uppdrag gjort en utvärdering av 1997 års förändringar i rättshjälpslagen. Utredningen präglas emellertid av ett kameralt synsätt, där det överordnade värdet är att statsutgifterna för rättshjälpen reduceras. Det föreligger ett behov av en parlamentarisk utredning som ska arbeta utifrån ett perspektiv som inbegriper den enskildes möjligheter att oberoende av ekonomisk ställning ska kunna hävda sin rätt.

Jag anser att regeringen bör vidta erforderliga åtgärder för att initiera en utvärdering av rättshjälpslagen med den ovan angivna inriktningen.

8. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 16 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om småföretagares och kulturutövares rätt till rättshjälp. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju372 yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna 2006/07:Ju317, 2006/07:Ju357, 2006/07:Ju401, 2006/07:U232 yrkande 6, 2006/07:U265 yrkande 2 och 2006/07:N297 yrkande 12.

Ställningstagande

Rättshjälpsystemet förändrades väsentligt år 1997, vilket medförde att rättshjälpen blev subsidiär till det egna försäkringsskyddet, dvs. den som i hemförsäkringen har en rättsskyddsförsäkring får inte beviljas rättshjälp, samt att rättshjälpen inte kom att omfatta ett flertal olika tvister. Den begränsades dessutom på flera andra sätt. Näringsidkare har i princip aldrig kunnat få rättshjälp, men i enlighet med riksdagens uttalande i december 2005 bör småföretagare i vissa fall få rätt till rättshjälp (se bet. 2005/06: JuU1 res. 27, rskr. 119).

Alltfler konstnärliga utövare och skapare av patent- och varumärkesskyddade produkter får sina rättigheter kränkta. Dessa grupper saknar ofta ekonomiska möjligheter att tillvarata sina intressen i domstol. Det är angeläget att möjligheten till rättshjälp för småföretagare och de som livnär sig på varumärkesskyddade och patentskyddade produkter förbättras.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose vad jag nu anfört.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (s)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

Vi socialdemokrater har i partimotion 2006/07:Fi244 ”Alla ska med” gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att utveckla hela Sverige och ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioder lagt grunden för.

Det rekordstora antalet nya jobb och snabba minskningen av arbetslösheten som sker just nu är ett styrketecken för den välfärdsmodell som den nya regeringens politik syftar till att förändra. Hög sysselsättning kan förenas med rimliga nivåer och avgifter i a-kassan. God ekonomisk utveckling kan understödjas av bra sociala försäkringar. Sverige är ett framstående land i sin utvecklingstakt och modernitet just därför att vi har haft en välfärd som syftar till att skapa trygghet och rättvisa.

Vi vill bygga vidare på den generella välfärdspolitiken och inte underminera de system som gör att långtidssjuka och arbetslösa slipper hamna i permanent underläge och fattigdom. Vi motsätter oss de försämringar som slår hårt och brutalt mot de människor som redan hamnat i svårigheter. Vi har en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna avser dock att fastställa andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och gör en annan beräkning av statens inkomster avseende 2007 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Samtidigt fastställs utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2007 och 2008.

När riksdagens majoritet genom rambeslutet väljer en annan inriktning av politiken än den vi socialdemokrater förespråkar deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4, Rättsväsendet.

Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning av anslagen till utgiftsområde 4, Rättsväsendet i enlighet med följande.

(tusental kronor)

Anslag	Regeringen	Socialdemokraternas förslag 2007	Jämfört med regeringen
4:1 Polisorganisationen	16 728 635	16 386 000	- 342 635
4:2 Säkerhetspolisen	783 623	748 000	- 35 623
4:3 Åklagarmyndigheten	897 050	905 000	+ 7 950
4:4 Ekobrottsmyndigheten	362 647	366 000	+ 3 353
4:5 Sveriges Domstolar	4 205 208	4 245 000	+ 39 792
4:6 Kriminalvården	6 088 454	6 175 000	+ 86 546
4:7 Brottsförebyggande rådet	60 263	61 000	+ 737
4:8 Rättsmedicinalverket	241 367	243 000	+ 1 633
4:9 Gentekniknämnden	3 889	4 000	+ 111
4:10 Brottsofffermyndigheten	29 703	30 000	+ 297
4:11 Ersättning för skador på grund av brott	89 474	90 000	+ 526
4:12 Rättsliga biträden m.m.	1 225 657	1 209 000	-16 657
4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	27 163	27 000	-163
4:14 Avgifter till vissa int. sammanslutningar	3 578	4 000	+ 422
4:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7 157	7 000	-157
Summa	30 753 868	30 500 000	-253 868

Vår fördelning innebär framförallt en större satsning på Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården än vad regeringen anslår.

Under socialdemokratiskt styre har polisen fått kraftiga förstärkningar under ett antal år. Som ett resultat av detta har bland annat polisutbildningen byggts ut och fler poliser anställts. Polisen har även fått bättre verktyg som den utökade DNA-användningen i brottsutredningar. Vi kan redan se att polisens möjligheter att klara upp brott nu ökar och polisen kommer att bli än mera effektiv. Därför är det viktigt att balansera upp övriga rättsvårdande myndigheter som redan i dag har en pressad situation och som en följd av en effektivare polis kommer få högre krav på sig.

Vi är övertygade om att fler och effektivare poliser samt kraftigt ökade straff som tidigare aviserats av borgerligheten, kommer att leda till en ytterligare press på kriminalvården och ett ökat behov av nya platser. Kriminalvården behöver även få förstärka resurser till vård och behandling. Kampen mot narkotika inom kriminalvården ska fortsätta. Därav följer att polisen enligt vårt förslag ges en något lägre ökning i sin anslagsnivå till förmån för Kriminalvården, domstolarna och Åklagarmyndigheten. En ytterligare anledning till detta är att polisen de senaste åren inte utnyttjat sina anslag fullt ut.

Vi vill även trycka på vissa särskilda insatser inom kriminalpolitiken som vi anser vara nödvändiga att genomföra eller att fortsätta arbeta med under de kommande åren.

Framgångsrik brottsbekämpning kräver handlingskraft såväl mot brottsligheten som mot brottens orsaker. Därför är satsningar på välfärden och kampen mot utanförskap nödvändig för att komma åt kriminaliteten i samhället. Den förra socialdemokratiska regeringen har gjort stora satsningar på rättsväsendet i sin helhet. Polisen har fått särskilt stora resurser vilket medfört att antalet poliser ökat betydligt under några år. Under den förra mandatperioden utbildades det 4 000 nya poliser. Polisen ska stärka tryggheten i samhället och bekämpa brott. Det är viktigt att polisen finns tillgänglig i hela landet. Polisen ska finnas där det begås brott och polisen ska arbeta på de tider som brott begås. Kampen mot den grova, organiserade och ibland systemhotande brottsligheten ska fortsätta.

Vi vill se en utvecklad och förbättrad polisutbildning. Att vara polis är ett kvalificerat yrke med krav på såväl praktisk som teoretisk kunskap. En polis ska klara av allt ifrån svåra överväganden i pressade situationer ute på fältet till att bemöta brottsoffer och människor i utsatta situationer. Då krävs det mera kunskap inom flera områden. Därför måste polisutbildningen bli ännu bättre och bredare för att möta framtidens krav. Vi vill därför se en förlängd polisutbildning, helt eller delvis akademiserad, där fler högskolor är med om att ta ansvar för polisutbildningen.

Att möta utsatta barn kräver såväl speciell kompetens som vana. Det är viktigt att barnet känner sig tryggt och får information. Många gånger har det fungerat så att barn som utsatts för våld eller andra övergrepp slussats omkring mellan olika myndigheter. Det har tagit tid och kraft från alla inblandade. Sedan några år finns det emellertid så kallade Barnahus på några i orter i landet. Denna verksamhet har visat sig vara mycket väl fungerande.

Barnahus innebär att man samlar alla utredande myndigheter samt stöd och behandling under ett och samma tak i en miljö som är anpassad för att i största möjliga mån minska påfrestningarna för barnet. I och med Barnahus kan de olika myndigheterna som möter utsatta barn samverka bättre. Under samma tak, i en miljö anpassad för barn är det meningen att förhör, utredning och eventuell behandling av barnet ska kunna äga rum. Detta ska leda till att arbetet sker snabbare och att ett större utbyte av kunskap sker. Därför vill vi socialdemokrater att det i alla län ska finnas minst ett Barnahus framöver.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att förstärka skyddet för utsatta kvinnor och barn. Vi vill skärpa lagstiftningen om besöksförbud så att besöksförbudet kan kompletteras med en skyldighet att använda fotboja. Ekonomiskt stöd ska kunna utgå till den som tvingas byta adress på grund av förföljelse.

Brottsofferfrågorna har fått en prioriterad roll under den förra socialdemokratiska regeringen. Det är nu viktigt att vi går vidare och förstärker både tryggheten och stödet för brottsoffer. Rättsväsendets aktörer ska bli ännu bättre på att möta brottsoffer. Men vi vill att alla ska verka för

brottsofferfrågor i rättsväsendets organisationer. Därför tror vi inte att särskilda brottsofferhandläggare hos polisen är en bra lösning. Det finns då en risk att organisationen i övrigt lämnar över allt ansvar till denna funktion.

Vi vill även se att kampen mot människohandel fortsätter att vara ett prioriterat område för polisen. Därför vill vi fortsätta den satsning som påbörjades av den förra socialdemokratiska regeringen genom att öronmärka 30 miljoner kronor av polisens anslag till kampen mot människohandel.

Polisen ska också prioritera det s.k. hedersvåldet. Inom polisens anslag bör det därför inrättas en funktion centralt som tar sig an, samordnar och utvecklar polisens arbete mot hedersrelaterat våld.

Varje år dör hundratals människor i trafiken. Varje år skadas tusentals människor svårt i trafiken. Av de fordonsförare som avled i trafikolyckor var nästan var tredje alkoholpåverkad. Det är en skrämmande siffra. Därför anser vi att det är angeläget att prioritera kampen mot trafikonykterheten.

Vi anser även att det är nödvändigt att genomföra den av den förra socialdemokratiska regeringen föreslagna arvodeshöjningen för nämndemän som skulle ske den 1 januari år 2007. Förslagen om förbättrade regler i övrigt för nämndemän som gäller sedan den 1 juli 2006 måste ses i det större sammanhanget där även arvodesförändringarna ingår.

Slutligen vill vi påpeka att vårt budgetalternativ bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (v)

Lena Olsson (v) anför:

Om riksdagsmajoriteten fattar beslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterar, deltar jag inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

Jag redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 4 som jag hade velat se, och som presenteras i Vänsterpartiets utgiftsområdesmotion Ju340.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet enades Vänsterpartiet om att förstärka *polisorganisationen* med 700 miljoner kronor från år 2007. Denna ökning av anslaget ligger fast, bl.a. för att öka antalet poliser och polisens synlighet i samhället. Men åtgärder för att göra polisen mer synlig måste fokusera på ett effektivt resursutnyttjande i stället för att tillföra ytterligare medel. Jag föreslår därför att anslaget minskas i förhållande till regeringens förslag. Däremot föreslår jag ett tillskott om 5 miljoner kronor att användas för att inrätta en nationell haverikommission kring mord på kvinnor som utförs av närstående män samt en ökning av anslaget med 15 miljoner kronor för utbildningsinsatser rörande sexualiserat våld. Vidare bör 7 miljoner kronor öronmärkas för att förstärka arbetet med miljöbrott. Sammantaget föreslår jag att anslaget till polisorga-

nisationen minskas med 155 miljoner kronor. När det gäller Säkerhetspolisen vidhåller jag den ökning av anslaget med 25 miljoner kronor som tidigare aviserats för en ökning av personskyddet. Eftersom riksdagen inte har någon insyn i Säkerhetspolisens verksamhet är jag dock inte beredd att ställa upp på den ytterligare ökning med 75 miljoner kronor som regeringen anslår för att utveckla verksamheten kring terrorismbekämpning.

Regeringen föreslår inga förstärkningar till *Åklagarmyndigheten* jämfört med tidigare överenskommelser mellan Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Utöver denna föreslår jag en höjning av anslaget med 2 miljoner kronor för utbildningsinsatser när det gäller sexualiserat våld. I samma syfte föreslås en höjning av anslaget till *Sveriges Domstolar* med 3 miljoner kronor.

Alla typer av brott måste bekämpas. Den ekonomiska brottsligheten omfattar mycket stora belopp som skulle kunna användas till att finansiera den allmänna välfärden. Insatserna för att bekämpa den växande svarta sektorn måste öka. Ekobrottsbekämpningens kopplingar till bekämpandet av den organiserade brottsligheten är tydliga, och denna kunskap måste utnyttjas väl. För att förstärka ekobrottsbekämpningen föreslår jag att anslaget till *Ekobrottsmyndigheten* höjs med 13 miljoner kronor.

När det gäller *Kriminalvården* anser jag att anslaget ska höjas med 67 miljoner kronor. Vänsterpartiet stod bakom propositionen Ingridanden mot unga lagöverträdare, men jag avvisar regeringens förslag om finansiering och låter dessa medel stanna inom Kriminalvården. 30 miljoner kronor av dessa ska användas för behandling av sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Vidare anser jag att villkorlig halvtidsfrigivning ska återinföras från den 1 juli 2007. Det skulle frigöra 450 miljoner kronor under år 2007 som kan satsas på frivården, utbildning, behandling, särskilda insatser för intagna kvinnor, vidareutbildning av personal m.fl. insatser för att förbättra kriminalvården. Slutligen ska 5 miljoner kronor av anslaget användas till att finansiera inrättandet av en s.k. fängombudsman, som bör utgöra en egen anslagspost. Det behövs någon som aktivt kan arbeta för att mänskliga rättigheter upprätthålls inom kriminalvården, och en fängombudsman, som föreslås också i motion Ju262, bör inrättas för att arbeta med dessa frågor.

I vårens tilläggsbudget gjordes bedömningen att anslaget till *Brottsförebyggande rådet* (Brå) behövde förstärkas. Regeringen drar i budgetpropositionen tillbaka denna förstärkning. Jag anser att anslaget ska höjas med 6 miljoner kronor. Höjningen ska möjliggöra för Brå att anpassa och utveckla sitt statistiksystem i takt med övriga myndigheter inom rättsväsendet, särskilt som Brå fr.o.m. år 2006 även ansvarar för statistikföringen avseende hatbrott.

Det finns anledning att vara djupt bekymrad över utvecklingen när det gäller rättshjälpen. Genom att staten frånsade sig huvudansvaret för rättshjälpen år 1977 och överlät den åt försäkringsbolagen, vilket Vänsterpartiet var emot, har människor med låga och medelhöga inkomster fått allt

svårare att hävda sig i rättsliga tvister. Rättshjälpen bör snarast återförstatligas. I väntan på att frågan blir utredd ser jag dock att den rättshjälpsverksamhet som ändå finns kvar, för dem med allra minst ekonomiska marginaler, är underfinansierad. Därför bör anslaget *Rättsliga biträden m.m.* höjas med 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (mp)

Mehmet Kaplan (mp) anför:

Om riksdagsmajoriteten fattar beslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Miljöpartiet de gröna presenterar deltar jag inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling. Jag redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet som jag hade velat se och som presenteras i Miljöpartiets utgiftsområdesmotion Ju372.

Miljöpartiet föreslår effektiviseringar inom polisväsendet som medför att nästan 500 årsarbetskrafter tillkommer, och resurstillskott till Åklagarmyndigheten för strategisk kompetensförstärkning rörande miljöbrott, hatbrott, sexualbrott och mäns våld mot kvinnor. Detta gäller även domstolarna. För att säkra arbetet med kriminalstatistiken och statistiken över hatbrott bör extra medel tillföras Brottsförebyggande rådet (Brå).

Jag vill påskynda utvecklingsarbetet med domstolarnas strukturella förändring samt skapa ett för allmänheten tillgängligt, kostnadsfritt rättssystem där all gällande författning, liksom förarbeten och praxis går att finna.

Jag vill förbättra den fysiska tillgängligheten för funktionshindrade. Dessutom vill jag överföra mål i Arbetsdomstolen rörande olaga diskriminering i arbetslivet till de allmänna domstolarna.

Miljöpartiet vill tillföra kompetenshöjande medel till Kriminalvården. Jag vill stärka kompetensen hos de anställda inom myndigheten för att kunna ge alla som dömts för sexualbrott samt våld mot nära anhöriga adekvat vård.

Rättshjälpsystemet behöver tillföras resurser för att bättre kunna ge enskilda hjälp.

4. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (s)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

Det är angeläget att all personal inom rättsväsendets myndigheter har en hög kompetens i alla de frågor och företeelser som de som företrädare för myndigheten kommer i kontakt med. Även om det görs mycket inom rättsväsendets myndigheter för att höja kompetensen bland personalen återstår enligt vår mening ändå mycket att göra.

Som exempel på områden där kompetensen på olika sätt bör höjas kan nämnas följande.

Kompetensen vad gäller barn som utsatts för våld eller sexuella övergrepp måste bli högre hos alla aktörer inom rättsväsendet. För detta krävs särskild utbildning och viss specialisering, dvs. allmän kunskap om och erfarenhet av barn räcker inte. Kompetensen måste bygga på särskild kunskap om bl.a. problematiken vid sexuella övergrepp. Polis och åklagare måste också, tillsammans med bl.a. socialtjänsten, samverka bättre för att uppnå en barnvänlig rättsprocess. Dessutom krävs en nationell samordning så att alla barn erbjuds samma professionella bemötande oavsett var de bor i Sverige. Vi anser också att det bör krävas särskild utbildning och viss specialisering för domare som dömer i mål som rör sexualbrott mot barn och i mål som rör barnpornografi.

Vidare krävs, för dem som är verksamma inom rättsväsendet, utbildning som problematiserar diskrimineringen inom rättsväsendet och därigenom förebygger eventuella fördomar. Även utbildning i hatbrottsproblematik behövs för att öka rättssäkerheten.

Slutligen anser vi att nämndemännen i de nya migrationsdomstolarna ska ges en särskild utbildning, som bl.a. ska ge dem ökade kunskaper om barnkonventionen och flyktingkonventionen.

Vi förutsätter att regeringen beaktar vad vi nu anfört i det fortsatta arbetet.

5. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (v)

Lena Olsson (v) anför:

Det är angeläget att all personal inom rättsväsendets myndigheter har en hög kompetens i alla de frågor och företeelser som de som företrädare för myndigheten kommer i kontakt med. Även om det görs mycket inom rättsväsendets myndigheter för att höja kompetensen bland personalen återstår enligt min mening ändå mycket att göra.

Som exempel på områden där kompetensen på olika sätt bör höjas kan nämnas följande.

Det bör vara ett krav att domare som dömer i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens. Detta skulle enligt min mening leda till ett större hänsynstagande till vad som är bäst för barnet. Jag anser även att det bör krävas särskild utbildning och viss specialisering för de domare som ska döma i mål som rör sexualbrott mot barn och i mål som rör barnpornografi.

Vidare måste kunskaperna rörande de mekanismer som ligger bakom våld och sexuella övergrepp mot kvinnor öka inom rättsväsendet. Arbetet med att stoppa våldet måste ske utifrån insikten att det handlar om samhällsstrukturer och maktförhållanden mellan könen. Kunskapen om hur mottagandet av våldsutsatta kvinnor och barn ska ske måste öka hos alla aktörer inom rättsväsendet. Detta är viktigt såväl för brottsoffrens trygghet som för att kunna genomföra förundersökningar på ett bra sätt och därmed öka möjligheterna till upprättelse för brottsoffren.

Det är också angeläget att öka rättsväsendets kompetens om situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner, bl.a. vad avser våld i samkönade relationer. Inte minst måste kunskapen om straffskärpningsbestämelsen i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken öka. Dessutom måste polisens bemötande av dessa grupper förbättras, t.ex. genom ett ökat samarbete mellan polisen och dessa gruppers organisationer.

Det krävs även intensifierade utbildningsinsatser för att höja kompetensen om rasistisk, homofobisk och vitmakterelaterad brottslighet samt om strukturell diskriminering på grund av etnisk, kulturell och religiös tillhörighet.

Slutligen anser vi att alla poliser bör få bättre kunskaper om miljöbrott för att kunna upptäcka dem, snabbt ingripa och dela med sig av information till specialister. Detta kan ske t.ex. genom att kunskaper om miljöbrott blir en del av polisens grundutbildning.

Jag förutsätter att regeringen beaktar vad jag nu anfört i det fortsatta arbetet.

6. Kompetens och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (mp)

Mehmet Kaplan (mp) anför:

Det är angeläget att all personal inom rättsväsendets myndigheter har en hög kompetens i alla de frågor och företeelser som de som företrädare för myndigheten kommer i kontakt med. Även om det görs mycket inom rättsväsendets myndigheter för att höja kompetensen bland personalen återstår enligt min mening ändå mycket att göra.

Som exempel på områden där kompetensen på olika sätt bör höjas kan nämnas följande.

Det krävs en förhöjd jämställdhetskompetens inom rättsväsendet. Det är viktigt att genomföra kontinuerliga obligatoriska vidareutbildningar om våld och sexuella övergrepp mot kvinnor så att kunskaperna rörande de

mekanismer som ligger bakom sådana övergrepp ökar. En effektivisering och kompetenshöjning inom dessa områden hos t.ex. polis och åklagare skulle öka rättssäkerheten för kvinnor som utsätts för sådana brott.

Kompetensen om situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner måste öka inom hela rättsväsendet. Det krävs även en ökad öppenhet när det gäller våld i samkönade relationer, med mer information både inom det s.k. HBT-samhället och till berörda myndigheter. Först den dag polisen m.fl. förhåller sig lika självklart gentemot homosexuella och transpersoner som mot andra kommer dessa att våga anmäla misshandel inom förhållandet.

Vidare måste domstolarnas kompetens öka när det gäller att inte ta ovidkommande hänsyn till t.ex. den tilltalades eller målsägandens kön, sexuella läggning, etnicitet, religion eller funktionshinder. Även kunskapen om s.k. hatbrott måste öka hos domstolarna.

Slutligen måste åtgärder vidtas för utbildning av poliser i deras arbete med flyktingar.

Jag förutsätter att regeringen beaktar vad jag nu anfört i det fortsatta arbetet.

7. Prioritering av våldsbrott mot barn, punkt 4 (v)

Lena Olsson (v) anför:

Våldsbrott mot barn är ett stort samhällsproblem och en brottstyp som förekommer i relativt stor utsträckning över hela landet. Dessvärre varierar polisens insatser mot dessa brott mellan olika polismyndigheter. Det kan också ifrågasättas om denna brottstyp prioriteras i tillräcklig utsträckning i förhållande till andra brottstyper. Jag utgår från att regeringen och Rikspolisstyrelsen följer denna fråga noga och framöver tillser att tillräckliga resurser används inom alla polismyndigheter för att bekämpa våldsbrott mot barn.

8. Polisförsörjningen, punkt 8 (s, v)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Andersson (s) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

Vi ser mycket positivt på det utredningsarbete som bedrivs för att se över den framtida polisutbildningen och ser ingen anledning att nu uttala oss om huruvida fler polisutbildningar bör inrättas. Vi utgår dock från att den särskilda utredaren i sitt kommande betänkande kommer att lämna förslag som innebär en ökad akademisering av polisutbildningen. Vi förutsätter också att regeringen med anledning av utredarens förslag kommer att tillse att de akademiska inslagen i polisutbildningen ökar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 4:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång, dels ändring i samma lag (avsnitt 4.7).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol (avsnitt 4:7).
3. Riksdagen antar regeringens förslag för budgetåret 2007 och anvisar anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag
04:1 Polisorganisationen	ramanslag	16 728 635
04:2 Säkerhetspolisen	ramanslag	783 623
04:3 Åklagarmyndigheten	ramanslag	897 050
04:4 Ekobrottsmyndigheten	ramanslag	362 647
04:5 Sveriges Domstolar	ramanslag	4 205 208
04:6 Kriminalvården	ramanslag	6 088 454
04:7 Brottsförebyggande rådet	ramanslag	60 263
04:8 Rättsmedicinalverket	ramanslag	241 367
04:9 Gentekniknämnden	ramanslag	3 889
04:10 Brottsoffermyndigheten	ramanslag	29 703
04:11 Ersättning för skador på grund av brott	ramanslag	89 474
04:12 Rättsliga biträden m.m.	ramanslag	1 225 657
04:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	ramanslag	27 163
04:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	ramanslag	3 578
04:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	ramanslag	7 157
Summa		30 753 868

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad HBT-kompetens inom rättsväsendet.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av brottsofferjourenas HBT-kompetens.

2006/07:Ju201 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lokalisera en fjärde polishögskola till Dalarna och att befintlig distansutbildning av poliser i Ludvika ges möjligheter att utvecklas ytterligare.

2006/07:Ju207 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett välfungerande rätts- och polisväsende på landsbygden och i mindre tätorter.

2006/07:Ju209 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till polisen i Dalarna.

2006/07:Ju213 av Anders Åkesson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förstärkning av polisen och rättsväsendet i Kalmar län.

2006/07:Ju215 av Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placera en akademisk polisutbildning i Karlskoga.

2006/07:Ju216 av Luciano Astudillo och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bekämpa ekonomisk brottslighet.

2006/07:Ju224 av Anna König Jerlmyr (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av hur kompetensen och specialiseringen i skattemål kan stärkas vid Sveriges länsrätter.

2006/07:Ju231 av Sven Bergström och Margareta B Kjellin (c, m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förstärkning av polisverksamheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etablering av en polishögskola i Söderhamn.

2006/07:Ju232 av Claes Västerteg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en polishögskola i Borås.

2006/07:Ju234 av Nina Larsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisutbildning vid Karlstads universitet.

2006/07:Ju236 av Margareta B Kjellin och Sven Bergström (m, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samordning av ekonomiska och personella resurser mellan Kriminalvården och polismyndigheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av häktesplatser i anslutning till arrester där tingsrätt är lokaliserad.

2006/07:Ju238 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upphäva riksdagens beslut om centralisering av tingsrätter i de fall flytten ännu inte genomförts.

2006/07:Ju241 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en fjärde polishögskola med placering i Borås.

2006/07:Ju243 av Ingemar Vänerlov (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Domstolsverket.

2006/07:Ju244 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyddet för människors rätt att bedriva näringsverksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den likartade framtoning som extrem djurrättsaktivism och terrorism har.

2006/07:Ju247 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att förbättra och effektivisera utredningar av miljörelaterad brottslighet.

2006/07:Ju252 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess i hela landet.

2006/07:Ju254 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ekobrottsmyndigheten ska få ställning som nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekonomisk brottslighet.

2006/07:Ju262 av Alice Åström m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fångombudsman ska införas.

2006/07:Ju266 av Ulf Sjösten och Bertil Kjellberg (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en enhetlig organisation när det gäller bekämpande av ekonomisk brottslighet.

2006/07:Ju267 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning för kostnader i samband med extraordinära polisiära insatser.

2006/07:Ju270 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placera en polishögskola i Skåne.

2006/07:Ju277 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny domstolsbyggnad i Örebro.

2006/07:Ju278 av Anders Hansson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av en polishögskola i Skåne.

2006/07:Ju281 av Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla samhällets skydd för näringsidkare som arbetar med djurhållning.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla samhällets skydd för forskare som arbetar med djurförsök och deras forskningsresultat.

2006/07:Ju286 av Ulf Sjösten och Cecilia Magnusson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ny polishögskola ska lokaliseras till Borås.

2006/07:Ju295 av Margareta Cederfelt (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka säkerheten för tjänstemän vid myndighetsutövning.

2006/07:Ju297 av Anna Lilliehöök (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bekämpningen av fusk i socialförsäkringarna.

2006/07:Ju300 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om domstolsväsendets organisation och framtiden för Göta hovrätt.

2006/07:Ju301 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen begär hos regeringen en utredning om effekterna av nedläggningar av polisstationer.

2006/07:Ju302 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens insatser för att bekämpa de brott som vissa s.k. djurrättsaktivister begår riktade bl.a. mot människors egendom ska intensifieras.

2006/07:Ju306 av Eva Olofsson m.fl. (v, kd, fp, c, mp, m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att en översyn görs om hur polisresurserna för våldsbrott mot barn är fördelade över landet, och hur dessa är prioriterade i förhållande till annan brottsbekämpning.

2006/07:Ju307 av Solveig Hellquist m.fl. (fp, v, mp, m, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av specialutbildade domare för sexual- och barnpornografibrott där barn är målsägande.

2006/07:Ju309 av Lars Tysklind m.fl. (fp, m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att placera en ny polishögskola i Uddevalla.

2006/07:Ju310 av Torkild Strandberg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler poliser i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att polisen ges möjlighet att anställa fler med olika specialistkompetenser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en närvarande polis, även i glesbygd.

2006/07:Ju312 av Lars Ohly m.fl. (v):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbildningsinsatserna vad gäller rasistisk, homofobisk och vitmakrelaterad brottslighet bör intensifieras hos alla myndigheter och andra instanser som kommer i kontakt med brottsoffer.

2006/07:Ju313 av Lena Olsson m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rättsväsendets samtliga myndigheter ska utbilda anställda om strukturell diskriminering på grund av etnisk, kulturell och religiös tillhörighet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning, kunskaper och metodutveckling i rättskedjan när det gäller sexualiserat våld.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder ska vidtas för att öka rättskedjans kunskaper på HBT-området.

2006/07:Ju314 av Ingemar Vänerlöv (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att kunskapen om sambanden mellan kriminalitet och neuropsykiatriska funktionshinder implementeras i Kriminalvården och i det brottsförebyggande arbetet.

2006/07:Ju316 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kampen mot trafficking och prostitution bör prioriteras.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett rättssäkert och jämställdhetsmedvetet rättsväsende.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förhöjd jämställdhetskompetens hos polis, åklagare och domare.

2006/07:Ju317 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättshjälp.

2006/07:Ju319 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fjärde polishögskola lokaliserar till Örebro universitet och Karlskoga.

2006/07:Ju326 av Torkild Strandberg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förlägga en polisutbildning i Landskrona/Helsingborg.

2006/07:Ju332 av Per Lodenius och Kerstin Lundgren (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Norrtälje tingsrätt.

2006/07:Ju338 av Cecilia Magnusson (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättningsvillkor för nämndemän.

2006/07:Ju339 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ytterligare kunna beivra den omfattande hundsmugglingen.

2006/07:Ju340 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

UO 4	Rättsväsendet	Regeringens förslag(tkr)	Förändring(tkr)
4:1	Polisorganisationen	16 728 635	-155 000
4:2	Säkerhetspolisen	783 623	-75 000
4:3	Åklagarmyndigheten	897 050	2 000
4:4	Ekobrottsmyndigheten	362 647	13 000
4:5	Sveriges domstolar	4 205 208	3 000
4:6	Kriminalvården	6 088 454	67 000
4:7	Brottsförebyggande rådet	60 263	6 000
4:12	Rättsliga biträden m.m.	1 225 657	100 000
4:16	Fångombudsmannen	0	5 000
Summa för utgiftsområdet:			-34 000

2006/07:Ju341 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning, kunskaper och metodutveckling i rättskedjan när det gäller sexualiserat våld.

2006/07:Ju343 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omprioriteringar bör göras för att öka polisens synlighet i samhället.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens kunskaper om de strukturer som ligger bakom mäns våld mot kvinnor måste öka.

2006/07:Ju348 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om nödvändigheten av specialkompetens hos domare och nämndemän när mål om sexualbrott mot barn och mål om barnpornografi ska avgöras.

2006/07:Ju354 av Henrik von Sydow (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förläggandet av en polishögskola till Halmstad.

2006/07:Ju355 av Liselott Hagberg och Agneta Berliner (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konsekvenserna av avvecklingen av sjöpolisen 2003.

2006/07:Ju357 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda utformningen av en rättvisare rättshjälpslagstiftning.

2006/07:Ju358 av Cecilia Widegren m.fl. (m, c, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nästa etablering av polisutbildning bör förläggas till Skövde.

2006/07:Ju359 av Karin Åström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om poliser i glesbygden.

2006/07:Ju361 av Sylvia Lindgren och Christina Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekonomisk brottslighet.

2006/07:Ju365 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny polisutbildning i Gävleborgs län.

2006/07:Ju366 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett tingsställe i Bollnäs.

2006/07:Ju367 av Ulf Holm m.fl. (mp, v, c, fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningsinsatser om brottsbalkens straffskärpningsbestämmelse.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja polisens HBT-kompetens vid brottsutredningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad HBT-kompetens inom rättsväsendet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hedersbrott mot HBT-personer.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samlade insatser mot hatbrott riktade mot homosexuella, bixsexuella och transpersoner.

2006/07:Ju370 av Berit Högman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisutbildning i Värmland.

2006/07:Ju372 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

Miljöpartiets förslag, avvikelse från regeringens förslag, mkr				
4	Rättsväsendet	Förslag	Beräknat	Beräknat
Anslag		2007	2008	2009
04:1	Polisorganisationen	-50	-545	-475
04:2	Säkerhetspolisen	-200	-200	-200
04:3	Åklagarmyndigheten	5	5	5
04:5	Sveriges domstolar	11	11	11
04:6	Kriminalvården	10	10	10
04:7	Brottsförebyggande rådet	5,5	5,5	5,5
04:12	Rättsliga biträden	5	5	5
Totalt utgiftsområdet		-213,5	-708,5	-638,5

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att genomföra Polisverksamhetsutredningens effektiviseringsförslag för att kunna frigöra resurser inom polisorganisationen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att överföra ansvaret för personskyddsverksamheten till polisorganisationen från Säkerhetspolisen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att inom polisen prioritera arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hatbrott.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om tillgänglighetsanpassning av polisväsendet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Åklagarmyndigheten i sitt arbete måste prioritera arbetet med att bekämpa hatbrott, mäns våld mot kvinnor, miljöbrott och sexualbrott.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att tillgänglighetsanpassa Sveriges domstolar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av utbildning om diskriminering och hatbrott samt ett förbättrat jämställdhetsarbete i Sveriges samtliga domstolar.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att de som dömts för att ha misshandlat, hotat eller annars uppträtt kränkande mot en nära anhörig får erforderlig vård och behandling inom Kriminalvårdens ram.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att säkra tillgången till bra kriminalstatistik.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att utreda hur förändringarna av rättshjälpsystemet påverkat enskildas möjligheter att få rättstvister avgjorda i domstol samt hur förändringarna av rättshjälpsystemet påverkat allmänhetens förtroende för rättsväsendet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att småföretagare och vissa kulturutövare i vissa fall bör kunna få rättshjälp under samma förutsättningar som enskilda personer.

2006/07:Ju376 av Birgitta Ohlsson (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens arbete för att bekämpa prostitutionen.

2006/07:Ju382 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utbildning av verksamma inom rättsväsendet för att motverka diskriminering och hatbrott.

2006/07:Ju384 av Peter Hultqvist och Anneli Särnblad (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalisering av en fjärde polishögskola till Dalarna.

2006/07:Ju391 av Veronica Palm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottslighet inom privilegierade grupper.

2006/07:Ju395 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nolltolerans mot brottslighet.

2006/07:Ju396 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om domstolsväsendet i Västerbotten.

2006/07:Ju398 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av specialutbildade domare för sexual- och barnpornografibrott där barn är målsägande.

2006/07:Ju400 av Phia Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en polishögskola i Västsverige.

2006/07:Ju401 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över lagen om rättshjälp.

2006/07:Ju402 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge nämndemännen utbildning för sitt uppdrag.

2006/07:C206 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen begär vad i motionen anförs om att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att krav ställs på att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

2006/07:U232 av Marianne Berg m.fl. (v):

6. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning för att utvärdera 1997 års ändringar i rättshjälpslagen i enlighet med vad i motionen anförs.

2006/07:U265 av Annelie Enochson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att systemet med rättshjälp bör ses över när det gäller hjälp till föräldrar med bortrövade barn.

2006/07:U294 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade kunskaper inom rättsväsendet om brott mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser mot hedersrelaterade brott riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade kunskaper om våld mot närstående i samkönade relationer.

2006/07:Sf223 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behov av utbildning av poliser i deras arbete med flyktingar.

2006/07:So311 av Maria Lundqvist-Brömster och Barbro Westerholm (båda fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om synliga lokalt förankrade poliser som brottsförebyggande kraft.

2006/07:So312 av Johan Pehrson (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad kunskap hos polis och åklagare om dopningsbrott.

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur åklagare och domare bör tillförsäkras tillfredsställande HBT-kompetens.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ökad öppenhet om våld i samkönade relationer.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att homo- och transfobin behöver minska inom socialtjänst och polis så att HBT-personer vågar anmäla misshandel inom förhållandet.

2006/07:T356 av Peter Pedersen m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör överväga hur man genom att inrätta en nationell polisenhet inom Rikspolisstyrelsen kan bekämpa brott mot lagen mot att inneha barnpornografi som laddats ned via Internet.

2006/07:T358 av Peter Pedersen m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska se över hur resurser inom polisen skulle kunna styras om så att antalet trafikkontroller kan ökas.

2006/07:MJ334 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kunskaper om miljöbrott ska vara en del av polisens grundutbildning.

2006/07:N202 av Tobias Krantz (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättsväsendet i Norrbotten.

2006/07:N297 av Per Bolund m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om motsättningen mellan bekämpandet av brott mot upphovsrätten och annan brottslighet, som sker på Internet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att stärka kulturutövares möjligheter att få rätts hjälp.

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v):

50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rättsväsendets samtliga myndigheter bör utbilda anställda om strukturell diskriminering på grund av etnisk, kulturell och religiös tillhörighet.

2006/07:A319 av Phia Andersson m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta Brå kartlägga arbetsmiljöproblemen på arbetsplatser där det finns utstationerad arbetskraft.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång, dels ändring i samma lag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång, som gäller till och med den 31 december 2006¹,

dels att lagen skall fortsätta att gälla till och med den 31 december 2008,
dels att 6 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §²

I fråga om den som kallas till ett sammanträde genom videokonferens gäller inte bestämmelserna i rättegångsbalken, konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:242) om domstolsärenden om kallelser och förelägganden och om påföljder för utevaro. Kallelse till sammanträde genom videokonferens skall ske på det sätt som rätten finner lämpligt.

Den som har kallats att delta i en förhandling genom videokonferens men som motsätter sig att delta på detta sätt, har rätt att inställa sig i rättsalen.

Den som deltar i ett sammanträde genom videokonferens med stöd av denna lag skall anses ha inställt sig inför rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Lagens giltighetstid senast förlängd 2004:1209.

² Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

2 Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:25) om försöksverksamhet med videokonferens i allmän förvaltningsdomstol, som gäller till och med den 31 december 2006¹, skall fortsätta att gälla till och med den 31 december 2008.

¹ Lagens giltighetstid senast förlängd 2004:1210.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1 Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång

Härigenom föreskrivs att lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång, som gäller till och med den 31 december 2006, skall fortsätta att gälla till och med den 31 december 2008.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

I fråga om den som kallas till ett sammanträde genom videokonferens gäller inte bestämmelserna i rättegångsbalken, konkurslagen (1987:672) eller lagen (1996:242) om domstolsärenden om kallelser och förelägganden och om påföljder för utevaro. Kallelse till sammanträde genom videokonferens skall ske på det sätt som rätten finner lämpligt.

Den som har kallats att delta i en förhandling genom videokonferens men som motsätter sig att delta på detta sätt, har rätt att inställa sig i rättssalen.

Den som deltar i ett sammanträde genom videokonferens med stöd av denna lag skall anses ha inställt sig inför rätten.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2007.

BILAGA 4

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Utskottets förslag till anslag för 2007

(belopp i tusentals kronor)

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp
4:1 Polisorganisationen	(ram)	16 728 635
4:2 Säkerhetspolisen	(ram)	783 623
4:3 Åklagarmyndigheten	(ram)	897 050
4:4 Ekobrottsmyndigheten	(ram)	362 647
4:5 Sveriges Domstolar	(ram)	4 205 208
4:6 Kriminalvården	(ram)	6 088 454
4:7 Brottsförebyggande rådet	(ram)	60 263
4:8 Rättsmedicinalverket	(ram)	241 367
4:9 Gentekniknämnden	(ram)	3 889
4:10 Brottsoffermyndigheten	(ram)	29 703
4:11 Ersättning för skador på grund av brott	(ram)	89 474
4:12 Rättsliga biträden m.m.	(ram)	1 225 657
4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	(ram)	27 163
4:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	(ram)	3 578
4:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	(ram)	7 157
Summa		30 753 868

BILAGA 5

Sammanställning av förslag till anslag för år 2007 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utgiftsområde 4, Rättsväsendet

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2007

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Ändringar i regeringens förslag		
			(s) * (Fi244)	(v)** (Fi245) (Ju340)	(mp) (Fi246) (Ju372)
4:1 Polisorganisationen	(ram)	16 728 635		- 155 000	- 50 000
4:2 Säkerhetspolisen	(ram)	783 623		- 75 000	- 200 000
4:3 Åklagarmyndigheten	(ram)	897 050		+ 2 000	+ 5 000
4:4 Ekobrottsmyndigheten	(ram)	362 647		+ 13 000	
4:5 Sveriges Domstolar	(ram)	4 205 208		+ 3 000	+ 11 000
4:6 Kriminalvården	(ram)	6 088 454		+ 67 000	+ 10 000
4:7 Brottsförebyggande rådet	(ram)	60 263		+ 6 000	+ 5 500
4:8 Rättsmedicinalverket	(ram)	241 367			
4:9 Gentekniknämnden	(ram)	3 889			
4:10 Brottsförmyndigheten	(ram)	29 703			
4:11 Ersättning för skador på grund av brott	(ram)	89 474			
4:12 Rättsliga biträden m.m.	(ram)	1 225 657		+ 100 000	+ 5 000
4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	(ram)	27 163			
4:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	(ram)	3 578			
4:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	(ram)	7 157			
4:16 Fångombudsman **				+ 5 000	
SUMMA		30 753 868	- 254 000	- 34 000	- 213 500

* Socialdemokraterna har endast motionerat om fastställande av ramen för utgiftsområde 4.

** Vänsterpartiet föreslår i motion Ju340 ett nytt anslag avseende Fångombudsman, vilket beaktats vid uträkning av partiets alternativa anslagsram.

BILAGA 6

Anmälda och uppklarade brott samt uppklaringsprocent efter brottstyp år 2005

Brottstyp	Antal polis-anmälda brott	Antal uppklarade brott	Uppklaringsprocent	Personuppklaringsprocent
SAMTLIGA BROTT	1 241 843	392 032	32 %	16 %
<i>Brott mot brottsbalken</i>	1 079 108	260 042	24 %	9 %
Mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång	238	184	77 %	27 %
Misshandel, grov misshandel	72 645	34 391	47 %	18 %
– därav mot barn 0–6 år	1 096	625	57 %	11 %
– därav mot barn 7–14 år	7 190	4 637	64 %	13 %
– därav mot kvinnor	24 097	11 177	46 %	21 %
Grov kvinnofridskränkning	2 152	1 013	47 %	34 %
Olaga hot	45 211	22 203	49 %	14 %
Sexualbrott	11 711	6 018	51 %	21 %
– därav våldtäkt, grov våldtäkt	3 787	1 867	49 %	22 %
Biltillgrepp	42 130	5 224	12 %	6 %
Cykelstöld	70 430	1 483	2 %	1 %
Inbrottsstöld	113 217	9 826	9 %	4 %
– därav inbrott i bostad	16 654	2 349	14 %	5 %
Stöld/snatteri ur och från motordrivet fordon	128 901	4 820	4 %	1 %
Stöld/snatteri i butik m.m.	58 344	38 953	67 %	48 %
Rån, grovt rån	9 398	2 606	28 %	13 %
– därav bank- och postrån	108	47	44 %	28 %
– därav butiksrån	941	407	43 %	32 %
– därav personrån	6 702	1 648	25 %	10 %
Bedrägeri och annan oredlighet	57 742	29 089	50 %	16 %
Skadegörelsebrott	147 574	15 980	11 %	4 %
<i>Övriga brott</i>				
Rattfylleri, grovt rattfylleri (exkl. drograttfylleri)	15 809	15 220	96 %	82 %
Brott mot narkotikastrafflagen	51 807	40 750	79 %	61 %

Anmärkning: Redovisningen innefattar i förekommande fall även försöksbrott.

Källa: Brottsförebyggande rådet.

BILAGA 7

Genomsnittligt antal frivårdsklienter åren
2000–2005

År	Totalt	Skyddstillsyn			I anstalt med över- vakare	Villkorligt frigivna	Villk.döm + sambälls- tjänst	Intensivöver- vakning	
		Totalt	Kontrakts- vård	Sambälls- tjänst				Korta straff	Utsluss
2000	13 447	6 944	1 092	1 087	1 720	4 234	331	218	-
2001	13 943	6 938	1 048	1 156	1 895	4 233	646	202	29
2002	15 365	7 697	1 143	1 221	2 149	4 495	800	182	42
2003	15 637	7 653	1 216	1 199	2 256	4 656	778	252	42
2004	16 049	7 626	1 236	1 230	2 561	4 758	766	291	47
2005	15 750	7 266	1 268	1 179	2 384	4 930	783	313 ¹	74 ²

¹ Målgruppen utökades den 1 april 2005.

² Målgruppen utökades den 1 april 2005.